

Yeezuu Krista lemim nynta kɔ **LIKKI** a gɔrsura ba

Yeezuu Krista lemim nynta kɔ Likki a gɔrsura ba bi

gasɔɔre

Likki bi, do vanta gɔaa m, zufo beɛ y. Gɔsu n ho do a mim no ɔ gɔta y. Bi wɔɔ do ɔ ɔ, Pol zibækoɔn m, a m loɔtoɔ. Bi a n'a deem so do vanta gɔaa an nu ciro m Wosoci bi no ɔ.

Ci naa do ba a ɔ a gɔaasiba Teofil ma, do vantɔɔ gɔɔɔ mɔsɔɔ kɔ η n'a kam Woso ma rɔ wɔɔ to ma m so. Laakarɔ a η dɔnda an Yeezuu mɔsɔɔbaa kan a zibæ kɔ mim gɔr k'a dɔnda m.

A y'a hɔnkare a ɔ, durnya gɔɔɔ haay to ma m lemim nynta bi n ta ɔ k'a η bombo. Yeezuu hɔdɔndarero gɔta ɪ ci b'ɔ an le da lemim nynta ciro mɔsɔɔ wɔɔ ra.

Gasɔɔre

¹ Jɪtaare Teofil, gɔɔɔ gɔta a tonto ɔ, ηnɪ minno kɔ η ba wɔɔ hire ɔ ηnɪ cem no wɔɔ gɔrsura ba.

² Kasetizanno kɔ η minno wɔɔ yɪ a sɪηɪɪda ma kan a nyare kɪ, ηn'a ba Woso lemim nynta padɛnno wɔɔ ɪ b'a dɔnda wɔɔ m amba η y'a yɪ bi m.

³ Mɔɔ mɪηɪa so, mɔɔ laaka dɔnda mɪηɪa. Jɪtaare Teofil, a ta mɔɔ ma mɪηɪa, kɔ m mim haay sa a sɪηɪɪda ma an ta kan a nyare kɪ, m a gɔrsura ba ɪbu ma,

⁴ k'ɪbu n a do, ɪ ɔ, ho kɔ n y'a dɪnda ɪbu m bi, sɪra m.

Malɛka lɛ ka an Zaan-Batiisi

yɪrɛ hu

⁵ Zidee cir Hirɔɔdi dɔmɪm ɔ bi, wosocɛmannɪbər deem ɪ nyɪnta ɔ, a tɔ m Zakarii. Abɪya hargɔaa m, a m wosocɛmannɪbər sɔ. A lɔ bi tɔ m Elizabeti, wosocɛmannɪbər jɪtaare Aaron yanɲa m sɔ.

⁶ Nɪ huɪya haay nyɪnta gɔɔɔ mɪɲɲɔɔ Woso taa. Nɪ nyɪnta, ɲn'ɪ ho kɔ Zuuba Woso lɛ n taa bi bam mɪɲɲa.

⁷ Nɪ n nyɪ yɪ y, bala, Elizabeti bi cɪna m, ɲ huɪya haay gusi.

⁸ Hindeem ɔ, Zakarii y'a wosocɛmannɪbərbaa zi bam Woso taa. Hinni bi do ɔ bi, Abɪya wosocɛmannɪbənno wɔɔ zibəə hinni m.

⁹ Amba wosocɛmannɪbənno wɔɔ tɪr a ba bi m bi, pɔɛɛga bi, a da a ɔ Zakarii mim la hinni bi do ɔ, k'an sɛ nya tidəər nyisi ɔ, an gasɔ m Wosocɛ ɔ, bɪncɛ mɪɲɲa b'ɔ.

¹⁰ Zamaa bi jum garga ra, ɲn'ɪ yaa dam tidəər nyisi bi sɛ nyaɔrɛ dɔmɪm ɔ.

¹¹ Zuuba Woso malɛka deem a hɪnka Zakarii m, an jum brama tidəər nyisi bi senyaɔrɛho bi bɪsɪ ɔ.

¹² Zakarii k'a a yɪ bi, a nyi wer ma, nyibəə n gasɔ ɔ.

¹³ Malɛka bi n a hɪ m, a ɔ: «Zakarii, ɪ da bi bo ɔ y, bala, Woso ɪbu yaa si. ɪbu lɔ Elizabeti bi nyɪ yɪrɛ an a ka ɪbu ɔ. B'ɪbu y'a birm Zaan.

14 B'a nyıntam heernyinta kan heernyoɔ zee ku ɔbu minto. Bi, gɔɔɔ gɔta y'a heer nyoom a yire minto.

15 A nyıntam gɔaa gɔta Zuuba Woso taa. A bi diven mire y, a bi beɛ kɔsi vanta mim so y. K'a bɔr an a da no ɔ, *Sent-Espri y'a heer hanm.

16 A bɔm Israyel gɔɔɔ leɛ, an bɔr η ni η Zuuba Woso zi.

17 A leɛ kam Zuuba leɛ, wosolesinnɔsorazaa *Elii hoon kan a panɔa ku m, k'a bi <ziɔ zɛ kɔ ra kan a nyino ku>, kɔ bayerezanno wɔɔ n hoon yi an gɔɔɔ turgɔɔ wɔɔ m. K'an zamaa banka miɔɔa, kɔ η ni do Zuuba ma.»

18 Zakarii n maleɛka bi lar, a ɔ: «Mɔɔ y'a bam lo, m a do mɔɔ ɔ sira ni? Mɔɔ gusi, mɔɔ lu bi gusi so.»

19 Maleɛka bi n a hi, a ɔ: «Gabriyel m mɔɔ m, m ni Woso leɛ. Mɔɔ nyoo a ɔ, kɔ m bi meer ba kan ɔbu ku, kɔ m bi lemim nyinta hi ɔbu m.

20 Bi, ɔbu y'i bam bəətir, ɔbu b'i dam ma i meer ba do y, an ta an minno noon duro nyare domum ku. Bala, ɔbu n sira ka mɔɔ meerbaa k'a ni zem bi kɔ yi domum kɔ Woso a cinta b'ɔ y.»

21 Domum bi do ɔ bi, zamaa b'i dom Zakarii ma. N zɛ kədə, k'a maasire ba Wosoɛ bince miɔɔa b'ɔ bi minto.

22 K'a bɔ bi, a n a da ma an ni hoɔi hire η ni y. Bi minto y'a ka ηn'a do, η ɔ, Woso makra a yi Wosoɛ ɔ b'ɔ. A n hoɔro bumba a wɔ ma, k'a hinka, a ɔ, a b'a dam ma a meer ba do y. A n gɔɔta bəətir.

23 Kɔ Zakarii a zi bi ba an a nya, a domum n a ku bi, a a hor an doo.

24 K'a yi poore bi kur bi, a lo Elizabeti jisi si. A n a miɲɲa nyaakom da mom soor, an n'a hire, a u:

25 «Ba ho ko Zuuba Woso a ba moɔ m bi n na. A diga moɔ ma, an moɔ bo nyanni u goɔɔ bire u.»

Yeezuu yire mindindɔ

26 Elizabeti jisi mom sordu ho ma bi, Woso maleeka Gabriyel nyoo Galilee tara no ko n n'a birm Nazareti b'u,

27 nyumbɔɔɛɛɛɛ deem zi. A ler n y'a bo goaa m. A jaan bi to m Zozef. Cir David do goaa m. Nyumbɔɔɛɛɛɛ bi to m Maarii.

28 Maleeka bi n gasu zi, an a hu m, a u: «Moɔ u yaa dare ubu m Maarii, ubu ko Woso barka ka u u goɔa, Zuuba Woso u kan ubu ku.»

29 Maarii k'a meerbaa bi ma bi, a da bo u. A n n'a hoon dam yaadare bi ji ma.

30 Maleeka bi n a hu m, a u: «I da bi bo u y Maarii, bala, ubu barka yi Woso zi.

31 Ubu jisi sim, u nyi yi yar, b'ubu y'a birm Yeezuu.

32 A nyintam goaa goɔa, bi n y'a birm Woso k'a le da haay Nyi. Zuuba Woso y'a yaaba David cirbɔɔ bince kan u,

33 a cirbɔɔ birm Zakooɔb do no u domum haay, b'a cirbɔɔ bi nyare ba u y.»

34 Maarii n a hu maleeka bi m, a u: «Bi naa y'a bam lo an ko yi, ko moɔ n yar do naa?»

35 Maleeka bi n a hu m, a u: «Sent-ɛspri zerle ubu mim u, Woso k'a le da haay paɲɲa y'a kure ubu ra, am hinni ho bi m. Bi y'a ka, nyi k'a nu zem k'a bi yi bi, n y'a birm Woso Nyi miɲɲa.

³⁶ Ɔbu danyɩ Elizabethɩ, kɔ n n'a birm cuna b'ɩ jɩɩ m sɔ, a mom sɔrdɩ hɔ m naa. A nyɩyar yɩm a gusimbaa nɔ ɔ.

³⁷ Bala, <hɔ ba ɔ, Woso n a da ma y.> »

³⁸ Maarii n a hɩ, a ɔ: «Zuuba zibəəzaa m mɔɔ m, k'an ba mɔɔ m amba ɩbu hɩ bɩ m.» Maleeka bɩ n a hɔr, an a gɔ ma.

Maarii ta k'a yaa dɩga Elizabethɩ ma

³⁹ Dɔmɩm bɩ do ɔ bɩ, Maarii wuti zɔɔ-zɔɔ, an zaa sa, an bɔ kɔrɔ kɔ ciro n ta ɔ rɔ wɔɔ ɔ, an ta Zidee kɔ deem nɔ ɔ.

⁴⁰ A n aa gasɔ Zakarii har ɔ, an yaa da Elizabethɩ m.

⁴¹ Elizabethɩ k'a Maarii yaadare bɩ ma bɩ, nyɩ k'a n'a nɔ ɔ bɩ heer ba. Sent-Ɔspri n Elizabethɩ heer han.

⁴² A n zee da kan paɲɲa kɩ, a ɔ: «Woso ɩbu barka da ɔ an ɛ da lanno haay ra, bɩ barka bɩ zer an nawom nyɩ k'ɩbu n nɩ zem b'a yɩ bɩ ra.

⁴³ Nka m mɔɔ nɩ, kɔ mɔɔ Zuuba da n bɩ dɩga mɔɔ ma?

⁴⁴ Bala, k'ɩbu yaadare bɩ gasɔ mɔɔ tɔr ɔ bɩ, nyɩ bɩ heer ba mɔɔ nɔ ɔ kan heernyɔɔ kɩ.

⁴⁵ Mimbirenyɩntazaa n'ɩbu m, ɩbu sɩra ka, ɩ ɔ, meerbaa kɔ n y'a hɩ ɩbu m Zuuba Woso tɔ ma bɩ kɔ yɩm.»

Maarii laa

⁴⁶ Bɩ, Maarii a hɩ, a ɔ: «Mɔɔ nyɩ y'a ɛ bɔm mɔɔ Zuuba Woso ɔ.

⁴⁷ Bɩ, heernyɔɔ mɔɔ heer han, bala Woso m mɔɔ bɔmbɔrezaa.

⁴⁸ Bala, a zerga an dɩga a zibəəzaa cicirzaa bɩ ma.

Naa ma keere bi, do haay y'a hum mɔɔ ma mimbirenyuntazaa.

49 Paɲɲazaa Woso minno guto-gutoɔ ba mɔɔ minto.

A to bi, to miɲɲa m.

50 A cicirzere i gɔɔɔ kɔ η ni nyi bam ni ro wɔɔ mim o domum haay.

51 A zibæero gutoɔ ba a wo paɲɲa m.

A gɔɔɔ kɔ η n'a miɲɲa busum no wɔɔ hɔɔɔ.

52 A paɲɲazanno bra a cirbæeduuro ra an η dundo.

A n gɔɔɔ ηɔazanno wɔɔ busu brama.

53 A gan wo gɔɔɔ kɔ no ni η zem no wɔɔ ma, an arzakazanno da zaa ra a wo n tu.

54 A b'a da a zibæenyi Israyel han, an a cicirzere bi to da a no o.

55 Ler k'a bo Abraham m, kan a yanɲoo ki m a nyare ba o bi minto.»

56 Maarii goota kan Elizabeti ki an a zo mom kaako ma, an bokare, an doo.

Zaan-Batiisi yire

57 Elizabeti nyi yire a ku. A nyi bi yi yar.

58 A cisonno kan a dogooɔ ki a ma η o, Zuuba a cicir ze, ηn'a ze kɔ ra kan ki, ηn'a heer nyooom.

59 Nyi bi k'a domum sinnyo ba bi, η bor k'a b'a gaso banɲo o. Ŋ y'a ηoa k'a to ka Zakarii, am a zi bi ho bi m.

60 A da bi n a hi, a o: «Ayy..., a to m Zaan.»

61 Ŋ n a hi m, η o: «Ibi do bi no o, gɔaa ba o, n n a to ka ncinaaɔ y.»

62 Ŋ n makra ba a wo m, ηn'a zi bi lar, kɔ n y'a birm lonlo ge?

63 Zakarii n warga ye, an gorsirarɔ noon duro ba ma: «A tɔ m Zaan.» N haay n ze kədə.

64 Lɛɛm bɪ, Zakarii lɛ a gɔ, a nɛɛm n a bɔ kɔ zi, an nɪ meer barɛ, an n'a lɛ bɔm Woso ɔ.

65 Nyibəə gasɔ a cɪsɔnnɔ wɔɔ ɔ haay, an ta kɔrɔ kɔ η nɪ cigəəzi rɔ wɔɔ ɔ, Zidee gɔrga haay jilli, sɔɔra n'a bam mim naa do ma.

66 Gɔɔɔ kɔ η mim naa do ma rɔ wɔɔ y'a hɔɔn dam, ηn'a mɪηηa larm, η ɔ: «Nyɪ naa do zem bɪ nyɪnta lɔ?» Sɪra m, Zuuba Woso wɔ nyɪnta nyɪ bɪ ra.

Zakarii laa

67 Sent-ɛspri nyɪnta an nyɪ bɪ zɪ Zakarii heer han, an nɪ wosolɛsinnɪsɔra meer barɛ, a ɔ:

68 «Zuuba, Israyel Woso n lɛbɔrɛ yɪ, bala, a bɪ dɪga a do ma, an a bɔmbɔ.

69 A bɔ bɔmbɔrɛzaa paηηazaa m wɔɔ minto, a zibəənyɪ David do nɔ ɔ.

70 Naa a lɛɛ ka an a hɪ a lɛsinnɪsɔrazannɔ mɪηηɔɔ lɛ m biisi.

71 A ɔ, a wɔɔ bɔm wɔɔ jɪnnɔ wɔ ɔ, kan gɔaa haay k'a sɔ wɔɔ m bɪ kɪ.

72 A wɔɔ yaabɔɔ cicir ze, a a gɔaastɪbabaa mɪηηa tɔ da a nɔ ɔ.

73 A lerbɔrɛ k'a bɔ wɔɔ yaaba Abraham m bɪ ba n nɪ:

74 K'a wɔɔ bɔmbɔ jɪnnɔ wɔ ɔ an nya, a zaa kam wɔɔ ɔ kɔ ɔ a zi ba kan heerkoodəbaa kɪ,

75 mɪηηabaa kan tɪrgabaa kɪ nɔ ɔ, Woso taa dɔmɪm haay kan ɔ mɪsɪrbaa nyarɛ kɪ.

76 B'ɪbɪ, m nyɪnnɪ, η y'ɪbɪ birm Woso k'a lɛ da haay lɛsinnɪsɔrazaa.

Bala, ɪbɪ kam Zuuba lɛɛ k'ɪ zaarɔ banka,

77 k'i ka, k'a dogɔɔ n bombɔre dɔ, η
mimbonyaaro sugur kare nɔ ɔ.

78 Bala, wɔɔ Woso bi cicirzere gɔta.

Naa minto bi, lɛgure y'a tom brama, an gu wɔɔ
m, amba woso haanre hɔ bi m,

79 k'a bi lɛɛ gu gɔɔ kɔ η nɪ monsigə ɔ, ηn'i nyi
bam zɛ m nɔ wɔɔ m,
k'a bi laaftɪ zaa hɪnka wɔɔ m.»

Zaan-Batiisi nyukumbombaa

80 Kɔ nyi bi nɪ, a ɪ mam, a heerkoodebaa n'a
dam la. A gɔɔta zanɲa ɔ, an ta an dɔmɪm k'a a
hɪnka ɔ Israyel zamaa lɛɛ bi dɔmɪm ku.

2

Yeezuu yɪre

(Matiyee 1.18-25)

1 Dɔmɪm bi do ɔ bi, cir Ogisti bi lɛ ka, a ɔ, n n
durnya haay gɔɔ lɛ sa.

2 Lɛekare lesare n naa, an ba Kiriniyusi k'a
nyɪnta Siirii kɔzaa bi dɔmɪm ɔ.

3 Gɔaa haay ta, kɔ n n'a lɛ sa, gɔaa biyɔə lɛ sa
n nawɔre a kɔ ɔ.

4 Zozef wuti sɔ Galilee kɔ Nazaretɪ ɔ, an ta
Zidee gɔrga deem kɔ n n'a birm Betelehem ɔ.
Bɪnce bi do cir David yɪ ɔ. Bala a miɲɲa naa, cir
David do gɔaa m.

5 Ta a ɔ k'a yaa lesare bi wɔ kan a jaan Maarii
kɪ. Bɪ ma bi, Maarii ɪ jɪsɪ m.

6 Kɔ η nɪ b'ɔ bi, Maarii nyi yɪre dɔmɪm a ku.

7 A a dɔndɔmbaa nyi yɪ yar, an pɛera burgu
ma, an a wɔta hɔbɪsɪrɔ hɔbɪre mɔr ɔ. Bala, η n
toore yɪ saanɔɔ cɛ ɔ b'ɔ y.

Malɛkarɔ kan dundonno ki

⁸ Gɔrga bi do poo ɔ bi, dundonno ni b'ɔ, ηn'u dɔre a hɔbɪsɪrɔ ma gunuu ɔ.

⁹ Zuuba maleɛka n a hɪnka η ni. Zuuba lɛɛgure n yɔ η ni. Nyibəə gɔta n η nyaso.

¹⁰ Maleɛka bi n a hi η ni, a ɔ: «A da bi bɔ ɔ y, bala, zɛ mɔɔ nawum lemim nyɪnta m kɔ m b'a hi awɔɔ m. A nyɪntam heernyɔɔ gɔta do bi haay minto.

¹¹ Bɔmbɔrezaa bi yi her David tara ra awɔɔ tɔ ma. A m Krista, Zuuba.

¹² Makra k'a n'a kam awɔɔ n a dɔ bi ba n ni: awɔɔ yaa nyihure yi, n n pɛera burgu ma, n n a wɔta hɔbɪsɪrɔ hɔbɪre mɔr ɔ.»

¹³ Lɛɛm bi, arzana maleɛkarɔ cir gɔta bɔr, η n b'a zɛ kɔ ra kan maleɛka bi ki, ηn'a lɛ bɔm Woso ɔ, η ɔ:

¹⁴ «Woso n lɛbɔurɛ yi brama,

kɔ gɔɔɔ k'a nɔ yi η la tara burɔ ɔ rɔ wɔɔ m menyɔɔ yi.»

¹⁵ Kɔ maleɛkarɔ wɔɔ a gɔ η ma ηni der brama bi, dundonno wɔɔ gɔɔta ηn'a hum kɔ m, η ɔ: «Ū ta Betelehem ɔ, k'ɔ aa hɔ k'a ba bi yi, Zuuba n a hi wɔɔ m bi.»

¹⁶ N n ta zɔɔ-zɔɔ, ηn'aa Maarii yi kan Zozef ki, kan nyihure bi ki, n n a wɔta hɔbɪsɪrɔ hɔbɪre mɔr ɔ.

¹⁷ Kɔ η y'a yi bi, ηni hɔ kɔ maleɛka b'a hi η ni nyi naa do minto bi dɪnda.

¹⁸ Gɔɔɔ kɔ η y'a tɔr ka dundonno wɔɔ meerbaa bi ma haay rɔ wɔɔ, η zɛ kɔdɔ.

¹⁹ Bi, Maarii minno nɔɔn duro da a heer ɔ, an n'a hɔɔn dare η ma.

²⁰ Dundonno wɔɔ n a wusigə, ɲn'a lɛ bɔm Woso ɔ, ɲn'a dan ɔ, hɔ haay kɔ ɲ y'a ma, ɲn'a yɪ sɔ bɪ minto. Bala, hɔ haay ba amba malɛɛka b'a hɪ bɪ m.

²¹ Dɔmum sinnɲə k'a ku bɪ, n nyɪ bɪ gasɔ banɲɔ ɔ. N n a tɔ ka Yeezuu, tɔ kɔ malɛɛka bɪ nyɪnta an a ka, bɪ ma bɪ, a da n a jɪsɪ sa bɪ m.

N yaa Yeezuu hɪnka Wosoɛ ɔ

²² Kɔ ɲ hubɔrɛ dɔmunnɔ a ku amba Moyiisi lɛ ka bɪ m bɪ, Zozef kan Maarii kɪ nyɪ bɪ busu, ɲnɪ ta m Zerizalem ɔ, k'a yaa ka Woso ɔ,

²³ amba n y'a gɔrsɪra ba Zuuba lɛrɔ wɔɔ nɔ ɔ bɪ m: <Nyɪyar haay k'an a da nyɪ lɛɛkarezaa bɪ, Zuuba hɔ m.>

²⁴ N n <pɔnnɔ hɪyɔɔ gɛɛ cirpɔurɛ nyɪnɔ hɪyɔɔ> ka, kɔ n n manɲɪ ba m, amba n y'a gɔrsɪra ba Zuuba Wosoci ɔ bɪ m.

Sɪmɪnyɔɔ kan Yeezuu kɪ

²⁵ Gɔaa ɪ nyɪnta Zerizalem ɔ, a tɔ m Sɪmɪnyɔɔ. Gɔaa tɪrga m, an nɪ zum Woso ɔ mɪɲɲa. Nyɪnta a ɔ, an nɪ Israyel bombɔrezaa mum dam. *Sent-Espri nyɪnta kan kɪ.

²⁶ Bala, Sent-Espri nyɪnta an a hɪnka m, a ɔ, awɔɔ bɪ gam, k'a n Krista, kɔ Zuuba n n'a nyɔɔm bɪ yɪ y.

²⁷ Sent-Espri a ka, an ta Wosoɛ ɔ. Bɪ ma bɪ, a Yeezuu zɪrɔ wɔɔ yɪ, ɲn'ɪ zɛrɛ a nyɪ bɪ m k'a b'a ka Woso ɔ amba n y'a gɔrsɪra ba bɪ m,

²⁸ Sɪmɪnyɔɔ nyɪ bɪ si a wɔ ɔ, an barka da Woso m, an n'a hɪrɛ, a ɔ:

²⁹ «Naa ma bɪ, Zuuba, ɪbɪ lerbɔrɛ bɪ kɔ yɪ. ɪbɪ ɪ da ma, ɪ ɪ zibəənyɪ bɪ to

an cem kan laafu ki
 amba ɪbu hi bi m.

³⁰ Mɔɔ ɪbu bɔmbɔɛzaa bi yi,

³¹ ɪbu n a banka doro haay lɛɛ.

³² ɪbu do Israyel lɛbɔɛɛ m.

Lɛɛgure m, an n'ɪbu hɪnkam doro haay m.»

³³ K'a ni meer bi bare ncɪnaaɔ bi, nyi bi zi kan
 a da ki zɛ kɔdɔ.

³⁴ Simɪnyɔɔ n η barka da ɔ, an a hi nyi bi da
 Maarii m, a ɔ: «Nyi naa do, bɔr a ɔ k'a bi gɔɔɔ
 gɔta do, k'a gɔɔɔ gɔta wuti Israyel nɔ ɔ sɔ. A
 nyɪntam Woso makra, bi gɔɔɔ biɪ kam ma.

³⁵ A gɔɔɔ gɔta hɔɔndarɛɔ kɔ η y'a nyaakom
 da rɔ wɔɔ hɪnkam lɛɛgure ɔ. Bi k'ɪbu ni, kargɔ
 n n'ɪbu heer hɔnm.»

Annɪ kan Yeezuu ki

³⁶ Lɔ wosolɛsɪnnɪsɔrazaa deem ɪ nyɪnta b'ɔ, a
 tɔ m Annɪ. Nyɪnta a ɔ Fanɪyɛl nyɪmbɔɛɛɛɛɛ, Aɛɛɛr
 do m. A gusi gɔta. A nyɪnta kan a zim k'a sa a
 poombaa ma bi ki dɔɔraa saanhɪna.

³⁷ A gɔɔta zoro, a dɔɔraa busɪnnɪyɔ a yaa si ku.
 A n ni Wosocɛ ɔ b'ɔ dɔmɪm haay, an ni Woso dan
 ɔ sinuu ɔ kan a gunuu ɔ ki. A n n'a lɛ kɔsɪm, an
 ni yaa dam sɔ.

³⁸ A mɪηηa bɔr dɔmɪm kɔ n ni nyi bi kam
 Woso ɔ b'ɔ, an ni barka dam Woso m, an ni nyi
 bi mim dɪndam gɔɔɔ kɔ η ni dɔm ma kɔ Woso
 n bɔr Zerizalɛm bɔmbɔɛɛ m nɔ wɔɔ m.

³⁹ Kɔ Yeezuu zɪrɔ wɔɔ hɔ kɔ n y'a gɔrsɪra ba
 Zuuba lɛrɔ wɔɔ nɔ ɔ bi ba ηn'a nya bi, η y'a bɔ,
 ηni ta Galilee kɔ Nazaretɪ ɔ.

⁴⁰ Nyi bi n ni mare, a paηηa n n'a dam la. A
 mindɔɛ nyɪnta ɔ gɔta, Woso barka ni kan ki.

Yeezuu nyukumbombaa

⁴¹ Dóóraa haay, Yeezuu zírɔ wɔɔ tír ta Zerizalem ɔ *pakki cibsa ma.

⁴² Kɔ Yeezuu dóóraa bueerehiya kɔ bi, η ta Zerizalem ɔ cibsa bi ma, amba ηn'a bam dóóraa haay bi m.

⁴³ Kɔ cibsa bi dómɩnɔ wɔɔ cem bi, η y'a wusigə, ηnɩ doore. Nyukumbueere Yeezuu bi gɔɔta Zerizalem ɔ, b'a zírɔ wɔɔ n a dɔ y.

⁴⁴ N̄ y'a hɔɔn dare η ɔ, zaasənno an nɩ kan η kɩ. N̄ tare bi yɩ dómɩm deem, ηnɩ bɔkare, ηn'a sɩηɩda sa, ηn'a kam ma a yɩrɛɔ kan a dɔrɛɔ kɩ bire ɔ.

⁴⁵ Bɩ, η n a yɩ y. N̄ n'a wusigə, ηnɩ ta Zerizalem ɔ, a kama jɩ ɔ.

⁴⁶ A dómɩm kaakɔ hinnɩ ɔ, η yaa a yɩ Wosoɛ ɔ, an nɩ nyɩntam karɩnsaambɔɔ bire ɔ, an n'a tɔr kare η meerbaa ma, an nɩ η larm sɔ.

⁴⁷ Gɔaa haay k'a n'a tɔr kam ma bi, zɛ a nawɔm kədə a hɔɔntaure meerbaa nyɩbɔure tɔ ma.

⁴⁸ K'a zírɔ wɔɔ a yɩ bi, η zɛ kədə, a da bi n a hɩ m, a ɔ: «M nyɩnɩ, bɔ m ɩbɩ m naa dɔ ba wɔɔ nɩ? Dɩga a, ɩ zɩ kan mɔɔ kɩ da bɔ ɔ, ɔ n'ɔ kare ɩbɩ ma.»

⁴⁹ A n a nyɩ bɔ η nɔ, a ɔ: «Bɔ m an n'a kam mɔɔ ma? Awɔɔ n a dɔ a ɔ, mɔɔ m ga m, m bɩr m Zɩ har ɔ ra?»

⁵⁰ Bɩ, hɔ k'a hɩ η nɩ bi, η n a jɩ ma y.

⁵¹ Yeezuu n a wusigə kan η kɩ Nazaretɩ ɔ. A n nɩ η lɛ sire. A da bi minno nɔɔn duro da a heer ɔ.

⁵² Yeezuu nɩ mare, a mindɔre n'a dam la. A Woso nɔ yɩ, an gɔɔɔ nɔ yɩ sɔ.

3

Wosolesinnisorazaa Zaan-Batiisi
(Matiyee 3.1-12; Marki 1.1-8; Zaan 1.19-28)

¹ Ròm cir Tibæer cirbæə bürə döorraa bueresoor hɔ ma bi, Pons Pılatı nyınta an a so Zidee gɔrga ɔ, cir Hırɔɔdı n a so Galilee ɔ, a danyı cir Filipi n a so Itiree kɔ ɔ kan Trakonıtı kɔ kı, cir Lizaniyas n a so Abılennı kɔ ɔ.

² Hannı kan *Kayiifo k'ı nyınta wosocemannıbənno jıtanno. Dòmım bı do ɔ bı, Woso a lemim ka Zakarii nyı Zaan ɔ poohɔɔn ɔ.

³ Bı Zaan ta Zorden gɔrga haay ɔ, an nı heerlɔrlɛ kan batem kı mim pa dam gɔɔɔ m, ɲ mimbɔnyaarɔ sugur yıre minto,

⁴ amba n y'a gɔrsıra ba wosolesinnisorazaa Ezayii ci nɔ ɔ bı m:

Gɔaa leer nı bɔm poohɔɔn ɔ:

K'a Zuuba zaa banka, k'a zaafɔɔrɛrɔ wɔɔ bɔmbanka kɔ ɲ nı yı tırɔa.

⁵ K'a hɔ zar toko haay ɔ, k'a ciro kan dimbirlo kı zɛ a wɔta, k'a zaarɔ kɔ ɲ y'a tɔntɔ rɔ wɔɔ hɔnhɔr, bɔɔ ı bı mıɲɲa rɔ wɔɔ, k'a ɲ banka a ɲ lɔnlɔ.

⁶ Bombɔrezaa k'a a to Woso zi bı, a gɔɔɔ bɔmbɔm do haay nɔ ɔ.

⁷ Zamaa gɔta nı zem Zaan zi, k'a bı batem si. A n n'a hıre ɲ nı, a ɔ: «Awɔɔ naa, cirka do n'awɔɔ m. Nka y'a hı awɔɔ m, a ɔ, a a si a bɔ lem Woso heerbusu k'a nı zem booti m bı lɛɛ?»

⁸ K'a zi mıɲɲa ba amba gɔ nı nyı dam bı m, k'an zu kɔ ɔ kan awɔɔ heerlɔrlɛ bı kı, b'a b'a hɔɔn da a ɔ, awɔɔ yaaba m Abraham nı y. Bala,

moo y'a hure awoo m, moo u, Woso a da ma, an jaaro noon duro wusigə an η ba Abraham nyino.

⁹ Bala, n sɔga banka an ni cuntam k'an goro zunze ra η məsi ma. Gə niηηə k'a bir nyi miηηa dam bi, n y'a zem la, n a da se u.»

¹⁰ Zamaa bi barla gooo gosunno n laaka da, η u: «K'a maam, k'u a ba lo?»

¹¹ A n a nyi bo η nu, a u: «Ku gɔaa i huu m huuya, k'an a jir kan gɔaa k'a ba m bi ki. Gɔaa k'an ta hɔbure m bi, k'an a ba maam so.»

¹² Yaworsinno n bur so k'a bi batem si, ηnu laaka da Zaan han, η u: «Karinsaamba, bo woo u ga m, u a ba?»

¹³ A n a hi η ni, a u: «A bi busoo si an le da le ku n y'a ka bi ra y.»

¹⁴ Yarbənno n a lar so, η u: «Bi woo, bo woo u ga m, u a ba?» A n a nyi bo η nu, a u: «A bi paηηa ba gɔaa ma y, b'a bi ηɔaar ba a ka gɔaa le m k'a busoo yi y. Bi k'a zerga a yawora bi re.»

¹⁵ Zamaa bi ni dom ho k'a ni zem bi nyinta u bi ma. N n'a hoon dam. N ni laaka dare a miηηa han a heer u, η u: «Krista bee m Zaan bi m na?»

¹⁶ Zaan n a hi η haay m, a u: «Moo naa, batem moo n'a kare awoo u hi u. Bi, gɔaa i zem, a paηηa n le da moo ra, bi moo n m ga m, m a kusoro bar tokke hur y. A batem kare awoo u Sent-Espri m kan se ki m.

¹⁷ A gur sa a wo u, k'a toyaa kunko m, k'a hoyaa zo m. A hoyaa bi zarle a si u, a se k'a bir lihim bi nyam puur b'u.»

¹⁸ Ncɔnao bi, Zaan a ya, an minno gosunno hu gooo woo m, an ni lemim nyinta bi hum Israyel gooo woo m.

19 Bɪ kur bɪ, Zaan nyaa ba kan cir Hɪrɔɔdɪ kɪ, a cɛmba lɔ Hɪrɔɔɪyaadɪ k'a yɔm, kan a hɔbaa bɔnyaarɔ vantɔɔ wɔɔ haay kɪ minto.

20 Kɛɛrɛ bɪ, Hɪrɔɔdɪ a ya, an mimbɔnyaa ba an a na ma: a a ka n nɪ Zaan du lɔnnɔcɛ ɔ.

*Yeezuu batɛm sire
(Matiyee 3.13-17; Markɪ 1.9-11)*

21 Dɔmum kɔ zamaa bɪ haay nɪ batɛm sɪŋ ɔ bɪ, Yeezuu batɛm si sɔ. K'a nɪ yaa dam bɪ, brama a gɔ,

22 *Sɛnt-ɛspri n cirpɔɔrɛ mɛ sa, an zer a mim ɔ. Leer n a to brama an n'a hɪrɛ, a ɔ: «Mɔɔ Nyɪ n'ɪbɪ m, mɔɔ ɪbɪ ŋɔa gɔta, mɔɔ nɔ yɪ ɪbɪ ra.»

*Yeezuu yaabɔɔ
(Matiyee 1.1-17)*

23 Yeezuu dɔɔraa bɪ, a ga kɔ ɔ a ba kan bukərku kɪ, an bɔkarɛ an a zibɛə sa. N y'a hɔɔn darɛ, ŋ ɔ Zozɛf nyɪ m.

Zozɛf zɪ m Helii m,

24 Helii zɪ m Mataat m,

Mataat zɪ m Levii m,

Levii zɪ m Mɛlkii m,

Mɛlkii zɪ m Yanayɪ m,

Yanayɪ zɪ m Zozɛf m,

25 Zozɛf zɪ m Matatɪyas m,

Matatɪyas zɪ m Amɔs m,

Amɔs zɪ m Nahum m,

Nahum zɪ m Hɛslɪi m,

Hɛslɪi zɪ m Nagayɪ m,

26 Nagayɪ zɪ m Maatɪ m,

Maatɪ zɪ m Matatɪyas m,

Matatɪyas zɪ m Semeyini m,

Semeyini zɪ m Yosɛkɪ m,

Yosekɪ zɪ m Yooda m,
²⁷ Yooda zɪ m Yohanam m,
 Yohanam zɪ m Reeza m,
 Reeza zɪ m Zorobabel m,
 Zorobabel zɪ m Salatɪyɛl m,
 Salatɪyɛl zɪ m Neerii m,
²⁸ Neerii zɪ m Mɛlkii m,
 Mɛlkii zɪ m Adii m,
 Adii zɪ m Kozam m,
 Kozam zɪ m ɛlmadam m,
 ɛlmadam zɪ m ɛɛr m,
²⁹ ɛɛr zɪ m Yeezuu m,
 Yeezuu zɪ m Eliyezɛɛr m,
 Eliyezɛɛr zɪ m Yoorim m,
 Yoorim zɪ m Mataat m,
 Mataat zɪ m Levii m,
³⁰ Levii zɪ m Sɪmɪnyɔɔ m,
 Sɪmɪnyɔɔ zɪ m Ziida m,
 Ziida zɪ m Zozɛf m,
 Zozɛf zɪ m Yoonam m,
 Yoonam zɪ m Eliyakim m,
³¹ Eliyakim zɪ m Meleyaa m,
 Meleyaa zɪ m Menaa m,
 Menaa zɪ m Matataa m,
 Matataa zɪ m Natan m,
 Natan zɪ m Davɪd m,
 Davɪd zɪ m Yeseɛ m,
³² Yeseɛ zɪ m Yobɛdɪ m,
 Yobɛdɪ zɪ m Boozɪ m,
 Boozɪ zɪ m Salaa m,
 Salaa zɪ m Naasɔɔn m,
³³ Naasɔɔn zɪ m Aminadaab m,
 Aminadaab zɪ m Admɪnɪ m,
 Admɪnɪ zɪ m Arnii m,
 Arnii zɪ m ɛsrɔm m,

Ɛsrɔm zɪ m Farɛɛs m,
 Farɛɛs zɪ m Ziida m,
³⁴ Ziida zɪ m Zakɔɔb m,
 Zakɔɔb zɪ m Izakkɪ m,
 Izakkɪ zɪ m Abraham m,
 Abraham zɪ m Taaraa m,
 Taaraa zɪ m Nahɔɔr m,
³⁵ Nahɔɔr zɪ m Seruki m,
 Seruki zɪ m Ragoo m,
 Ragoo zɪ m Falekɪ m,
 Falekɪ zɪ m Ebɛɛr m,
 Ebɛɛr zɪ m Salaa m,
³⁶ Salaa zɪ m Kayɪnam m,
 Kayɪnam zɪ m Arfasatɪ m,
 Arfasatɪ zɪ m Sɛm m,
 Sɛm zɪ m Nowee m,
 Nowee zɪ m Lamɛk m,
³⁷ Lamɛk zɪ m Matusalam m,
 Matusalam zɪ m Enɔk m,
 Enɔk zɪ m Yaretɪ m,
 Yaretɪ zɪ m Maleleyɛl m,
 Maleleyɛl zɪ m Kayɪnam m,
³⁸ Kayɪnam zɪ m Enɔs m,
 Enɔs zɪ m Sɛt m,
 Sɛt zɪ m Adam m,
 Adam zɪ m Woso m.

4

Sɔtaana ɪ Yeezuu makra bam
(Matiyee 4.1-11; Markɪ 1.12-13)

¹ Yeezuu kɔ Sent-Ɛspri a han bɪ, a a to Zɔrden
 kɔ lɛ ra b'ɔ, Sent-Ɛspri n a ka, an ta poohɔɔn ɔ.

² B'ɔ bi, Sotaana a makra ba dɔmɔm busi. A n hɔsi bi dɔmɔnɔ wɔɔ duro nɔ ɔ y. Bi dɔmɔnɔ wɔɔ duro kɔ η cem bi, nɔ a nyaso.

³ Sotaana bi n a hi m, a ɔ: «Kɔ Woso Nyɪ n'ibɪ m, k'i ka kɔ jaa naa do n a ba bur.»

⁴ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «N y'a gɔrsɪra ba Wosoci ɔ, n ɔ: Gɔaa b'a dam ma an mɪsɪrbaa ba hɔbɪrɛ m bala y.»

⁵ Sotaana bi n ta m brama, an tara burɔ cirbæro haay hɪnka m læm.

⁶ A n a hi m, a ɔ: «Mɔɔ cirbæro nɔɔn duro panja kan a arzaka ki karɛ ɪbɪ ɔ, ɪ ɪ so ɔ. Bala, mɔɔ hɔɔ m. Mɔɔ m da ma m a ka gɔaa kɔ mɔɔ ηɔa ɔ.

⁷ Bi, k'ɪbɪ yɛ ɪ kukurɔ zɛ mɔɔ taa ɪ mɔɔ da ɔ, mɔɔ yɪ η karɛ ɪbɪ ɔ haay.»

⁸ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «N y'a gɔrsɪra ba, n ɔ: ɪ ɪ Zuuba Woso da ɔ, bi, deem bala ɪbɪ n nɪ yaa dam nɪ.»

⁹ Sotaana bi n a gaa, an ta m Zerizalem ɔ, an aa a jɪm Wosocɛ bi mim ɔ, an a hi m, a ɔ: «Kɔ Woso Nyɪ n'ibɪ m, k'i hir naa ɔ, ɪ ɪ da tara ɔ:

¹⁰ Bala, n y'a gɔrsɪra ba, n ɔ: Woso lɛ karɛ a malɛkarɔ ɔ, kɔ η nɪ dɔ ɪbɪ ma,

¹¹ bi, n y'a gɔrsɪra ba sɔ, n ɔ: N y'a wɔ karɛ ɪbɪ taa k'i b'i gɔm zɛ jaa ma y.»

¹² Yeezuu n a hi m, a ɔ: «N y'a hi: ɪ bi da Zuuba ɪ Woso lɛ ɔ y.»

¹³ Kɔ Sotaana bi Yeezuu makra ba kan makrarɔ do haay ki an a nya bi, a a gɔ ma an cem, an n'a kam toore vanta ma.

*Yeezuu hɔdɪndarɛ Galilee ɔ
(Matiyee 4.12-17; Marki 1.14-15)*

¹⁴ Kεερε bi, kan Sent-Espri paŋŋa ki, Yeezuu a bo an bur Galilee u. A to n bo lee haay u.

¹⁵ A n ni ho dindam sokomacero u, gaa haay n'a le boŋ u.

*N kaanm Yeezuu m Nazareti u
(Matiyee 13.53-58; Marki 6.1-6)*

¹⁶ Yeezuu ta Nazareti u, ko ko n y'a tor u b'u. A n gaso sokomace b'u hoonsire hinni ko n n'a birm *sabaa bi hinni u, amba a tir a ba biisi bi m. A n wuti k'a Wosoci karında ba.

¹⁷ N ni wosolesinnisorazaa Ezayii ci ka u. K'a ci bi hor bi, a a ze bince ko n y'a gursira ba ncinaasu bi ma:

¹⁸ Zuuba moo bo u, a a Sent-Espri zer moo ra, ko m lemim nyinta pa da cicirzanno m, [ko m guoo ko η heer a zar lo woo heer wota.] A moo nyoo ko m b'a hi lonno m, η y'a muŋŋa ku, ko m a hi booro m, η mim lee yim. Guoo ko η ni fir no u ro woo n bombore yi.

¹⁹ Moo nyoo a u so, ko m ba hi guoo m, Zuuba barka do u gu ra.

²⁰ A n ci bi huŋŋu, an a ka sokomace bi zibəənyu b'u, an nyinta. Ŋ haay ko η ni ce b'u bi, η y'a ze ko ra, ηn'u digam Yeezuu ma.

²¹ A n a sa ma, an n'a hire η ni, a u: «Wosoci meerbaa k'awoo ma dutaa-dutaa naa u bi ko yi her.»

²² Ŋ haay n ye Yeezuu ma y, bi η ze kədə barka meerbaa nyinta k'a n'a bam bi to ma. Ŋ n'a hire, η u: «Zozef nyu bi bee m naa ra?»

²³ Yeezuu n a hi η ni, a u: «Moo do moo u awoo boor naa do zem moo ma: Loootor, lee ka u

ı munja waa. Wɔɔ ho k'ibu ba Kapernawum ɔ bi ma. Bi ba ı kɔ ɔ naa ɔ.»

²⁴ Yeezuu a ya, an a hi, a ɔ: «Sıra m, n bir wosolesinnisorazaa sı sim munja a kɔ ɔ y.

²⁵ Awɔɔ dɔ munja, biisi bi, wosolesinnisorazaa *Elii dɔmum ɔ, la a gɔsi bare ma dɔɔraa kaaku kan mom ki sɔrdi, nɔ gɔta n a da tara bi ra haay. Zonno nyinta ɔ gɔta Israyel ɔ bi ma.

²⁶ Bi, Woso n Elii nyɔɔ η gɔaa deem zi y, kɔ bi m, zoro deem k'a nyinta ɔ Sareptaa ɔ, Sidon* gɔrga ɔ bi m.

²⁷ Kusimoo nyinta ɔ sɔ gɔta Israyel ɔ wosolesinnisorazaa Elizee dɔmum ɔ. Bi η gɔaa deem taan... n a waa, kɔ saana k'a a to Siirii ɔ, n n'a birm Naaman bi bɛɛ y.»

²⁸ Kɔ η naa ma bi, η haay nɔ ma ɔ gɔta sokomace ɔ b'ɔ.

²⁹ N ni wuti, ηn'a nyɔnnyɔɔta, ηni bɔ m tara nɔ ɔ b'ɔ, ηni ta m a kɔ ci mim ɔ k'a yaa nyɔɔta a bura a da tara ɔ.

³⁰ Yeezuu n bɔ η bireyaa ɔ, an cem.

Yeezuu y'a paŋŋa hinkam

(Marki 1.21-28)

³¹ Yeezuu ta Galilee gɔrga deem Kapernawum ɔ, an ni ho dɔndam gɔɔɔ m *sabaa hinni ɔ.

³² N zɛ kədə a hɔdɔndare tɔ ma, bala, a meer bi ba an nawom lɛ k'an ta m bi m.

³³ Gɔaa deem ı nyinta sokomace ɔ b'ɔ, zinə ni kan ki. A n zee da kan paŋŋa ki a ɔ:

³⁴ «Hey! Nazareti Yeezuu, ıbu bɔ ni wɔɔ zi? Bɔr ıbu ɔ k'i bi wɔɔ zinze gɛ? Kɔ nka n'ıbu m,

* **4:26 4.26** Sidon a bi Israyel kɔ ɔ y.

moo do miηηa, gōaa miηηa kō Woso a nyoo bi n'ibu m.»

³⁵ Yeezuu n zinə bi da jum ō a meerbaa m, an n'a hure, a ō: «Zε hi, k'i bō gōaa bi mε ō.» Zinə bi n gōaa bi do tara ō zamaa bi lεε, an bō a mε ō, b'a n yaaba da ma y.

³⁶ N haay zε kədə, ηn'a hum kō m, η ō: «Bō meerbaa m naa! A n nī lε kam zinəro ō kan panηa ki ηn'i bōrε!»

³⁷ N nī Yeezuu mim dīdam lεε haay ō, gōrga bi do nō ō.

Yeezuu yaabazanno waare

(Matiyee 8.14-17; Marki 1.29-34)

³⁸ Yeezuu k'a bō sokōmacε ō b'ō bi, a ta gōaa kō n n'a birm Sīmōon har ō. A n aa dīga a, Sīmōon dində i yaaba m. N n a ye Yeezuu han k'an a waa.

³⁹ Yeezuu n a zō ma, an zerga a burə ō, an həən si yaaba bi ma, an bō a mε ō. A n wuti lεem an nyasō η nī.

⁴⁰ Kō woso lε a da bi, gōōō kō η nī yaabazanno m, ηnī yaaba do haay m bi, η bōr η nī Yeezuu zi. Bi n a wō ka η gōaa deem-deem la, an η waa.

⁴¹ Zinəro bō yaabazanno gōta mε ō, kan zee ki, η ō: «Woso Nyi n'ibu m!» Bi, Yeezuu i həən sire η ma, a bīr yem kō η nī meer ba y. Bala, zinəro wōō a dō, η ō Krista m.

Yeezuu lemim nyinta padare

(Marki 1.35-39)

⁴² Dō k'a mε bi, Yeezuu bō, an ta poohōon ō, gōōō gōta n'a kam ma. Kō η y'a yi bi, η y'a ηōa kō Yeezuu n gōōta kan a ki.

⁴³ Bɪ, Yeezuu a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Pakra m, kɔ m aa Woso cirbæə bɪ pa da tara gɔsɪnnɔ ra, bala, mɔɔ nyɔɔ n y'a ɔ bɪ minto.»

⁴⁴ A n nɪ hɔ dɪndam gɔɔɔ m Zidee sokɔmacɛrɔ ɔ.

5

Lɛɛkarɛ karɪndanyɪnɔ si (Matiyee 4.18-22; Markɪ 1.16-20)

¹ Hindeem ɔ, Yeezuu ɪ jɪnɪm *Zenezareti higɔta lɛ ra, zamaa bɪ nɪ kɔ nyɔnnɪyɔɔtam a jɪr ɔ k'a tɔr ka Woso lemim ma.

² A kɔɔlɔɔ yɪ hɪyɪa higɔta bɪ lɛ ra. Zɔbɛnno wɔɔ n bra, ɲn'a zanɲarɔ sɔrgɔm.

³ Yeezuu n da kɔɔlɔɔ bɪ deem ɔ. Nyɪnta a ɔ Sɪmɔɔn hɔ. A n a yɛ han k'an a gaa higɔta bɪ lɛ ma poore. Yeezuu n nyɪnta, an a tɔ kɔɔlɔɔ bɪ nɔ ɔ, an nɪ hɔ dɪndam zamaa bɪ m.

⁴ K'a meer bɪ ba an a nya bɪ, a a hɪ Sɪmɔɔn m, a ɔ: «l zɔ hi bɪ nɔ ɔ, k'a a zanɲarɔ wɔɔ zɔ, k'a zɔ gɔr.»

⁵ Sɪmɔɔn n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Karɪnsaamba, wɔɔ zi ba gunuu ɔ tee... bɪ wɔɔ n hɔsɪ nyasɔ y. Bɪ k'ɪbɪ hɪ bɪ, mɔɔ yɪ ɲ zom.»

⁶ Kɔ ɲ zanɲarɔ wɔɔ zɔ bɪ, ɲ zɔ gɔr gɔta, ɲ zanɲarɔ wɔɔ nɪ kɪnkaansɔrɛ.

⁷ ɲ n a tɔ, ɲn'a wɔ zɔ a zibæəkɔɔnrɔ kɔ ɲ nɪ kɔɔlɔɔ deem bɪ nɔ ɔ rɔ wɔɔ m, kɔ ɲ nɪ b'a da a han. Brɔɔ n bɔr, ɲnɪ b'a da ɲ han ɲn'a waa ɔ, ɲn'a zar kɔɔlɔɔrɔ hɪyɔɔ wɔɔ ɔ, an a han, ɲn'a yo k'a nyoo ba.

⁸ Sımɔɔn Pıyεεr k'a naa yı bı, a kukurə zε Yeezuu taa, an n'a hıre, a ɔ: «Zuuba, ı ba mɔɔ ma laatu, bala, mimbɔnyaabər m mɔɔ m.»

⁹ Dabɔɔ guta y'a nyasɔ kan a muno wɔɔ kɪ, zɔ guta kɔ η y'a gɔr bı tɔ ma.

¹⁰ Dabɔɔ Zebedee nyıno Zakkı kan Zaan kɪ kɔ η nı Sımɔɔn zıbəəkɔɔnrɔ wɔɔ nyasɔ sɔ. Yeezuu n a hı Sımɔɔn m, a ɔ: «I da bı bɔ ɔ y, naa ma kεere bı, ıbu zɔno gɔr biisi, ıbu y'ı bam gɔɔkamazaa kεere.»

¹¹ N n a bɔ, ηnı bɔr kɔɔlɔɔrɔ wɔɔ m hıguta le ra b'ɔ, ηnı hɔ haay bı to, ηnı zu kɔ ɔ kan kɪ.

*Kusımə waare
(Matiyee 8.1-4; Markı 1.40-45)*

¹² Yeezuu k'a yaa lee ku tara deem la bı, gɔaa nı b'ɔ kusıməbaa n ta ma jilli. K'a Yeezuu yı bı, a sɔnta, an a meer zuutə tara ɔ, an yaa da m, a ɔ: «Zuuba, k'ı le taa ma, ı ı da ma ı mɔɔ waa, k'ı dintim gɔ mɔɔ ma.»

¹³ Yeezuu n a wɔ hɔr, an a da ma, a ɔ: «Mɔɔ le taa, ı waa.» Lεem bı, a kusıməbaa bı nya ma.

¹⁴ Yeezuu n le ka ɔ, a ɔ, a b'a hı gɔaa nı y. Bı, a a hı, a ɔ: «Ta ı yaa n'ı hınka wosocemannıbər m, k'ı ganwɔre ka amba wosolesinnısorazaa Moyiisi le ka bı m, ı dintim gɔ ı ma minto, k'an nyınta kasetı gɔaa haay lεε.»

¹⁵ Bı y'a ka Yeezuu tɔ n bɔ an n'a dam la. Zamaa guta n tır a zem kɔ ra, k'a tɔr ka a lemim ma, k'a ka kɔ Yeezuu n a waa a yaabarɔ minto.

¹⁶ Bı, kɔ Yeezuu nı, ta a tır a ɔ a deem bɔlεemarɔ ɔ, an bıy yaa dare.

Megarezaa waare
(*Matiyee 9.1-8; Marki 2.1-12*)

17 Hindeem o, Yeezuu nynta an ni ho dindam. Farizeenro kan wosocikarinsaamboo ki nynta b'oo. A to η y'a o Galilee kan Zidee ki Zerizalem ki koro o, ηni bor. Zuuba panja nynta kan Yeezuu ki, an a ka, an ni yaabazanno waam.

18 Goo n lee ku megarezaa m wotarahoo o, ηn'a kam ma k'a gaso m har o b'oo, a wota Yeezuu taa.

19 Zamaa bi minto bi η n a do ko gaso awoo n nawom ni lonlo y. N ni der ce bi ra, ηni ce bi mim hon ra, ηn'a nyoo, ηn'a zer kan a wotarahoo bi ki Yeezuu taa zamaa bi lee.

20 Yeezuu k'a η srakare bi yi bi, a a hi yaabazaa bi m, a o: «Gooa, i i mimbonyaaro sugur yi.»

21 Farizeenro kan wosocikarinsaamboo ki y'a muna larm a heer o, η o: «Gooa bi kara n naa, an ni Woso sunso wure? Nka y'a da ma an mimbonyaaro sugur ka ko Woso deem bee?»

22 Bi Yeezuu k'a η hoodare bi yi bi, a a hi η ni, a o: «Bo m, awoo n'a hood dare ncinaas?»

23 Kara n naanaa? M a hi, m o: I i mimbonyaaro sugur yi bi m ge, i wuti i ta bi ni?»

24 Bi k'awoo n a do a o, Gooany b'i le m k'a mimbonyaaro sugur ka tara bure o bi, an a hi megarezaa bi m, a o: «Moo y'a hi ubu m, wuti, i i wotarahoo bi sa i doo.»

25 Bi n wuti leem, η munya m, an a wotarahoo bi sa, an doo, an n'a le bom Woso o.

26 N haay ze kedoo, ηn'a le bom Woso o. Daboo n η nyaso, ηn'a hire, η o: «Woo mim daa yi her.»

Levii har hōbure
(*Matiyee 9.9-13; Marki 2.13-17*)

²⁷ Bı kur bı, a bō an yawōrsir yı, a tō m Levii, an nı nyıntare a zibēō bınce ō. Yeezuu n a hı m, a ō: «Zu mōō ō.»

²⁸ Levii n wuti, an a gō hō haay ma, an zu Yeezuu ō.

²⁹ Levii n cıbsa gōta ba a har ō, an hōbure ba Yeezuu minto. Yawōrsinno gōta bōr, kan gōōō vantōō kı, ηnı b'a zε kō ra, ηn'ı hō bım kan η kı.

³⁰ Farizeenrō kan a wosocikarınsaamboō kı n bōr, ηn'ı kukur bam karındanyıno wōō ma, η ō: «Bō minto, awōō n nı hō bım, an nı hō mim kan yawōrsinno kı, mimbōnyaabēnno kı?»

³¹ Yeezuu n a hı η nı, a ō: «Laafıızanno bır a kam lōōtōr ma y, yaabazanno n n'a kam ma.

³² Mōō n bōr kō m bı gōōō tırgōō bir y, bōr mōō ō mimbōnyaabēnno minto, kō η n'a mısırbaa lōr.»

Hō daa kan hō gusire kı n kō yō y
(*Matiyee 9.14-17; Marki 2.18-22*)

³³ Gōōō n a hı Yeezuu m, η ō: «Gallem gōta Zaan karındanyıno kan farizeenrō karındanyıno kı y'a le kōsım, ıbu hōō wōō n bōkare, ηn'ı hō bire, ηn'ı hō mire?»

³⁴ Yeezuu n a hı η nı, a ō: «Awōō y'a dam ma, a ka lō daa zim gōaasıbōō n a le kōsı, kō lō daa bı zim b'ı kan η kı ra?

³⁵ Dōmım zεm, n nı zεm bı lō daa zim bı bō η bire ō. Dōmım bı do ō bı, η y'a le kōsım.»

³⁶ A n a ya, an hōbōkōrenoom vanta da η nı, a ō: «Gōaa ba ō, an nı pēera daa kur sam, an a sısar kan huu gusire kı y. Bala, pēera daa bı b'a

gam kɔ ɔ kan a gusire bi ki y. Pɛɛra daa bi y'a gusire bi kaansom.

³⁷ Gɔaa b'a dam ma, an dɪven daa tɔ hibɔɔnrɔ gusinno ɔ y, kɔ bi bɛɛ ni, dɪven bi yi η hinhaanm, an a lo, bi hibɔɔnrɔ wɔɔ nyɪntam bɔm.

³⁸ Bi, a ga a wɔm, ηni dɪven daa tɔ hibɔɔnrɔ daaro ɔ.

³⁹ Bala, gɔaa k'a ni dɪven gusire mim bi, a lɛ baa dɪven daa ma y. Bala, a hi a nawɔrɛ, a ɔ, dɪven gusire bi m miηηa.»

6

Yeezuu lɛ da sabaa hinni ra (Matiyee 12.1-8; Marki 2.23-28)

¹ Hindeem ɔ, *sabaa hinni ɔ, Yeezuu bra hɔsɪrarɔ ɔ kan a karɪndanyɪnɔ ki. A karɪndanyɪnɔ wɔɔ m hɔyaa bi yɪnyar, ηn'a tiηηɔ, ηn'a sɔrɛ.

² Farizɛɛnrɔ gɔsɪnɔ n a hi η ni, η ɔ: «Bɔ minto, awɔɔ ni naa bare? Bi n n lɛ ka kɔ n naa ba sabaa hinni ɔ?»

³ Yeezuu n a nyi bɔ ɔ, a ɔ: «Nɔ k'a David nyasɔ kan a muno ki an hɔ niηηɔ ba bi,

⁴ an gasɔ Wosoɛ ɔ, an bur kɔ n y'a ka Woso ɔ bi sa, an a bi kan a muno wɔɔ ki, bi n ni lɛ ka kɔ n a bi kɔ wosocɛmannɪbɛnno bɛɛ bala bi, awɔɔ n a karɪnda ba ra?»

⁵ A n n'a hire η ni, a ɔ: «Gɔaanyɪ bi m sabaa hinni bi minzaa.»

Wɔgarɛzaa waarɛ (Matiyee 12.9-14; Marki 3.1-6)

⁶ Sabaa hinni vanta ɔ, Yeezuu gasɔ sokomace ɔ, an nɪ hɔ dɪndam. Gɔaa nɪ b'ɔ, a bɪsɪ ra wɔ n ga.

⁷ Wosocikarɪnsaambɔɔ kan farizeenrɔ kɪ nyɪnta, ɪn'tɪ dundom Yeezuu zi, k'a dɪga a, a yaabazaa bɪ waam sabaa hinni ɔ ge, k'a ku a mim ka ra.

⁸ Bɪ, Yeezuu ɪ hɔɔndare bɪ dɔ. A n a hɪ wɔgərzaa bɪ m, a ɔ: «Wuti ɪ jɪm naa ɔ, zamaa bɪ bire ɔ.» Gɔaa bɪ n wuti an jɪm b'ɔ.

⁹ Yeezuu n a hɪ ɪ nɪ, a ɔ: «Mɔɔ kɔ m awɔɔ lar: zaa ta ɔ sabaa hinni ɔ, kɔ n nɪ zi mɪɪɪa ba geɛ, kɔ n nɪ zi bɔnyaa ba? Zaa ta ɔ kɔ n nɪ gɔaa meeyaa bumbɔ geɛ, kɔ n n'a zar?»

¹⁰ A n dɪga ɪ ma a jɪr ɔ, an a hɪ gɔaa bɪ m, a ɔ: «ɪ wɔ hɔr.» Gɔaa bɪ n a wɔ hɔr, a wɔ bɪ n a waa.

¹¹ Bɪ, gɔɔɔ kɔ ɪ ɔ, k'a mim ka ra rɔ wɔɔ nɔ ma ɔ gɔta, ɪn'a dɪndam kan kɔ kɪ, k'a dɪga hɔ k'a n'a bam Yeezuu m bɪ ma.

*Yeezuu karɪndanyɪnɔ bɔɔre
(Matiyee 10.1-4; Markɪ 3.13-19)*

¹² Dɔmɪm bɪ do ɔ bɪ, Yeezuu ta ci mim ɔ, k'a yaa yaa da. B'a yaa bɪ da Woso m gunuu ɔ b'ɔ kan dɔmɪre kɪ.

¹³ Dɔ k'a mɪ bɪ, a a karɪndanyɪnɔ bir, an ɪ bɔ ɔ buerehɪya, an tɔ ka ɪ ɔ, kristazibɔɔzannɔ.

¹⁴ Sɪmɔɔn k'a tɔ ka Pɪyɛɛr, a danzaa Andɪr, Zakkɪ, Zaan, Filipi, Bartelemii,

¹⁵ Matiyee, Toma, Alfee nyɪ Zakkɪ, Sɪmɔɔn kɔ n n'a birm *Zelɔtɪ,

¹⁶ Zakkɪ nyɪ Zidas, kan Iskarɪyɔtɪ Zidas k'a a ba zambɔzaa bɪ kɪ.

*Yeezuu gɔɔɔ waa gɔta
(Matiyee 4.23-25)*

¹⁷ Yeezuu a to ci mim ɔ kan η kɪ, an zer, an aa jum bɪnce fapɪda ɔ. B'ɔ bɪ, a karɪndanyɪnɔ gɔta gɔɔta b'ɔ. Zamaa gɔta nyɪnta b'ɔ sɔ. A to η y'a ɔ Zidee ɔ, Zerizalem ɔ, kan kɔrɔ kɔ η nɪ higɔta lɛ ra rɔ wɔɔ kɪ ɔ, Tiir kan Sidɔn kɪ jir ɔ.

¹⁸ Bɔr η y'a ɔ, k'a b'a tɔr ka ma, k'an a waa a yaabarɔ minto. Gɔɔɔ kɔ zinɛro nɪ kan η kɪ rɔ wɔɔ, η y'a waam sɔ.

¹⁹ Zamaa bɪ haay y'a kam ma k'a a wɔ da ma. Bala, paŋŋa nyɪnta an nɪ bɔrɛ a mɛ ɔ, an nɪ η haay waarɛ.

*Mimbirenyɪntazannɔ paan...rɔ
(Matiyee 5.1-12)*

²⁰ Yeezuu n dɪga a karɪndanyɪnɔ wɔɔ ma keere, an a hɪ η nɪ, a ɔ:

«Mimbirenyɪntazannɔ n'awɔɔ m, awɔɔ k'a m ηɔazannɔ,

Woso cirbɛə bɪ, awɔɔ y'a so ɔ.

²¹ Mimbirenyɪntazannɔ n'awɔɔ m, awɔɔ kɔ nɔ n'awɔɔ zem naa ma,

hɔbɪrɛ y'awɔɔ bɔm.

Mimbirenyɪntazannɔ n'awɔɔ m, awɔɔ k'a nɪ baa dam naa ma,

awɔɔ yaa wɔm.

²² Mimbirenyɪntazannɔ n'awɔɔ m, kɔ n sɔ awɔɔ m, kɔ n kaanm awɔɔ m, kɔ n y'awɔɔ sonsɔ wɔ, ηn'a bɔnyaa hɪ awɔɔ ma Gɔaanyɪ bɪ tɔ ma.

²³ K'a heernyɔɔ gɔta ba hinnɪ bɪ do ɔ. Bala, Woso ɪ ganwɔrɛ gɔta bankam awɔɔ minto arzana ɔ.

Ŋ yaabɔɔ wɔɔ, nyunta ŋ y'a ɔ, ŋn'a ba ncɪnaaɔ wosolesinnɪsorazannɔ m biisi.

²⁴ A pakra bare awɔɔ m, awɔɔ arzakazannɔ.

Bala, awɔɔ a heernyɔɔ yɪ biisi.

²⁵ A pakra bare awɔɔ m, awɔɔ k'a hɔ bɪ an a ka her bɪ,

nɔ y'awɔɔ zɛm.

A pakra bare awɔɔ m, awɔɔ k'a nɪ yaa wɔm naa ma bɪ,

awɔɔ heer y'a zarm, a baa da.

²⁶ Awɔɔ kɔ gɔaa haay n n'awɔɔ mɪŋɟabaa hum bɪ, a pakra bare awɔɔ m. Ŋ yaabɔɔ wɔɔ, a ba ŋ y'a ɔ ncɪnaaɔ biisi lesinnɪsorazannɔ ŋɔaarzannɔ wɔɔ m.»

(Matiyee 5.38-48; 7.12a)

²⁷ «B'awɔɔ k'a n'a tɔr kam mɔɔ ma bɪ, mɔɔ y'a hɪrɛ awɔɔ m, k'a a jɪnnɔ ŋɔa, k'a hɔ mɪŋɟa ba gɔɔɔ kɔ ŋ sɔ awɔɔ m nɔ wɔɔ m.

²⁸ Gɔɔɔ kɔ ŋ nɪ ler bɔnyaa bɔrɛ awɔɔ m bɪ, k'a brɔɔ barka da ɔ. K'a yaa da gɔɔɔ kɔ ŋ ŋɔaar ba ŋn'a kare awɔɔ lɛ m nɔ wɔɔ minto.

²⁹ Kɔ gɔaa a wɔ ta ɪ paasɪ deem lɛ, k'ɪ deem bɪ ka ɔ k'an a tare. Kɔ gɔaa ɪ gɔbga yɔ ɪ m, k'ɪ to k'an ɪ huuduama sa.

³⁰ Kɔ gɔaa hɔ yɛ ɪ han, k'ɪ ka ɔ. Gɔaa k'a ɪbɪ hɔ sa bɪ, ɪ b'a laaka da han y.

³¹ Hɔ k'awɔɔ lɛ n taa kɔ gɔɔɔ n'a ba awɔɔ m bɪ, k'a ba ŋ nɪ maam sɔ.

³² K'awɔɔ ɪ gɔɔɔ kɔ ŋ n'awɔɔ ŋɔam nɔ wɔɔ ŋɔam bala, a nyɔɔɔɔ ɪ ka? Bala mimbɔnyaaɓɛnno wɔɔ ɪ gɔɔɔ kɔ ŋ nɪ ŋ ŋɔam nɔ wɔɔ ŋɔam.

³³ K'awɔɔ ɪ hɔ mɪŋŋa bam ɔɔɔ kɔ ŋ n'a bare awɔɔ n nɔ wɔɔ nɪ, a nyɔɔɔɔ ɪ ka? Mimbonyaabənnɔ wɔɔ y'a bam maam sɔ.

³⁴ K'awɔɔ zɪm sa ɔɔɔ k'awɔɔ dɔ a ɔ, ŋ y'a kare awɔɔ rɔ wɔɔ nɪ, a nyɔɔɔɔ ɪ ka? Bala, mimbonyaabənnɔ wɔɔ ɪ zɪm sam kɔ m, k'a b'a si a lɛ ma.

³⁵ Bɪ, k'a a jɪnnɔ ŋɔa, k'a zi mɪŋŋa ba ŋ nɪ, k'a zɪm sa ŋ nɪ, b'a b'a hɔɔn da a sire ma y. Maam bɪ, awɔɔ ganwɔrɛ yɪm ɔɔta, awɔɔ nyɪntam Woso k'a lɛ da haay nyɪnɔ. Bala, Woso mɪŋŋa ɪ kan ɔɔɔ kɔ ŋ n barka dare dɔ rɔ wɔɔ kɪ, a mɪŋŋa ɪ kan ɔɔɔ bɔnyaarɔ wɔɔ kɪ sɔ.

³⁶ K'a cɪcɪrzɛrɛ zi ba, amba awɔɔ Zɪ m cɪcɪrzɛrɛzaa bɪ m.

*Bur kan kusə kɪ
(Matiyee 7.1-5)*

³⁷ A b'a muno dɔdɔ ka y. Maam bɪ, Woso b'awɔɔ dɔdɔ kare y. A b'a muno dɔdɔ yar y. Maam bɪ, Woso b'awɔɔ dɔdɔ yar lɛ y. K'a sugur ka a muno ɔ, maam bɪ, Woso sugur kare awɔɔ ɔ.

³⁸ K'a hɔ ka a muno ɔ. Maam bɪ, Woso y'a kare awɔɔ ɔ sɔ. N hɔgammɔr mɪŋŋa sam, n nɪ hɔ zar m awɔɔ mɔr ɔ, an a han, n n'a yɪga-yɪga zɛ, an bɪr a lom. Bala, hɔgammɔr k'awɔɔ n ta m ɔɔɔ mɪnto bɪ, bɪ n nɪ nyɪntam hɔgammɔr awɔɔ mɪnto sɔ.»

³⁹ Yeezuu n a ya, an hɔbɔkɔrɛnoom da ŋ nɪ, a ɔ: «Bɔɔ y'a dam ma an bɔɔ gaa ra? N̄ hɪɪya haay b'a zarm yaa deem ɔ ra?

⁴⁰ Karɪndanyɪ n lɛ da a karɪnsaamba ra y, bɪ karɪndanyɪ haay, k'a bankare yɪ mɪŋŋa, a nyɪntam am a karɪnsaamba hɔ bɪ m.

⁴¹ Bɔ nɪ, ɪ nɪ bur k'a n'ɪ mim mɪnyaa ɔ bɪ yɪɛ, an bɔkare kusə k'a n'ɪbɪ mɪm ɔ bɪ, ɪbɪ bɪr a yɪɛ?

⁴² ɪbɪ y'a bam lɔ ɪ hɪ ɪ danyɪ m, ɪ ɔ: Jɪm kɔ m bur bɔ ɪ mɪm ɔ, ɪbɪ n bɔkare, ɪbɪ bɪr kusə k'a n'ɪbɪ mɪm ɔ bɪ yɪɛ? Zambɔzaa, kusə bɪ bɔ ɪ mɪm ɔ cɪna, keere bɪ, ɪbɪ mɪm lɛɛ yɪm, k'ɪ bur bɪ bɔ ɪ mim bɪ mɪm ɔ.»

Gɔ kan a nyɪ kɪ

(Matiyee 7.16-20; 12.33-35)

⁴³ «Gɔ mɪɲɲa ba ɔ, an nɪ nyɪ bɔnyaa dare y, gɔ bɔnyaa ba ɔ, an nɪ nyɪ mɪɲɲa dam sɔ y.

⁴⁴ N gɔ biyəə dɔ kan a nyɪ kɪ. N bɪr sɔɔn nyɪ nɔm laa gɔ ra y. N bɪr tɔgɔ nyɪ nɔm laazankɔrɛ ra y.

⁴⁵ Gɔaa mɪɲɲa k'a n'a mɪɲɲabaa m bɪ, bɔ an nawɔm mim mɪɲɲa m a heer ɔ sɔ. Gɔaa bɔnyaa k'a n'a bɔnyaabaa m bɪ, bɔ an nawɔm mim bɔnyaa m a heer ɔ. Bala, hɔ k'a ɪbɪ heer han bɪ, b'ɪ lɛ n'a hɪm.»

(Matiyee 7.24-27)

⁴⁶ «Bɔ minto m, awɔɔ nɪ mɔɔ birm Zuuba, Zuuba, b'awɔɔ bɪr hɔ kɔ mɔɔ n'a hɪm bɪ bare?

⁴⁷ Gɔaa k'a nɪ zɛm mɔɔ zi, an n'a tɔr kam mɔɔ meerbaa ma, an nɪ zi bam nɪ bɪ, kɔ m a bɔkɔrɛ hɪnka a m.

⁴⁸ Bɔ a kɔ ɔ kan gɔaa k'a nɪ cɛ dɔm, an yaa hɔn zukudə, an a jɪr bɪ cɪnta ci burə ɔ bɪ kɪ. La gɔta bɔr, hi n yar kan hɪnher kɪ an a mom cɛ b'ɔ, b'a n a da ma, an a wurgə y, bala a dɔrɛ yɪ mɪɲɲa.

⁴⁹ Gɔaa k'a n'a mam, b'a bɪr zi bam nɪ, bɔ a kɔ ɔ kan gɔaa k'a cɛ dɔ tara ɔ, b'a na jɪr cɪnta y. La gɔta bɔr, hi n yar kan hɪnher kɪ an a mom cɛ b'ɔ,

an wurgə ləem. Bı cə bı wurgəre kur, a həsı n goota y.»

7

Yeezuu kan Kapernawum sordaa zərə cir kɪ (Matiyee 8.5-13)

¹ Yeezuu k'a meer bı ba kan gıcc wcc kɪ an a nya bı, a wuti an ta Kapernawum ɔ.

² Sordaa zərə cir deem n ta lə m, an a ɲaa maam-maam, an yaaba zε, an a zə zε ma.

³ K'a Yeezuu mim ma bı, a zıfərə *gıccugusinno nycc zi, kɔ ɲ n'aa a ye han, k'an b'a lə bı waa.

⁴ Kɔ ɲ yaa lee ku Yeezuu zi bı, ɲ y'a ye han, ɲnı so ra, ɲn'a hıre, ɲ ɔ: «Gıaa naa do a ga m k'ıbu n ı da han,

⁵ bala, a wcc do bı ɲaa, a sokomace do an a ka wcc ɔ.»

⁶ Yeezuu n ta kan ɲ kɪ. Kɔ ɲ y'a zə har bı ma bı, sordaa zərə cir b'a gıaasıcc nycc, ɲn'a hım, ɲ ɔ: «Zuuba, ıbu ı mıɲɲa da kərə ma, bala, mcc n m ga m, k'ıbu n gası mcc har ɔ y.

⁷ Mcc m hccn da mcc ɔ, mcc poore kɔ m bur ıbu zi, bı k'ıbu meer ba deem bala, mcc lə bı y'a waam.

⁸ Ləezannə y'a so mcc mıɲɲa ɔ, mcc nı m so sordaarə ɔ. Kɔ mcc hı deem m, an ta, a tam. Kɔ mcc hı a vanta m, an bur, a zem. Kɔ mcc hı zıbənyı m, an naa ba, a y'a bam.»

⁹ Yeezuu k'a naa ma bı, a zε kədə sordaa zərə cir bı tə ma, an a bə an dıga zamaa k'a zu a je ɔ bı ma, a ɔ: «Mcc y'a hıre awcc m, baa Israyel nɔ ɔ, mcc n sırakare yı ncınaaɔ y.»

10 Gooo ku η yi η nyoo ro woo ku η doo sordaa zoro cir bi har o bi, η yaa dıga a lo b'a waa.

Nayin nyukumbueere mimbore

11 Bi kur bi, Yeezuu ta tara deem ku n n'a birm Nayin bi no o. A karındanyıno woo n zu ku o kan ki kan zamaa guta ki.

12 K'a n'a zom tara bi le ma bi, n gar busu, n ni tam ni yaa ra. Zoro nyi m, b'a m nyıyar a deem a da han. Tara bi gooo guta lo bi da zaa o.

13 Zuuba k'a lo bi yi bi, lo bi cicir gaso o, an a hi m, a o: «I b'i ya i nyi ka y.»

14 A n a zo, an a wo da goranra bi ma. Gooo ku η y'a busu ro woo n jim. Yeezuu n a hi, a o: «Nyukumbueere, moo le ka, wuti.»

15 Gar bi n wuti an nyınta, an ni meer bam. Yeezuu n nyi bi gaa, an a ka a da o.

16 Daboo guta η haay nyaso, ηn'a le bom Woso o, η o: «Wosolesinnısorazaa guta a hınka woo bire o. Bi Woso bi dıga a do ma.»

17 Ho ku Yeezuu a ba bi ta Zidee haay o kan a gorgaro ki o.

Zaan-Batiisi a karındanyıno nyoo Yeezuu zi (Matiyee 11.2-19)

18 Zaan-Batiisi karındanyıno yaa ho haay k'a ba bi hi m. Zaan ni η goaa huıya bir,

19 an η nyoo Zuuba zi ku η n'aa a lar: «İbu n ni dore i zere ma bi gee, goaa vanta ni?»

20 Ku η yaa lee ku Yeezuu zi bi, η y'a hi, η o: «Zaan-Batiisi i woo nyoo İbu ma, k'o bi laaka da İbu han: İbu n goaa k'a a ga m an bor bi gee, goaa vanta ni?»

21 Dòmum bì do ò bì, Yeezuu yaabazannò waa gùta, an gùcc waa a yaabarò do haay nò ò, kan zinèrozannò kì, a bòorò mùm gù sò.

22 A n bókare, an a hì gùcc kù Zaan-Batiisi ñ nycc rò wcc m, a ò: «K'a ta, a yaa hò k'awcc yì, a ma sò bì hì Zaan m: bòorò mùm ì lèe yùm, lògòrò ì tam, kusimoo laafù yì, tikkiro tór a gù, gèeno a mùm bò ò, lemim nyínta ì hùm cicirzannò m.

23 Mimbirenyíntazaa m gúaa k'a n a sírakare to mcc minto bì m.»

Yeezuu hòondare Zaan-Batiisi minto

24 Gùcc kù Zaan-Batiisi ñ nycc rò wcc kù ñ y'a hùr bì, Yeezuu a hì zamaa bì m, a ò: «Nka awcc ta a yaa dígá a pòohccn ò? Hínher awcc yì an nì niigègò yèññèm gè?

25 Bò awcc ta a yaa dígá a paan...? Gúaa m, an huu wísi da a ra gè? Gùcc kù ñ huu wísiro da a ra, ñn'ì mísirbaa bam mññá bì, cinno har brcc n ta ò.

26 Nka awcc ta a yaa dígá a? Wosolesinnísorazaa m gè? Ìn... mcc y'a hì awcc m, a lè da wosolesinnísorazaa ra.

27 Bala, Zaan bì mim n y'a gùrsíra ba Wosoci nò ò bì, n ò: «Ba mcc nì m zibèèzaa nyccore ìbù lèe, k'a n'ìbù zaarò bumbanka na.»

28 Mcc y'a hùre awcc m, lannò nyíno bire ò, gúaa ba ò an lè da Zaan-Batiisi ra y. Bì gúaa k'an poore Woso cirbèè nò ò bì, a lè da m.»

29 Zamaa bì haay kan yawòrsinno wcc kù a tór ka Zaan ma, ñn'a dò, ñ ò Woso turga, ñn'a ka an batem ka a ò.

³⁰ Bɪ farizeenɔ kan wosocikarɪnsaambɔɔ wɔɔ kɪ kaanm hɔ kɔ Woso ɛ n taa η minto bɪ m, kaanm kɔ η y'a ɔ Zaan batem bɪ m bɪ tɔ ma.

³¹ Yeezuu n a hɪ η nɪ, a ɔ: «Kɔ m her gɔɔɔ nɔɔn makra ba kan bɔ kɪ? Bɔ η y'a ɔ kɔ ɔ kan bɔ kɪ?

³² Bɔ η y'a ɔ kɔ ɔ kan nyɪnɔ kɔ η yaa nyɪnta daasɪ ɔ, ηn'a tɔ ηn'ɪ kɔ bimbirm nɔ wɔɔ kɪ, η ɔ: Wɔɔ hir he awɔɔ m, b'awɔɔ n sar ba y! Wɔɔ zɛ laa lɔ b'awɔɔ n nyi ka y?

³³ Bala, Zaan-Batiisi bɔr, a bɪr bur bɪrɛ y, a bɪr dɪvɛn mire y, awɔɔ n'a hirɛ, a ɔ: Zinɔ nɪ kan kɪ.

³⁴ Bɪ Gɔaanyɪ bɪ bɔr, an nɪ hɔ bɪm, an nɪ hɔ mim, awɔɔ ɔ: Naa do naa, nɔzaa m bɪ dɪvɛnmir m sɔ, yawɔrsinno kan mimbɔnyaabɛnno kɪ hannɪ m.

³⁵ Gɔɔɔ kɔ η nɪ yɛm Woso Mindɔrɛ bɪ ma rɔ wɔɔ a dɔ η ɔ, Woso Mindɔrɛ bɪ tɪrga.»

Yeezuu kan lɔ mimbɔnyaabɛr kɪ

³⁶ Farizen deem Yeezuu bir k'an bɪ hɔ bɪ kan a kɪ. Yeezuu n gasɔ a har ɔ, ηn'a sɪηηɪda sa, ηnɪ hɔ bɪrɛ.

³⁷ Lɔ n nɪ tara nɔ ɔ b'ɔ, mimbɔnyaabɛr m. A n a ma η ɔ, Yeezuu ɪ hɔ bɪm farizen har ɔ b'ɔ. A n bɔr gedre m, n n'a ba albatɪr jaa m, tidɔɛr n a han,

³⁸ an bɪ sɔnta a kur a gannɔ ma, an nɪ nyi kare. A mɪm hi n bɔ, an n'a lom Yeezuu gannɔ ra. A n a minkɔ gaa, an a nɔnnɔ ma, an a wɔ barka η la, an tidɔɛr bɪ sa, an a lɔ η la.

³⁹ Farizen k'a Yeezuu bir bɪ k'a naa yɪ bɪ, a y'a hirɛ a mɪηηa m, a ɔ: «Kɔ wosolɛsinnɪsorazaa m gɔaa naa do nɪ, a lɔ k'a n'a wɔ nɔrɛ awɔɔ ma naa dɔm, kɔ nka m sɔ: mimbɔnyaabɛr naa.»

⁴⁰ Yeezuu n a hɪ m, a ɔ: «Sɪmɔɔn, mɔɔ ɪ mim m kɔ m a hɪ ɪbɪ m.» A n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Meer ba, karɪnsaamba.»

⁴¹ «Gɔaa ɪ nyɪnta ɔ, gɔaa hɪya n n'a zɪm m. Deem nɪ dɔmɪm zɔrsoor zɪbɛə busoo m, deem bɪ n ta dɔmɪm busoor zɪbɛə busoo m.

⁴² Kɔ η ba busoo m k'a zɪm bɪ kam bɪ, busoo bɪ zaa b'a hɪ η nɪ, a ɔ: ηn'a to. Nka nɪ busoozaa bɪ ηɔarɛ an lɛ da?»

⁴³ Sɪmɔɔn n a hɪ, a ɔ: «Mɔɔ y'a hɪm, mɔɔ ɔ, gɔaa k'a zɪm lɛ da a mim la bɪ m.» Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «ɪ sɪra hɪ.»

⁴⁴ Yeezuu n a bɔ an dɪga lɔ bɪ ma, an a hɪ Sɪmɔɔn m, a ɔ: «ɪbɪ lɔ naa do yɪ ra? Mɔɔ gasɔ ɪbɪ har ɔ, ɪbɪ n hi lo mɔɔ gannɔ ra y, bɪ, a nyɪ ka, a mɪm hi n a lo mɔɔ gannɔ ra, an a gɔngɔ ma a mɪnkɛ m.

⁴⁵ ɪbɪ n mɔɔ nyaasɪ ka kan daɔrɛ kɪ y. Bɪ lɔ bɪ mɔɔ nyaasɪ ka an a wɔ barka mɔɔ gannɔ ra, b'a bɪr a tore y.

⁴⁶ ɪbɪ n nyɔɔ nɔ mɔɔ mim ma y, bɪ, a tidɛər nɔ mɔɔ gannɔ ma.

⁴⁷ Bɪ y'a ka mɔɔ n'a hɪrɛ ɪbɪ m, mɔɔ ɔ: a a mɪmbɔnyaarɔ k'a η ba gɔta rɔ wɔɔ sugur yɪ, bɪ tɔ ma m, an ηɔarɛ gɔta zi naa ba. Gɔaa k'a mɪmbɔnyaa m poore n nɪ sugur ka ɔ bɪ, a ɪ ηɔarɛ m poore sɔ.»

⁴⁸ Yeezuu n a hɪ lɔ bɪ m, a ɔ: «ɪ ɪ mɪmbɔnyaarɔ sugur yɪ.»

⁴⁹ Gɔɔɔ kɔ η nyɪnta ηn'u hɔbɪrɛ bɪm kan kɪ rɔ wɔɔ y'a hɪrɛ a heer ɔ, η ɔ: «Nka m gɔaa naa do nɪ? A n ye an nɪ mɪmbɔnyaarɔ sugur kare?»

⁵⁰ Yeezuu n a hɪ lɔ bɪ m, a ɔ: «ɪ sɪrakarɛ ɪ bɔmbɔ. Ta kan laafɪ kɪ.»

8

Lannɔ kɔ η zu kɔ υ kan Yeezuu kɪ

¹ Bɪ kur bɪ, Yeezuu zaa sa an bɔ kɔrɔ gɔtɔɔ kan kɔrɔ poorero kɪ nɔ υ, an nɪ Woso cirbæə bɪ lemim nyɪnta pa dare. Karɪndanyɪnɔ buerehuuyɔɔ wɔɔ nyɪnta kan kɪ,

² kan lannɔ gɔsɪnnɔ k'a η waa zinɛro kan yaabarɔ kɪ minto rɔ wɔɔ kɪ: Magdala Maarii kɔ zinɛro bɔ a mɛ υ saanhɪna,

³ Hirɔɔdɪ har dɪgamazaa Kuzaa lɔ Zannɪ kɪ, Suzannɪ kan lannɔ gɔsɪnnɔ kɪ gɔta, kɔ η y'a da η han a honyɪrɔ m nɔ wɔɔ kɪ.

*Hɔduure hɔbɔkɔrɛnoom
(Matiyee 13.1-9; Markɪ 4.1-9)*

⁴ Zamaa a to kɔrɔ haay υ, ηnɪ bɔr Yeezuu zi. Kɔ η y'a zɛ kɔ ra bɪ, Yeezuu hɔbɔkɔrɛnoom naa do da.

⁵ «Gɔaa ɪ bɔ k'a hɔ duu. K'a n'a duum bɪ, a hɪsɪga an nawɔm. A yaa gɔsɪnnɔ n a lo zaa bire υ. N n tɔntɔ ra, brama bennɔ n a bɪ.

⁶ Gɔsɪnnɔ n a lo jaarɔ ra. N haan, ηnɪ gɪnga kɔ taa butur ba υ bɪ minto.

⁷ Gɔsɪnnɔ n a zar laa υ. N bɔ, laa bɪ n a ta η mee, ηnɪ gɪnga.

⁸ Gɔsɪnnɔ n a lo lɛɛ mɪηηa υ. N bɔ, ηnɪ nyɪ da zɔrɔ-zɔrɔ.» Yeezuu n a ya, an a hɪ, an so ra kan panja kɪ, a υ: «Gɔaa k'a tɔr n ta υ, k'an a ma!»

*Hɔbɔkɔrɛnoom naa do jɪ m bɔ nɪ?
(Matiyee 13.10-17; Markɪ 4.10-12)*

⁹ Yeezuu karɪndanyɪnɔ wɔɔ n a lar hɔbɔkɔrɛnoom naa do jɪ ma.

¹⁰ A n a hı, a ı: «Woso zaa ka awoo n ho k'a nyaakom da Woso cirbae no o bi do, bi, boo i goota ro woo, hobokorenoom n n'a dare nı, ko <nı dıga, bi n b'a yı y, ko n n'a tor ka, bi n b'a ma y.> »

*Hoduure bi hobokorenoom bi ji dındars
(Matiyee 13.18-23; Markı 4.13-20)*

¹¹ «Ba hobokorenoom bi ji n na. Hoduure bi, Woso lemim m.

¹² Boo ni zaa bire o ro woo, gooo m, nı'a mam, Sutaana k'a lee ku bi, an ni ho k'a ni n heer o bi yore nı, ko n b'a da ma, nı'a si, nı bumbore yı ni y.

¹³ Boo ni jaaro bure o ro woo, gooo m, ko n Woso lemim bi ma, a si n nawom kan heernyoo ki, bi n mesi ba o y. A si n nawom, bi k'a yı poore, makra domum o, nı wo saa.

¹⁴ Boo y'a zar laa o ro woo, gooo m, nı'a mam, bi kan hoodarero woo ki, durnya arzakaro woo ki, durnya heernyoooro woo ki, goota n nawom je o, n b'a dam ma, nı nyi da mınıa y.

¹⁵ Boo y'a lo lee mınıa o ro woo, gooo m, nı'a tor kam lemim bi ma, nı'a sim mınıa kan heer tıgabaa ki. N bir a to bore a no o y, n bir a tom so y, nı bokare nı'ı nyi dam.»

*Lεεgure goaa haay minto
(Markı 4.21-25)*

¹⁶ «Goaa bi se dam fitire o, an mor sa an a ku ma, gee an a sa, an a nyoo gargu ta y. A cınta n nawore a bınce o, gooo ko n ni gasom no woo n bir lee gure bi yım.

17 Bala, mim haay kō gōō b'a dam ma ηn'a dō naa ma bī, η zem b'a dō. Mim ba ō n n a nyaakōm da a dō n mī y.

18 K'a dundo a zi kan a tōr k'awōō n'a kam ma lōnlō bī kī. Bala, gōaa k'a nī hō m bī, n y'a dam la. Bō ī bī hōst n bī, a hōōn k'a a da a ō, a ta m poore bī, n y'a yōm nī.»

*Yeezuu da kan a danyūnō kī
(Matiyee 12.46-50; Markī 3.31-35)*

19 Yeezuu da kan a danyūnō kī bōr zi, bī η b'a dam ma ηn'a zō ma y, zamaa minto.

20 N n'a hī m, η ō: «Ūbū da kan ī danyūnō kī ī garga ra, η lē n taa ūbū ma.»

21 A n a nyī bō η nō, a ō: «Mōō da kan mōō danyūnō kī m gōōō kō η n'a tōr kam Woso lemim ma, ηn'a zi bam nō wōō m.»

*Yeezuu hīnher da jim ō
(Matiyee 8.23-27; Markī 4.35-41)*

22 Hindeem ō, Yeezuu da kōōlōō ō kan a karīndanyūnō kī. A n a hī η nī, a ō: «Ū ta hīgōta bī gēm deem bī ra», ηnī cem.

23 Kō η y'a hōr, ηn'ī tam bī, Yeezuu hinceem ba. Hīnher gōta n yar hīgōta bī ra. Hī n'a tōm kōōlōō b'ō, an n'a ηōam k'a nyōō zē.

24 N n'a zō, ηn'a gu, η ō: «Karīnsaamba, karīnsaamba, ō ī gingam!» A n wuti, an hōēn si hīnher bī ma kan hikurero wōō kī, ηn'a da zenyy..., lē n zē sū...

25 A n bōkare, an a hī η nī, a ō: «Awōō sīrakare b'ī ka?» Dabōō nī η nyasō, η n zē kōdē, ηn'a hīm kō m, η ō: «Nka m gōaa naa dō nī? A n nī lē kam hīnher ō kan hī kī, ηn'a lē sire!»

Hoozaa waare kifuroo ko o
(Matiyee 8.28-34; Marki 5.1-20)

²⁶ Nj yaa lee ku Gergezaa zanno ko o. Ko bi, a nya a o Galilee ko bi re.

²⁷ Yeezuu k'a zer tara o bi, tara bi goaa deem a ze o, zinero ni kan ki. A domum laato, a n a ya, an ni huu dare a ra y, b'a n a ya, an ni wotam har o y. Wota a nawom gaenoyaro no o.

²⁸⁻²⁹ Gallem guta zine bi tir gaso goaa b'o an maasure ba. N n a woro sur banjaro m, n n poyaro da a gam o k'a do ma. Bi, a tir n yinyar, zine bi n a gaa, an ta m zanja o. Yeezuu n le ka zine b'o k'an bo goaa bi me o. K'a Yeezuu yi bi, a zee da, an sonta a taa, an n'a hum kan panja ki, a o: «Bo ibu o k'i ba mo ni, Yeezuu, Woso k'a le da haay Nyi? Mo y'a yere ibu han, i bi fir ka mo ma y.»

³⁰ Yeezuu n a lar, a o: «Ibu to m bo?» A o: «Leziyon» A ji k'a hi, a o: Guta maam-maam, bala, zinero guta i gaso goaa bi me o.

³¹ Zinero woo n a ye Yeezuu han k'a bi le ka a o, k'a gaso yaa guta o firyire no o y.

³² Kurkuuro i nyinta b'o guta, nni ho bum ci bi ra. Zinero woo n a ye Yeezuu han, k'an zaa ka a o, k'a gaso kurkuuro woo o. A n zaa ka n o.

³³ Zinero woo n bo goaa bi me o, nni gaso kurkuuro woo o. Kurkuuro woo n bra si ci bi mim o, nni zer, nni'a zar higota b'o, nni ginga.

³⁴ Kurkuuro domazanno woo ko n ho k'a ba bi yi bi, n bra si, nni'aa hi tara no o, kan boleemaro woo ki o.

³⁵ Goo woo n bur k'a bi diga ho k'a ba bi ma. Nj lee ku Yeezuu zi, nni goaa ko zinero bo a me

σ bi yi, an ni nyintam Yeezuu jir σ, an huu da a ra, an a ba gɔaa miηηa, gɔɔɔ wɔɔ da n bɔ σ.

³⁶ Bɔɔ ι hɔ k'a ba bi yi rɔ wɔɔ zinɛro zaa bi waare ji dɪnda gɔɔɔ kɔ η bɔr lɔ wɔɔ m.

³⁷ Kεεε bi, Gergezaa zannɔ wɔɔ n a ye Yeezuu han k'an a hɔr a tara ra. Bala, nyibəə gɔta gaso η σ. Yeezuu n a bɔ, an da kɔɔlɔσ b'σ, an a wusigə.

³⁸ Gɔaa kɔ zinɛro bɔ a mε σ b'a ye Yeezuu han k'a zu kɔ σ kan ki. Yeezuu n a da zaa ra, a σ:

³⁹ «Doo ι har σ, k'i yaa hɔ kɔ Woso a ba ibu minto bi hi.» Gɔaa bi n a hɔr, an aa hɔ kɔ Yeezuu a ba a m bi hi tara bi nɔ σ jilli.

*Zayirus nyimbɔεεε mumbɔσrε
(Matiyee 9.18-26; Marki 5.21-43)*

⁴⁰ Yeezuu k'a a bɔ, an bi lee ku bi, zamaa bi b'a zε σ, ηn'a si. Bala, η nyinta, ηn'i dɔm ma.

⁴¹ Gɔaa n bɔr b'σ, a tɔ m Zayirus, sokɔmace cir m. A n bi sɔnta Yeezuu taa, an a ye han, k'an bɔr a har σ,

⁴² bala, a nyimbɔεεε n ta σ deem bala, a dɔɔraa a zɔ bueerehɪya ma, an n'a bam k'a ga. Kɔ Yeezuu ni tam bi, zamaa b'a so σ.

⁴³ Lɔ ι nyinta b'σ, ma n'a dam zi dɔɔraa bueerehɪya. [A n a hɔnyι zar lɔɔtɔɔrɔ zi,] bi, gɔaa ba σ an a da ma, an a waa y.

⁴⁴ A n a zɔ Yeezuu ma a kur, an a wɔ da a huu ε ma. Lεem bi, a ma b'a da jim σ.

⁴⁵ Yeezuu n laaka da, a σ: «Nka y'a wɔ da mɔɔ ma?» N ηaay n bɪsɪ ka. Pɪyεεr n a hi, a σ: «Karɪnsaamba, gɔɔɔ kɔ η y'a so ibu σ, ηn'ibu nyɔnnyɔɔtam nɔ wɔɔ m.»

⁴⁶ Yeezuu n a hi, a σ: «Gɔaa a wɔ da mɔɔ ma, bala paηηa bɔ mɔɔ mε σ, mɔɔ n a dɔ.»

⁴⁷ Lɔ bɪ k'a a dɔ a ɔ, η sɔr a ra bɪ, a bɔr kan mehinkə kɪ, an bɪ kukurə zɛ Yeezuu taa. Hɔ niŋŋə k'a ka, an a wɔ da ma, an a waa lɛɛm bɪ, an a jɪ sa, an a dɪnda m zamaa bɪ haay taa.

⁴⁸ Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «M nyɪmbɔɛɛrɛ ɪ sɪrakarɛ ɪ bɔmbɔ. Ta kan laafɪ kɪ.»

⁴⁹ Kɔ Yeezuu gɔɔta an nɪ meer bam bɪ, gɔaa a to sokɔmace cir bɪ har ɔ, an b'a hɪ, a ɔ: «ɪ nyɪmbɔɛɛrɛ bɪ ga. ɪ b'ɪ ya, ɪ karɪnsaamba da kɔrɛ ma y.»

⁵⁰ Bɪ Yeezuu k'a naa ma bɪ, an a hɪ Zayirus m, a ɔ: «ɪ da bɪ bɔ ɔ y. Sɪra ka bala, a y'a waam.»

⁵¹ Kɔ Yeezuu lee ku har ɔ b'ɔ bɪ, a n zaa ka gɔsɪ ɔ k'an gasɔ y. Pɪyɛɛr a gaa bala, kan Zaan kɪ, Zakkɪ kɪ, kan nyɪ bɪ zɪ kɪ, a da kɪ.

⁵² Zamaa bɪ haay nɪ baa dam, ηnɪ heerzar nɔ ɔ nyɪ bɪ minto. Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «A bɪ baa da y. A n ga y, hinceem an n'a bam.»

⁵³ Ŋ nɪ yaa wɔm Yeezuu ma, bala, η sɪra ka, a ga.

⁵⁴ Yeezuu n nyɪ bɪ sa a wɔ ma, an a bir, a ɔ: «M nyɪnnɪ, wuti!»

⁵⁵ A n a mɪm bɔ ɔ, an wuti lɛɛm. Yeezuu n zaa ka, a ɔ, ηnɪ hɔbɪrɛ ka ɔ.

⁵⁶ A zɪrɔ wɔɔ n zɛ kədə, bɪ Yeezuu lɛ ka, a ɔ, η bɪ hɔ k'a ba naa hɪ gɔsɪ nɪ y.

9

Karɪndanyɪnɔ buerehɪyɔɔ nyɔɔrɛ (Matiyee 10.5-15; Markɪ 6.7-13)

¹ Yeezuu buerehɪyɔɔ wɔɔ so kɔ ma, a paŋŋa kan lɛ kɪ ka η ɔ, kɔ η nɪ la zinɔro ra, kɔ η nɪ yaabazannɔ waa.

² A n η nyoo, kō η n'aa Woso cirbæə bɪ pa da, kō η nɪ yaabazanno waa.

³ A n a hɪ η nɪ, a ɔ: «A bɪ hɔst sa a wɔ ɔ k'a zaa bɪ sa nɪ y. A bɪ bara sa, gɛɛ hɛra, gɛɛ bur, gɛɛ busoo y. A b'a ka gɔaa deem m huuro gɔr hɪya y.

⁴ Har niηηə kō η n'awoo siη ɔ bɪ, k'a goota b'ɔ, an ta, an awoo hɔrle dɔmɪm ku.

⁵ Kō η n awoo si kō bɪ do nɔ ɔ y, k'a bɔr an n'a hɔrm, k'a kō bɪ taanyisi bɪ gɔngɔm a ganno ma, kō η n'a dɔ, η ɔ, a kɔrɔ ma.»

⁶ N n'a hɔr ηnɪ ta kɔrɔ haay ɔ, ηn'ɪ lemim nyɪnta bɪ pa dam, ηn'ɪ yaabazanno waam bɪnce haay ɔ.

*Cir Hirɔɔdɪ y'a miηηa larm, nka m Yeezuu nɪ?
(Matiyee 14.1-12; Markɪ 6.14-29)*

⁷ Cir Hirɔɔdɪ hɔ haay kō Yeezuu a ba naa ma. A n a dɔ k'a hɔon an n'a dam lɔ y. Bala, nawɔnno ɔ Zaan y'a mɪm bɔ ɔ gəəno bire ɔ.

⁸ Gɔsɪnno ɔ *Elii y'a hɪnka. Gɔsɪnno ɔ wosolɛsɪnnɪsorazanno kō η nyɪnta ɔ biisi rɔ woo deem y'a mɪm bɔ ɔ.

⁹ Hirɔɔdɪ ɔ: «Moo ka ηnɪ Zaan mim gɔ ma. Bɪ, nka ηn'a mim dɪndam moo n'a mam naa?» A n n'a kam ma k'a yɪ.

*Yeezuu ɪ zamaa tɔrm
(Matiyee 14.13-21; Markɪ 6.30-44; Zaan 6.1-14)*

¹⁰ Zibæəzanno woo kō η y'a wusigə bɪ, η yaa hɔ haay kō η yaa ba bɪ hɪ Yeezuu m. A n η gaa, an bɔ η nɪ toore ma, tara kō n n'a birm Betsayɪdaa bɪ zeezi.

¹¹ Gooo woo ko η y'a do bi, η zu η je o. Yeezuu nu η si, an nu Woso cirbæo bi mim dindare η nu, an nu goo ko η le n taa laafu ma ro woo waare.

¹² Gum k'a bur an nu dam bi, bueerehuwoo woo a zo ma, ηn'a hi m, η o: «Gooo woo da zaa ra, ko η nu ta kuro woo o kan boleemaro ko η nu junjeem no woo ki no o, ko η n'aa a ka wotajuro ma kan hobure ki ma ηn'a bi. Bala, bunce ko woo n ta o naa, laatw hadro ma.»

¹³ Bi, Yeezuu a hi η nu, a o: «K'a hobure ka η o ηn'a bi a zim.» N η n'a nyi bo o, η o: «Bur soor taan... i goota woo o kan zono ki huuya, ko bi bee y, k'o ta o aa hobure si, o b'a ka zamaa b'o.»

¹⁴ Gooo yaaro ko η nyunta b'o ro woo tisi soor ku. Yeezuu n a hi a karindanyino woo m, a o: «K'a ka ko goo woo n nyunta busoor-busoor.»

¹⁵ N η n'a ba maam, ηnu η nyunta haay.

¹⁶ Yeezuu n bur soor bi sa kan zo huuya bi ki, an a mum busu brama, an η barka da o, an a zinze ra, an a ka a karindanyino woo o ko η n'a ka zamaa b'o.

¹⁷ N η n'a bi, an η ka haay. A kuurero ko η goota bi, ηn'a gur kasu le ma bueerehuuya.

*Piyee r Yeezuu kaseti kam
(Matiyee 16.13-28; Marki 8.27-9.1)*

¹⁸ Hindeem o, Yeezuu bo toore ma, an nu yaa dam, a karindanyino woo nu kan ki. A n η lar, a o: «Zamaa bi y'a hure a o, nka m moo nu?»

¹⁹ N n a nyi bo o, η o: «Gosunno o, Zaan-Batiisi m. Nawonno o, Elii m. Gosunno o, biisizanno wosolesinnisorazaa deem y'a mum bo o.»

20 Yeezuu n a hi η ni, a υ: «Bɪ k'awɔɔ ni, awɔɔ y'a hire a υ, nka m mɔɔ ni?» Pɪyɛɛr n a nyɪ bɔ υ, a υ: «Krista kɔ Woso a nyɔɔ bi n'ɪbɪ m.»

21 Yeezuu η ɛ ka η υ, a υ: «Ŋ b'a hi ɔɔɪ ni y.»

22 A n a ya, an n'a hire, a υ: «Pakra m kɔ Gɔaanyɪ bi n fir yi ɔta, kɔ ɔɔɔɔgusinno n kaanm m kan wosocɛmannɪbɛnno jɪtanno ki, wosocikarɪnsaambɔɔ ki, kɔ η n'a zɛ an ga, k'an a mɪm bɔ υ dɔmɪm kaakɔ hinni υ.»

U a ba ɔ, k'ɔ zu Yeezuu υ?

23 Yeezuu n bɔkare an a hi η ni haay, a υ: «Kɔ ɔɔaa ɛ taa k'a zu mɔɔ υ, k'an a miηηa ɛtaamarɔ to haay, dɔmɪm haay, k'an a ɔɔdarkɔra busu, an zu mɔɔ υ.

24 Kɔ sɪra ni, ɔɔaa k'a ɛ n taa k'a a meeyaa bɔmbɔ, bi zaa n ni kɔrɔm ma. Bi, ɔɔaa k'a yɛ zɛ ma mɔɔ minto bi, bi zaa ɪ bi kɔrɔm a meeyaa bɔmbɔɛ ma y.

25 Bi kɔ ɔɔaa durnya naa arzaka yi haay, a zaa n bɔkare an a miηηa nyaam, ɔɔɛ, an a miηηa zar, a nyɔɔɔɔ ɪ ka?

26 Bala, kɔ ɔɔaa ɪ nyannɪ zem mɔɔ to ma, an ni nyannɪ zem mɔɔ meerbaa to ma, kɔ Gɔaanyɪ bi bɔr a ɛbɔɔɛ nɔ υ kan a Zi hɔ ki malɛkarɔ miηηɔɔ hɔ ki, a b'a zaa nyannɪ zere y.

27 Sɪra mɔɔ n'a hire awɔɔ m: ɔɔɔɔ kɔ η ni naa υ rɔ wɔɔ barla, ɔɔɔɔnno Woso cirbɛθ bi yɪm, a mɪsɪrbaa dɔmɪm υ.»

Woso Nyɪ ɛbɔɔɛ

(Matiyee 17.1-8; Markɪ 9.2-8)

28 Yeezuu k'a meer bi ba bi, a dɔmɪm a zɔ sinnyɔ ma. A Pɪyɛɛr gaa kan Zaan ki, Zakki ki, an der ci ra k'a yaa da.

29 K'a nı yaa bı dam bı, a meer a lör, a huu n a ba fu fıttı, an nı nyakı böm.

30 Lëem bı, gıcc hııcc bür, ın'ı meer bam kan kı; Moyiisi kan Elii kı y'a hınka Woso lëböre nı ö,

31 ın'ı zibəə kı Yeezuu n n'a nyambörle a zë m, Zerizalem ö bı mim dıdam kan kı.

32 Bı ma bı, Pıyer ı hinceem bare a ra kan a muno wöc kı. Hinceem bı n bı ku ın la. Kı ın gu bı, ın Yeezuu lëböre bı yı kan gıcc hııcc kı ın nı kan kı rı wöc kı.

33 Gıcc hııcc wöc kı ın n'a gım Yeezuu ma bı, Pıyer a hı m, a ö: «Karınsaamba, kı wöc ı naa ö a mıııa. Ü bur ba kaakı: İbı hı deem, Moyiisi hı deem, Elii hı deem.» A n hı k'an a hım bı dı y.

34 K'a nı meer bı bare ncınaaö bı, warkı bür an b'a ku ın la. Karındanyıncı wöc kı warkı bı yı an n'a kure a ra bı, ın da bı ö gıta.

35 Meerbaa n a to warkı bı ncı ö an n'a hıre, a ö: «Möc Nyı m naa, möc n'a bı ö. K'a a tır ka ma.»

36 Meerbaa bı je ö bı, karındanyıncı wöc n gıstı yı, kı Yeezuu deem bëe y. ın n hı kı ın y'a yı bı hı gıstı m dömunncı wöc duro ö y, ın zë pı.

*Nyı kı zinəro nı fıır kam ma
(Matiyee 17.14-18; Markı 9.14-27)*

37 Bı dı k'a mı bı, ın zer cı bı ra, zamaa n bür, an bı Yeezuu zë ö.

38 Gıaa deem nı zamaa bı bire ö, an zee da, a ö: «Karınsaamba, möc y'a yere İbı han, dıga möc nyıyar bı mim ma, an möc nyı a deem bala.

³⁹ Zinə deem ɪ gaso ɔ, an tɪr a da zeedare ma, an a hinkə. A n bɪr lihihur tare a lɛ rɛ, an bɪr a dam kərə ma, a bɪr bərə a mɛ ɔ naanaa y.

⁴⁰ Mɔɔ ye ɪbɪ karɪndanyɪnɔ wɔɔ han kɔ η nɪ la ra, bɪ η n a da ma y.»

⁴¹ Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «Sɪrakare warzannɔ kan gɔɔɔ bɔnyaarɔ kɪ do n'awɔɔ m. Mɔɔ yɪ m yare m dɔmɪm karɔ ba, kɔ m bɔraama zi ba kan awɔɔ kɪ? Bɔr ɪ nyɪ bɪ m naa ɔ.»

⁴² Nyɪ bɪ k'a bɔr an n'a zɔm bɪ, zinə b'a zɛ an a zo tara ɔ, an a hinkə. Yeezuu n həən si zinə bɪ ma, an nyɪ bɪ waa, an a ka a zɪ ɔ.

⁴³ η haay n zɛ kədə Woso gɔtabaa bɪ minto.

*Yeezuu a ya, an n'a zɛ mim dɪndare
(Matiyee 17.22-23; Markɪ 9.30-32)*

Hɔ haay kɔ Yeezuu a ba bɪ a ka gɔaa biyəθ heer n nyɪnta. A a hɪ a karɪndanyɪnɔ wɔɔ m, a ɔ:

⁴⁴ «K'a tɔr ka hɔ kɔ mɔɔ n'a hum bɪ ma mɪηηa: N Gɔaanyɪ bɪ nyasɔm, n n'a da gɔɔɔ wɔ ɔ.»

⁴⁵ Bɪ, karɪndanyɪnɔ wɔɔ bɪr a meerbaa bɪ jɪ mare y. A jɪ b'a nyaakɔm da η nɪ, kɔ η b'a da ma, ηn'a dɔ y, ηn'ɪ nyɪ bam Yeezuu larle m mim naa do minto.

Nka m jɪtare?
(Matiyee 18.1-5; Markɪ 9.33-37)

⁴⁶ Laakadare deem bɔr η hɔɔn ɔ, ηnɪ bɪsɪ kam kɔ ma, η ɔ: nka y'a da ma an yɪ jɪtare a bire ɔ.

⁴⁷ Yeezuu k'a η laaka bɪ dare jɪ dɔ bɪ, a nyɪ gaa, an a jɪm a jɪr ɔ,

⁴⁸ an n'a hire η nɪ, a ɔ: «Gɔaa k'a nyɪ naa do si mɔɔ tɔ ma, mɔɔ a yɪ m si. Gɔaa k'a mɔɔ si bɪ,

gɔaa k'a mɔɔ nyɔɔ b'a a si. Bala, gɔaa k'an poore awɔɔ haay barla bi, bi n'awɔɔ jitaare.»

Gɔaa k'a bi bɔnyaa kan awɔɔ ki bi, awɔɔ gɔaa m
(Marki 9.38-40)

⁴⁹ Zaan meerbaa bi sa, a ɔ: «Karɩnsaamba, wɔɔ gɔaa yi an ni lam zinɛro ra ɩbu to m, wɔɔ n a gɔ ma, k'a ba kan wɔɔ ki bi to ma.»

⁵⁰ Yeezuu n a hi, a ɔ: «A b'a gɔ ma y, bala, gɔaa k'a bi bɔnyaa kan awɔɔ ki bi, awɔɔ gɔaa m.»

YEEZUU ZERIZALEM ZAA SA

N kaanm Yeezuu m Samarii ɔ

⁵¹ Domɩm k'a a ga m kɔ Woso n Yeezuu bɔ durnya ɔ bi k'a n'a zɔm bi, a a cinta k'a ta Zerizalem ɔ.

⁵² A gɔɔɔ nyɔɔ kɔ η ni lɛɛ ka a m. Brɔɔ n zaa sa, ηn'aa gasɔ Samarii kɔ deem ɔ, k'a leekure bi banka.

⁵³ Bi, η n a si y, k'a zaa sa an ni tam Zerizalem ɔ bi to ma.

⁵⁴ Karɩndanyɩnɔ Zaan kan Zakkɩ ki kɔ η naa yi bi, η y'a hi, η ɔ: «Zuuba, ɩbu lɛ taa k'ɔ lɛ ka, kɔ sɛ n a to brama an zer, an nawɔnɔ bi gɛ?»

⁵⁵ Yeezuu n a bɔ an dɩga η ma, an nyaa ba kan η ki, [a ɔ: «Nyi k'an ta awɔɔ m bi, awɔɔ n a dɔ y. Gɔaanyi bi n bɔr k'a bi gɔɔɔ zinɛ y, bɔr a ɔ k'a bi η bɔmbɔ.»]

⁵⁶ N n'a hɔr, ηni ta tara vanta ra.

Yeezuu zuure ɩ lɛ da haay
(Matiyee 8.19-22)

⁵⁷ Kɔ η zaa sa ηn'i tam bi, gɔaa deem a hi Yeezuu m, a ɔ: «Mɔɔ zum kɔ ɔ kan ɪbu ki, m ta bince haay k'ɪbu n ni tan ɔ.»

⁵⁸ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «Σεεονρɔ yaarɔ ta ɔ, bi bennɔ y'a cɛrɔ m. Bi, Gɔaanyi bi ba bince m k'a mim cɪnta ɔ y.»

⁵⁹ A n a hi gɔaa vanta m, a ɔ: «Zu mɔɔ ɔ.» Bi n a nyi bɔ ɔ, a ɔ: «Zuuba, zaa ka m ɔ, kɔ m dɔ m zi birle ma.»

⁶⁰ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «Gæno wɔɔ to kɔ η n a gæno bir. B'ɪbu, ta ɪ yaa Woso cirbæ pa da.»

⁶¹ Gɔaa vanta n a hi, a ɔ: «Mɔɔ zure ɪbu ɔ karɪnsaamba, bi zaa ka m ɔ, kɔ m m leer so m harzannɔ m.»

⁶² Yeezuu n a hi m, a ɔ: «Kɔ gɔaa donokaan sa k'a dam wɔ, an a bɔ an ni dɪgare a kur, a zaa b'a dam ma an Woso cirbæ zi ba y.»

10

Yeezuu ɪ busaanhɪna a yaa hiyɔɔ wɔɔ nyɔɔm

¹ Bi kur bi, Zuuba karɪndanyɪnɔ gɔsɪnnɔ bɔ ɔ busaanhɪna a yaa hiya, an η nyɔɔ hiya-hiya, kɔrɔ kan bince haay k'a a ga m an ta ɔ b'ɔ, ηni lɛɛ ka a lɛɛ.

² A n a hi η ni, a ɔ: «Hɔdare bi gɔta, b'a darezannɔ ba ɔ gɔta y. K'a yaa da wutu zaa bi m, k'a ye han, k'an zibænno nyɔɔ hɔdare bi mintɔ.

³ K'a ta! Awɔɔ nyɔɔ mɔɔ nawɔm am sinnyɛennyɪnɔ hɔ bi m tamparɔ bire ɔ.

⁴ A bi busoo sa y, a bi hera sa y, a bi kusɔ sa ɔ y. A bi jim a yaa da gɔaa m zaa ra y.

⁵ K'a lɛɛ ka a hi har k'awɔɔ n ni gasɔη ɔ b'ɔ, a ɔ: Kɔ laafɪ n bir har naa do mim la.

⁶ Kɔ laafu zaa ɪ b'ɔ deem, awɔɔ laafu bi zerm la. Kɔ bi bɛɛ y, a y'a bɔm an bɔr awɔɔ zi.

⁷ K'a gɔɔta har bi do ɔ. Hɔ kɔ n n'a kare awɔɔ ɔ bi, a bɪr a bɪrɛ, a bɪr a mire. Bala, zibəəzaa b'a ga a busoo m. A bi har lɔnlɔr y.

⁸ K'awɔɔ yaa gasɔ tara niŋŋə nɔ ɔ, n n'awɔɔ si, k'a hɔ kɔ n y'a ka awɔɔ ɔ bi bi.

⁹ K'a yaabazannɔ kɔ ŋ nɪ b'ɔ rɔ wɔɔ waa. K'a hɪ gɔɔɔ wɔɔ m, a ɔ: Woso cirbəə b'a zɔ awɔɔ ma.

¹⁰ K'awɔɔ yaa gasɔ kɔ niŋŋə ɔ, bi ŋ n awɔɔ si, k'a bɔ a hɪ gɔɔɔ gaa ɔ, a ɔ:

¹¹ Baa k'awɔɔ kɔ bi taanyisi k'a naasɔ wɔɔ gannɔ ma bi, wɔɔ y'a gɔngɔm ma, ɔ a to awɔɔ m. Bi, k'a dɔ a ɔ, Woso cirbəə b'a zɔ awɔɔ ma.

¹² Sɪra mɔɔ n'a hɪrɛ awɔɔ m: Woso dɔdɔkare hinni ɔ, Sodɔm hɔnhɔrle bi nyɪntam gɔta, an kɔ bi do ku y.»

(Matiyee 11.20-24)

¹³ «A nyɪntare awɔɔ ma bɔnyaa, Korazen zannɔ! A nyɪntare awɔɔ ma bɔnyaa, Betsayɪdaa zannɔ! Bala, hoserlo kɔ ŋ ba awɔɔ bire ɔ rɔ wɔɔ, kɔ ba ŋ y'a ɔ Tiir ɔ kan Sidɔn kɪ, nɔɪnaasɔ naa ŋ yɔrgɔrɔ da a ra, ŋnɪ suu lo a mim la, k'a hɪnka a ɔ, a a mɪsɪrbaa lɔr, a dɔmɪm laatɔ.

¹⁴ Bi minto bi, dɔdɔkare hinni ɔ, Tiir kan Sidɔn kɪ hɔnhɔrle bi nyɪntam gɔta, an awɔɔ hɔ bi ku y.

¹⁵ B'ɪbɪ Kapernawum, ɪ hɔɔn ɪbɪ n n'a dare ɪ ɔ, n y'ɪbɪ busum ɪ ta arzana ɔ ra? N y'ɪbɪ zerm yaa gɔta ɔ, fɪryɪrɛ bɪncɛ ɔ.»

¹⁶ Yeezuu a ya, an a hɪ ŋ nɪ, a ɔ: «Bɔzaa n n'a tɔr kare awɔɔ ma bi, a tɔr an n'a kam mɔɔ ma. Bɔzaa ɪ kaanm awɔɔ m bi, kaanm a ɔ mɔɔ m sɔ.

Bɪ bɔzaa ɪ kaanm mɔɔ m bɪ, kaanm a ɔ gɔaa k'a mɔɔ nyɔɔ bɪ m.»

Karɪndanyɪnɔ busaanhɪna a yaa hɪyɔɔ wɔɔ wusigəre

¹⁷ Karɪndanyɪnɔ busaanhɪna a yaa hɪyɔɔ wɔɔ a wusigə, ηnɪ bɔr kan heernyɔɔ kɪ, η ɔ: «Zuuba, baa zinəro wɔɔ lɛ si ɪbɪ tɔ ma.»

¹⁸ Yeezuu n a hɪ η nɪ, a ɔ: «Mɔɔ Sɔtaana yɪ, an a tɔ brama an a da, am brama nyakɪ hɔ bɪ m.

¹⁹ Ba n nɪ: mɔɔ paŋŋa ka awɔɔ ɔ k'a tɔ minnɔ ra kan bɔɔrɔɔ kɪ kan jɪnnɔ paŋŋa kɪ haay, bɪ hɔsɪ bɪ bare awɔɔ nɪ y.

²⁰ Bɪ, a b'a hɔɔn nyɔɔ zinəro kɔ η y'awɔɔ lɛ si rɔ wɔɔ minto y. K'a heer nyɔɔ, kɔ Woso awɔɔ tɔrɔ gɔrsɪra ba arzana ɔ bɪ minto.»

Yeezuu y'a heer nyɔɔm

(Matiyee 11.25-27; 13.16-17)

²¹ Lɛɛm bɪ, *Sent-ɛspri a ka heernyɔɔ gɔta n gasɔ Yeezuu ɔ, a ɔ: «M Zɪ, mɔɔ yɪ m lɛ bɔrɛ ɪbɪ ɔ, brama kan tara kɪ Zuuba, ɪbɪ k'ɪ mim naa do nyaakom da hɔɔnzannɔ, kan hɔdonno kɪ m, ɪ b'a hɪnka gɔɔɔ poorero m. Sɪra m, m Zɪ, ɪbɪ y'a ηɔa k'an nyɪnta nɔɪnaaɔ.»

²² «Mɔɔ Zɪ hɔ haay sa, an a ka mɔɔ ɔ, bɪ gɔaa ba ɔ an Nyɪ bɪ dɔ kɔ Zɪ bɪ bɛɛ bala y. Bɪ, gɔaa ba ɔ an Zɪ bɪ dɔ kɔ Nyɪ bɪ kan gɔɔɔ kɔ Nyɪ bɪ lɛ n taa k'a hɪnka η nɪ rɔ wɔɔ kɪ bɛɛ bala y.»

²³ A n a bɔ, an dɪga karɪndanyɪnɔ wɔɔ ma, an a hɪ η nɪ a minto, a ɔ: «Mimbirenyɪntazannɔ m, gɔɔɔ kɔ η nɪ hɔ k'awɔɔ n'a yɪm nɔ wɔɔ yɪm.

²⁴ Bala, Sɪra mɔɔ n'a hɪrɛ awɔɔ m, wosolesinnɪsorazannɔ gɔta kan cinno kɪ a ηɔa

k'a hɔ k'awɔɔ n'a yim bi yi, bi η n a yi y, k'a hɔ k'awɔɔ n'a mam bi ma, bi η n a ma y.»

Muno ηsare, Samarii gɔaa hɔbɔkɔrenoom

²⁵ Wosocikarinsaamba deem wuti an laaka da Yeezuu han, k'a nyasɔ meerbaa nɔ ɔ, a ɔ: «Karinsaamba, bɔ mɔɔ m ga m m a ba, kɔ m mɪsɪrbaa k'a nyare ba ɔ bi yi?»

²⁶ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «Moyiisi lɛ ci bi nɔ ɔ, bɔ n y'a gɔrsɪra ba? Ibu y'a karɪnda bam lɔ?»

²⁷ A n a nyi bɔ nɔ, a ɔ: «K'i Zuuba i Woso ηsɔ kan i heer ki haay, kan i nyi ki haay, kan i paηηa ki haay, kan i hɔɔndare ki haay. K'i mim ηsɔ amba i miηηa m.»

²⁸ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «I nyi bɔ ɔ miηηa. A ba ncɪnaaɔ, i mɪsɪrbaa bi yim.»

²⁹ Bi, wosocikarinsaamba bi k'a lɛ n taa k'a gumə ka a miηηa ɔ bi, a Yeezuu lar, a ɔ: «Nka m mɔɔ mim ni?»

³⁰ Yeezuu n a nyi bɔ nɔ, a ɔ: «Gɔaa i nyɪnta an a to Zerizalem ɔ, an ni tam Zeriko ɔ. Konno n aa da ma, ηn'a huuro yɔ m, ηn'a zɛ bannɔ m, ηni yaaba da ma, ηn'a gɔ ma, an n'a bam k'a ga.

³¹ Wosocɛmannɪbər deem a to b'ɔ sɔ, an bɔr an ni cenim zaa bi do ra. A n gɔaa bi yi, an bir ma, an cem.

³² Wosocɛ zibəəzaa deem a to Zerizalem ɔ sɔ, an ni cenim b'ɔ. Levii do gɔaa m. A n gɔaa bi yi, an bir ma, an cem.

³³ Bi, Samarii gɔaa deem y'a to zaa ra, an bi lee ku gɔaa bi zi. K'a a yi bi, a cicir a nyasɔ.

³⁴ A n a zɔ ma, an a nyinno wɔɔ sɔrgɔ dɪven m, an nyɔɔ nɔ η ma, an pɛera burgu ma, an a

busu, an a da a sisi ɔ, an ta m zaasənnocɛ ɔ, an aa nyɪsɪ ba m.

³⁵ Dɔ k'a mɪ bɪ, a busoo bɔ ɔ bɔɔlɔgɔ hɪyɪ, n n a ba wanzur m, an a ka zaasənnocɛ zaa b'ɔ, an a hɪ m, a ɔ: Dɪga a mim ma, bɪ k'ɪ busoo zar a kur, kɔ mɔɔ m wusigə, kɔ m b'a sompi a yaa ɔ.

³⁶ ɪbɪ hɔɔndarɛ nɔ ɔ, gɔaa kaakɔ naa bireyaa ɔ, nka m gɔaa kɔ konno a zɛ bɪ mim nɪ?»

³⁷ Wosocikarɪnsaamba bɪ n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Bɔ ɪ mɪŋɪbaa ba kan kɪ bɪ m.» Yeezuu n a hɪ m, a ɔ: «B'ɪbɪ sɔ, ta, ɪ ba maam sɔ.»

Martɪ kan Maarii kɪ har ɔ

³⁸ Kɔ Yeezuu kan a karɪndanyɪnɔ kɪ zaa sa ŋn'ɪ tam bɪ, ŋ yaa gasɔ kɔ deem ɔ. Lɔ kɔ n n'a birm Martɪ bɪ ŋ si a har ɔ.

³⁹ A dam n ta ɔ, a tɔ m Maarii, b'ɪ nyɪnta Zuuba bɪ taa, an n'a tɔr kare a meerbaa ma.

⁴⁰ Martɪ nyɪnta an n'a tɔntɔŋ ɔ kan hɔbɪrɛ bare kɪ, zibəə gɔsɪnnɔ kɪ sɔ. A n bɔr, an b'a hɪ, a ɔ: «Zuuba, mɔɔ dam bɪ k'a mɔɔ tɔ m deem, m nɪ ziro wɔɔ bam bɪ, a bɪr hɔsɪ bare ɪbɪ n na? A hɪ m k'an b'a da m han.»

⁴¹ Zuuba n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Martɪ, Martɪ, hɔ gɔta y'ɪbɪ hɔɔn ɔ, an n'ɪbɪ kɔm.

⁴² Deem bala m pakra. Maarii hɔ k'an mɪŋɪa bɪ bɔ ɔ, bɪ, gɔaa b'a yɔm nɪ y.»

11

Yaadarɛ

(Matiyee 6.9-13; 7.7-11)

¹ Hindeem ɔ, Yeezuu nyɪnta an nɪ yaa dam bɪncɛ niŋŋə ɔ. K'a yaa bɪ da an a nya bɪ, karɪndanyɪ deem a hɪ m, a ɔ: «Zuuba, yaadarɛ

dɪnda ɔ m, amba Zaan a dɪnda a karɪndanyɪno
wɔɔ m bi m.»

² A n a hi ŋ ni, a ɔ: «K'a ɪ yaa dam, k'a hi, a ɔ:
Zi,

a ka kɔ n n'ibu miŋŋa dɔ Woso a deem,
k'ɪ cirbæθ n bɔr.

³ Wɔɔ dɔmum biyæθ hɔbure ka wɔɔ ɔ,

⁴ k'ɪ wɔɔ mimbunyaaro sugur ka wɔɔ ɔ, amba
wɔɔ miŋŋɔɔ y'a sugur kam bɔɔ ɪ kɔrɔma
kan wɔɔ ki rɔ wɔɔ ɔ bi m.

ɪ b'a ka, ɔ ɔ do makra nɔ ɔ y.»

⁵ Yeezuu a ya, an a hi, a ɔ: «Gɔaa bi kara hannyi
n ta ɔ, an ta an aa hi m dibsir ma, a ɔ: «M hannyi,
bur zɪm sa m m kaako,

⁶ mɔɔ hannyi deem y'a to zaa ra an bɔr mɔɔ zi,
bi hɔsi ba mɔɔ ɔ kɔ m a ka ɔ y.»

⁷ Bɔ n ni cɛ ɔ b'ɔ bi n a nyi bɔ ɔ, a ɔ: «ɪ bi mɔɔ
kɔ y. Mɔɔ cɛ lɛ ta. Mɔɔ kan m nyɪno ki ɪ wɔtam.
Mɔɔ bi m dam ma, m wuti, m bur ka ɪbu ɔ y.»

⁸ Mɔɔ y'a hire awɔɔ m: baa k'a b'a dam ma, an
wuti an a ka ɔ a hannyi baa bi minto, a wutire
an hɔ haay k'a lɛ n taa bi ka ɔ, k'a lɛ baa k'an a
kɔ bi to ma.»

⁹ «Sira mɔɔ n'a hire awɔɔ m: K'a hɔ ye, n y'a
kare awɔɔ ɔ. K'a ka, awɔɔ y'a yɪm. K'a cɛlɛ zɛ, n
y'a gɔrɛ awɔɔ m.

¹⁰ Bala, gɔaa k'a hɔ ye, n y'a kaŋ ɔ, gɔaa k'a ka,
a y'a yɪm, gɔaa k'a cɛlɛ zɛ, n y'a gɔrɛ a zaa m.

¹¹ Zi bi kara n n'awɔɔ bire ɔ naa ɔ, a nyi n zɔ
ye han an mɪm sa an a ka ɔ?

¹² Gɛɛ a n a ya, an jir ye, bi n bɔɔrɔ sa an a ka
ɔ?

¹³ K'awɔɔ n gɔɔɔ bɔnyaaro wɔɔ, awɔɔ hɔ
miŋŋa ka a nyɪno ɔ dɔ. Bi Zi Woso k'a ni arzana

o bi, a bi Sent-Espri kam guoo ko η n'a yem han ro woo o an le da ra?»

Yeezuu paŋŋa b'a to ka?

(Matiyee 12.22-30; Marki 3.22-27)

¹⁴ Yeezuu i lam zinə k'a guaa ba bəətir bi la. Bi, zinə bi k'a bo bi, bəətir b'i meer bam, zamaa bi η zε kədə.

¹⁵ Bi, gosunno a hi, η o, la Yeezuu n nawom zinəro woo ra, zinəro cir Belzebul paŋŋa m.

¹⁶ Gosunno le n taa k'a Yeezuu makra ba a diga a, ηn'a yem han k'an a ka ko makra n a to arzana o k'a yi.

¹⁷ Bi Yeezuu η hoondare bi yi, an a hi η ni, a o: «Ko cirbəə deem zanno wuti ηn'i yar bam kan ko ki, a da an nawom, a cerə woo n a dinda ko ra so.

¹⁸ K'awoo o, Belzebul paŋŋa minto y'a ka moo ni lam zinəro ra bi, ko Sotaana a bo an ni yar bam kan a muŋŋa ki so, a cirbəə bi nyuntam lo?

¹⁹ Ko Belzebul minto y'a ka moo ni lam zinəro ra, awoo karundanyino woo, la η nawore η la, nka to ma? Awoo guoo woo n n'awoo dodo yarm.

²⁰ Bi ko la moo nawom zinəro woo ra kan Woso wo paŋŋa ki, k'a do a o: Woso cirbəə b'i lee ku awoo zi.

²¹ Ko guaa paŋŋazaa i dore a har ma kan a yarbaa morlo ki, hoosi bi bam ho k'an ta m bi ni y.

²² Bi ko paŋŋazaa vanta bor a paŋŋa n le da ra, an b'a nyaso an a da ra, an a yarbaa morlo k'a η ka a ma ro woo yo ni, ho k'an ta m bi gor an nawom an a jir.

²³ Gōaa k'a ba kan mōo kɪ bɪ, mōo jɪm m. Gōaa k'a bɪr a dam mōo han an a so kɪ ma bɪ, a hɪsɪga an nawɔm.»

(Matiyee 12.43-45)

²⁴ «Kɔ zinə bɔ gōaa mɛ ɔ, bumbɪr an nawɔm zaŋŋa ɔ an n'a kam mɛnyɔɔ dare bɪnce ma. K'a n a yɪ y, a y'a hɪrɛ a mɪŋŋa m, a ɔ: Mōo yɪ m wusigəɱ, m ta m har gusire ɔ, bɪnce kɪ mōo m bɔ ɔ bɪ.

²⁵ K'a a wusigə bɪ, a yaa dɪga a, n y'a waa, n n'a banka mɪŋŋa.

²⁶ A n a bɔ an ta, an aa zinəro gaa saanhɪna, ŋ bɔnyaabaa n lɛ da ra, ŋnɪ bɪ gasɔ, ŋnɪ nyɪnta b'ɔ. Bɪ gōaa bɪ do bɔnyaabaa lɛ da m biisi ra.»

²⁷ Yeezuu k'a meer ba nɔɪnaaɔ bɪ, lɔ deem a leer busu an meer ba zamaa bɪ bɪrɛ ɔ, a ɔ: «Mimbirenyɪntazaa m lɔ k'a ɪbɪ yɪ durnya ɔ, an nyɔ ka ɪbɪ ɔ bɪ m.»

²⁸ Yeezuu n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Mimbirenyɪntazannɔ m gɔɔɔ kɔ ŋ n'a tɔr kam Woso lemim ma, ŋn'a lɛ sim nɔ wɔɔ m.»

Zamaa makra yerɛ

(Matiyee 12.38-42)

²⁹ Zamaa bɪ k'a a so kɪ ma bɪ, Yeezuu y'a hɪrɛ ŋ nɪ, a ɔ: «Her naa ɔ gɔɔɔ wɔɔ, gɔɔɔ bɔnyaarɔ m, makra ŋn'a kam ma. Bɪ kɪ makra bɪ nɪ, ŋ bɪ makra vanta yɪm kɔ Zonas makra bɪ bɛɛ y.

³⁰ Bala, Zonas k'a nyɪnta makra Niniivɪ gɔɔɔ mɪm ɔ bɪ, Gōaanyɪ bɪ nyɪntam makra sɔ her naa ɔ gɔɔɔ wɔɔ minto.

³¹ Woso dɔdɔkare hinnɪ ɔ, lɔcir k'a a to jɪsadoɔpaasɪ ɔ bɪ wutim kan her naa ɔ gɔɔɔ nɔɔ m kɪ an ŋ dɔdɔ yar, bala, a to a ɔ durnya lɛ cɪnta

je ɔ, k'a b'a tɔr ka mindor Salomɔɔn lemim ma. Bɪ, bɔ ɪ lɛ da Salomɔɔn m b'ɪ naa ɔ.

³² Dɔdɔkare hinnɪ ɔ, Niniivɪ gɔɔ wutim kan her gɔɔ nɔɔ m kɪ, ŋɪ ɪ dɔdɔ yar, bala, kɔ ɪ y'a tɔr ka hɔ kɔ Zonas a hɪ bɪ ma bɪ, ɪ y'a bɔ a taam. Bɔ ɪ lɛ da Zonas ra b'ɪ naa ɔ.»

*Sɪrakare lɛgure
(Matiyee 5.15; 6.22-23)*

³³ «Gɔaa ba ɔ an nɪ sɛ dam fitire ɔ, an a nyaakɔm da y, gɛɛ, an a nyɔɔ kasɪ taa y. A cɪnta n nawɔm hɔ burɔ ɔ, kɔ gɔɔ kɔ ɪ nɪ gasɔm nɔ wɔɔ n lɛgure bɪ yɪ.

³⁴ Ibɪ mɛsim fitire bɪ, mɪnyaa m. K'ibɪ mɪnyaa mɪŋŋa, ɪbɪ mɛsim bɪ haay b'ɪ lɛgure ɔ. Bɪ, k'ibɪ mɪnyaa bɪ mɪŋŋa y, ɪbɪ mɛsim b'ɪ monsigɔ ɔ sɔ.

³⁵ Dundo ɪ zi kan lɛgure k'a n'ibɪ ɔ bɪ kɪ, ɪ b'a ka, an a ba monsigɔ y.

³⁶ K'ibɪ mɛsim haay ɪ lɛgure ɔ, bɪ monsigɔ poore ba ɔ tɔkke, a haay nyɪntam lɛgure ɔ amba fitire k'a nɪ lɛɛ bɔrɛ a ɔ, an nɪ lɛgure kam bɪ m.»

*Yeezuu y'a bam kan farizɛnrɔ kɪ woso-cikarɪnsaambɔɔ kɪ
(Matiyee 23.1-36; Markɪ 12.38-40)*

³⁷ Yeezuu k'a nɪ meer bam bɪ, farizɛn deem a bir a har ɔ k'an bɪ hɔbɪrɛ bɪ. A n gasɔ, k'a hɔ bɪ.

³⁸ Farizɛn bɪ k'a Yeezuu yɪ an nɪ hɔbɪrɛ bɪncɛ ɔ b'a n a wɔ hir amba n tɪr a ba bɪ, a zɛ kɔdɔ.

³⁹ Zuuba bɪ n a hɪ m, a ɔ: «Dɪga, awɔɔ farizɛnrɔ wɔɔ, hɛ kan laaga kɪ kur awɔɔ n'a sɔrgɔm, koorbaa n bɔkare an awɔɔ heer han kan kɔsɪrabaa kɪ.

40 Hoonwarzanno n'awoo m! Gooa k'a kur bi ba bi, a bee y'a no bi ba so ra?

41 Bi, k'a ho ka cicirzanno o, awoo n n'a bam keere bi haay yim miyha awoo ma.

42 A pakra bare awoo m, farizeenro ra! Bala, ganwore bu ho awoo n'a kam kan manti, poobur ki, kan ho haay k'a ni haanm brikero o bi ki. A bokare a kaanm Woso turgabaa bi m kan a hware bi ki m. Bi, awoo a ga m, a ba, a boo i goota ro woo ba so.

43 A pakra bare awoo m, farizeenro ra! Awoo i leekare buncero woo hwa sokomacero o, awoo gooo yaadarero hwa daasiro o.

44 A pakra bare awoo m, awoo bo ku o kan gaeñooyaro ki, hn'i tere h la, bi h bir a dore y.»

45 Wosocikarinsaamboo woo deem a hi Yeezuo m, a o: «Karinsaamba, k'ibu ni meer bare ncinaas bi, woo sunso ibu n'a wom so.»

46 A n a nyi bo o, a o: «Awoo so wosocikarinsaamboo ra, a pakra bare awoo m, awoo ni morlo gorezanno kam gooo ra, b'awoo bokare, awoo miyho bi bir a nyokor deem taan... dam morlo woo duro ma y.

47 A pakra bare awoo m, awoo k'a ni wosolesinnisorazanno woo yaaro dom bi minto, b'awoo ziro yi h zinze.

48 Ncinaas bi, awoo y'a ziro woo kaseti kare a o, awoo ye h zibee bi ma. Bala, h yi wosolesinnisorazanno woo zinze, awoo m bor an ni h yaaro bimbankam.

49 Bi y'a ka Woso n a hi a mindore no o, a o: Moo wosolesinnisorazanno kan m zibeezanno ki nyore h ni, h gooo gosunno zinzer h barla, hni zibee bonyaa ba gosunno m.

⁵⁰ Bı minto bı, η her gıcc wcc hınhorm, wosolesinnısorazannı haay kı η yı η zınze hallı durnya dare ma rıcc wcc ma lore minto.

⁵¹ A n a sa Abel ma lore ma, an ta m Zakarii k'a ga Wosocε ı, manııjaa bı kan bınce mııηıa bı kı bıre ı. Sıra mıcc n'a hıre awcc m, η her naa ı gıcc nıccn duro hınhorm minno nıccn duro minto.

⁵² A pakra bare awcc m, wosocikarınsaambıcc ra, awcc hıccıre celenyı sa a nyaakom da. Awcc n gası a zim y, a bıkare an n'a nyam gıcc kı η le taa k'a gası ı rıcc wcc ı.»

⁵³ Yeezıu k'a bı b'ı bı, wosocikarınsaambıcc wcc kan farizeenrıcc wcc kı wıtı ηn'ı tatur bam kan nımaa kı, ηn'ı laakarıcc do haay dındam han.

⁵⁴ Nı n'ı dındom zı k'a ku a nyası, a meerbaa deem nıcc ı.

12

Yeezıu dındıccrıcc ka a karındanyıcc ı (Matiıee 10.26-31)

¹ Dımım bı do ı bı, gıcc kı η le dıre ba ı a ze kı ra, hallı ηn'ı tıntım kı ra. Yeezıu n a sa, an n'a dındam a karındanyıcc m, a ı: «A n le da haay bı, k'a dındo a zı kan farizeenrıcc nyonyıcc kı zambı m bı kı.

² Hı ba ı, an a nyaakom da, n b'a yıre y. Mım ba ı, an a nyaakom da, n b'a dıre y.

³ Hı k'awcc hı monsigıcc ı bı, η y'a mam leegıre ı. Awcc n a hı tır ı ce ı bı, n bım garga ra ηn'a hı.»

⁴ «A hi mōō nawōre awōō m, m hannynō: A bi nyi ba gōōō kō η nī mesim zem gər, bi, η b'a dam hōōō ma ηn'a ba bi je ō rō wōō nī y.

⁵ Hō k'awōō a ga m a nyi ba m bi, kō m a hunka a m: K'a nyi ba Woso k'a a da ma an gər zε, bi je ō an a da ma, an ι gasō sehar ō bi m. Sira mōō n'a hūre awōō m, bi, awōō a ga m a nyi ba m.

⁶ N bir bennō nyūnō hēenm soor, k'a tanka hūya yī ra? Bi deem taan... tō bir bōm Woso nō ō y.

⁷ B'awōō, awōō minkə bi, η y'a lε sa haay. A da bi bō y, awōō jura bennō nyūnō m jilli.»

(Matiyee 10.32-33; 12.32; 10.19-20)

⁸ «A hi mōō nawōre awōō m: Kō gōaa kaseti ka gōōō taa, a ō, mōō gōaa n'a mī, Gōaanyī bi y'a kaseti kam Woso maleekarō taa sō.

⁹ Bi kō gōaa bīōō ka mōō ma gōōō taa, mōō bīōō kam ma Woso maleekarō taa sō.

¹⁰ Gōaa k'a meerbaa bonyaa ba Gōaanyī bi ma, a y'a sugur yīm. Bi, gōaa k'a meerbaa bonyaa ba Sent-Ēspri ma, a b'a sugur yīre y.

¹¹ Kō η bōr, ηn'ι tare awōō m yaadarecerō ō, gε cinno taa, gε taraleezanno taa, a b'a heer kō kan hō k'awōō n n'a hūm k'a mūηηa bōmbōm bi kī y.

¹² Bala, Sent-Ēspri y'a hūre awōō m, a hūre dōmūm ō.»

Durnya arzaka

¹³ Gōaa ι nyūnta zamaa bi bire ō, an a hi Yeezuu m, a ō: «Karūnsaamba, a hi mōō danyī bi m k'an wōō zī arzaka niηηə k'a a tō bi jir kan mōō kī.»

¹⁴ Yeezuu n a hı m, a ɔ: «Nka ı le ka kɔ mɔɔ n nyınta awɔɔ dɔdɔkarezaa gɛɛ awɔɔ hojirlezaa?»

¹⁵ A n a hı η nı, a ɔ: «K'a dundo a zi kan arzaka ηɔare kı. Bala, gɔaa mısırbaa bı bır zum kɔ ɔ kan a arzaka kı y, baa kɔ arzakazaa m.»

Arzakazaa k'a hɔɔn ba ɔ hɔbɔkɔɛnoom

¹⁶ A n hɔbɔkɔɛnoom naa do da η nı, a ɔ: «Arzakazaa deem ı nyınta ɔ, a hɔsıra n hɔ ba mıηηa.

¹⁷ A n n'a hɔɔn dare a heer ɔ, a ɔ: Mɔɔ y'a bam lo? Bala, bınce ba mɔɔ ɔ, m nı m hɔyaa bı zarη ɔ y.

¹⁸ A n n'a hı a mıηηa m, a ɔ: Hɔ kɔ mɔɔ n'a bam bı ba n nı: kɔ m m sıɔ wɔɔ zɔ haay, m η banka m η dɔ gɔta-gɔta, m m hɔyaa bı zar ɔ kan m arzaka bı kı.

¹⁹ Mɔɔ y'a hıɛ m mıηηa m, mɔɔ ɔ: Ba ı n nı arzaka gɔta m na, dɔɔraa hɔka-hɔka minto. Menyɔɔ da, hɔ bı, ı hɔ mi, k'ı heer nyɔɔ.

²⁰ Bı, Woso a hı m, a ɔ: «Hɔɔnwarzaa ra, ıbı gam gum naa ɔ. Hɔ k'ıbı banka haay bı, nka n n'a sare?»

²¹ Ncınaaɔ m kan gɔaa k'a arzaka gɔr an n'a kuntɔre a mıηηa tɔ ma, an bɔkare hɔntazaa bɛɛ m Woso mıɔm ɔ y.»

Heerkɔɛ mim (Matiyee 6.25-34)

²² Yeezuu a hı a karındanyınɔ m, a ɔ: «Naa minto y'a ka mɔɔ n'a hıɛ awɔɔ m: a b'a heer kɔ kan hɔ k'awɔɔ n'a bıɔm k'a mısırbaa ba bı mim kı y, a b'a heer kɔ kan huu k'awɔɔ n n'a dure a ma bı mim kı sɔ y.

23 Bala, mısırbaa le da hóbire m, mesim n le da huu m.

24 K'a dıga kaakaarɔ ma, η bir hɔ duure y, bu η bir a dare y. Nj ba hóbire kuntəji ni y, η ba si m so y. Bi Woso yi η tɔrm. Awɔɔ jira bennɔ m gallem hɔka!

25 Gɔaa bi kara n'awɔɔ bire ɔ, an n'a dam ma, an a mısırbaa nyɔɔ lee poore a heerkɔre minto?

26 K'awɔɔ b'a dam a poore bi bare ma bi, bɔ minto m, awɔɔ n n'a heer kɔm kan bɔ ɪ gɔɔta haay bi ki?

27 K'a dıga burvuro kɔ η ni haanm hɔsira ɔ rɔ wɔɔ ma, η bir lanni nɔɔre, η bir huu bare y, bu mɔɔ y'a hure awɔɔ m: Salomɔɔn kan a cirbɛɛ bi ki, a n huuro gɔerero yi an burvuro nɔɔn duro deem ni y.

28 Kɔ Woso ɪ bur gɔere dam ma ncınaaɔ her, booti m kɔ se n a bi, a bi dıgare awɔɔ mim ma gɔta an le da ra, sarakare poore zanno ra?

29 B'awɔɔ, a b'a miηηa da kɔre ma a a ka hɔ k'awɔɔ n n'a bim, kan hɔ k'awɔɔ n n'a mim bi ki ma y.

30 Naa haay naa, durnya gɔɔɔ kɔ η bir yaa dam nɔ wɔɔ n'a kare η ma. B'awɔɔ Zı Woso a dɔ a ɔ, a zibɛɛ ta awɔɔ ma.

31 Bi, k'a ka Woso cirbɛɛ bi ma. A n ni bɔ ɪ gɔɔta bi dare awɔɔ m la.»

(Matiyee 6.19-21)

32 «Awɔɔ k'a bɔ kɔ ɔ kan hɔbıstı cir poore ki bi, a da bi bɔ ɔ y. Bala, a awɔɔ Zı bi nɔ yi, k'a a cirbɛɛ bi ka awɔɔ ɔ.»

Arzana nɔ arzaka

³³ «K'a hɔ k'an ta awɔɔ ɔ bi hɛɛ, a ka cicirzanno ɔ. K'a a ka busoohera k'a bir zarm bi ma, kan arzaka k'a nyare ba ɔ arzana ɔ bi ki. B'ɔ bi, η nyaanɛ ba ɔ y. Konno b'a dam ma ηn'a sa, bɛɛ b'a dam ma an a bi y.

³⁴ Bala, bince k'awɔɔ arzaka bi n ta ɔ bi, awɔɔ heer bi, b'an ta ɔ sɔ.»

K'a a banka k'a wɔ ɔ a zi ba

³⁵ «K'a hɔsoaɔ sa, a so a ɔ, k'a sɛ da a fitire ɔ.

³⁶ K'a a ba amba zibəənyɔno kɔ η nyɔnta ηn'i dɔm a harzaa k'a ta harcɔntare cɔbsa ma rɔ wɔɔ m. Kɔ harzaa b'a bɔ an ni zere, k'a bi lee ku an ceɛ zɛ, k'a gɔ m.

³⁷ Mimbirenyɔntazanno m zibəənyɔno noɔn duro m, kɔ η harzaa bi bɔr, an bi dɔga a η n hinceem ba y. Sira mɔɔ n'a hire awɔɔ m: a y'a hɔsoaɔ sare, an a so a ɔ an η nyɔnta hɔbire bire bince ɔ, an hɔbire sa a zim an b'a ka η ɔ.

³⁸ Mimbirenyɔntazanno m zibəənyɔno wɔɔ m, k'a bɔ an bɔr dɔbsir ma gɛɛ dɔmɔre m, a n a ya, an bi dɔga a η n hinceem ba y.

³⁹ K'a mim naa do jɛ ma mɔnɔ. Kɔ harzaa bi, kɔ koor zere dɔmɔm a dɔ, a b'a tom an gasɔ a ce ɔ y.

⁴⁰ Awɔɔ sɔ, k'a a banka mɔnɔ. Bala, Gɔaanyɔ bi zem bi bɔr dɔmɔm niŋŋə k'awɔɔ bir a hɔɔn dam ma b'ɔ.»

(Matiyee 24.45-51)

⁴¹ Pɔyɛɛr n a lar, a ɔ: «Zuuba, wɔɔ minto ɔbu ni hɔbɔkɔrenoom naa do dam gɛɛ, gɔaa haay minto ni?»

⁴² Zuuba n a nyɔ bɔ no, a ɔ: «Nka m zibəənyɔ mɔnɔ, a hɔɔn n ta ɔ? Bɔ harzaa ɛ ka ɔ k'an

dıga a har bı mim ma, k'an h bıre ka a muno w o   d mum niŋŋ  k'a a ga m b'  bı m.

⁴³ Mimbirenyuntazaa m zib enyı bı do m, k  harzaa a wusig , an b r a har  , an bı dıga a a y'a zib   le ra.

⁴⁴ Sıra paan... m o n'a hıre aw o m, harzaa bı y'a d m a arzaka bı haay ma.

⁴⁵ Bı k  zib enyı bı do a hı a heer  , a  : M o harzaa bı bı r z m z o y, an wuti an n'a zib enyıno k  ŋ g ota r  w o zere, kan zib enyılor  w o kı, an nı h  bıre an nı h  mire a mım nı durg re.

⁴⁶ Zib enyı bı do harzaa bı z m bı b r hin niŋŋ  k'a n a h on da ma b' , kan wakatı k'a n a d  a   a z m bı kı  . A lam la, an fı r ka ma miŋŋa, an a da g o k  ŋ bı r zum Woso   r  w o barla.

⁴⁷ Zib enyı k'a h  k'a harzaa le n taa bı d  bı, b'a bı r a miŋŋa bankam, b'a bı r bı h onh  bare, a zere yım miŋŋa.

⁴⁸ Bı b  ı nı h  k'a harzaa le n taa bı d  an b kare an nı zi k'a a ga zere m bam bı, a bı zere yım g ta y. Bı b  n y'a ka   g ta bı, n y'a laaka dam han g ta. B  n y'a ka   g ta k'an d  ma bı, n y'a sim han g ta s .»

*Yeezuu zuure ı z m g ng koma m
(Matiyee 10.34-36)*

⁴⁹ «B r m o   se m tara bur   . A ŋsa m o nawum paan... k'an y .

⁵⁰ Fıryıre n ta   an nı m o yım. A gore ta   kan m o kı, b'a m o ku an nya.

51 A hoon awoo n'a dare a o laafu moo bor m tara bure o ra? Ayy..., a hi moo nawore awoo m, bor moo o gongu ku ma m.

52 Bala, naa ma keere naa, ku gaa soor i har deem o, n y'a gongom ku ma, gaa kaaku y'a gum gaa hiya ma, gaa hiya n a gu gaa kaaku ma.

53 Zi y'a gore a nyi ma, nyi n a gu a zi ma. Da y'a gore a nyimbore ma, nyimbore n a gu a da ma. Da y'a gore a nyar ma, nyar y'a gore a da ma.»

Woso minno dore miha
(Matiye 16.2-3)

54 A n a ya, an a hi zamaa bi m, a o: «K'awoo warku yi an jim meer o, b'awoo hi leem a o: la n ni zem, b'a ku yim maam.

55 K'awoo hincer yi an a to jasadopaasi an ni hore, b'awoo o le ma m, b'a ku yim maam.

56 Zambuzanno ra, awoo ba lo a brama kan tara ki minno do, a bokare a n domum k'an ta o dutaa naa mim do?»

Ku mare kan a jim ki
(Matiye 5.25-26)

57 «Bo m so b'awoo bir ho k'an miha bi dodo kare a zim ni y?

58 K'ibu jim i tare i m dodo kare bince o, k' i to o a ku ma zaa ra, k'a bi ta i m dodo kær taa y, ku dodo kær bi b'ibu ka lonnodomazanno o, n'ibu du lonnoce o y.

59 Sira moo n'a hire ibu m: N b'ibu bom lonnoce b'o k'ibu n zim bi ka haay i nya y. Baa tanka deem bi gootare y.»

13

K'a a bɔ a taam

¹ Dɔmɔm bɪ do ɔ bɪ, gɔɔɔ gɔsɔnnɔ bɔr, ɲɔ bɪ Galilee gɔɔɔ kɔ Pilatɪ a ka ɲɔ ɲ zɪnzɛ ɲ mannɪbare dɔmɔm ɔ bɪ mim hɪ Yeezuu m.

² Yeezuu n a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Awɔɔ y'a hɔɔn dare a ɔ, Galilee zannɔ kɔ ɲ yɪ ɲ zɪnzɛ naa mimbɔnyaabɛnno gɔɔɔ m ɲɔ lɛ da Galilee gɔɔɔ gɔsɔnnɔ wɔɔ ra gɛ?»

³ Ayy..., a hɪ mɔɔ nawɔrɛ awɔɔ m, k'awɔɔ n a bɔ a taam y, gɪnga awɔɔ nawɔrɛ nɔɪnaaɔ sɔ.

⁴ Bɪ, gɔaa bueresinnyɔ kɔ Silowee ɛjɪntɔ a da ɲ la, an ɲ zɪnzɛ rɔ wɔɔ, awɔɔ y'a hɔɔn dare a ɔ, mimbɔnyaabɛnno m an lɛ da Zerizalem gɔɔɔ gɔsɔnnɔ wɔɔ ra gɛ?»

⁵ Ayy..., a hɪ mɔɔ nawɔrɛ awɔɔ m, k'awɔɔ n a bɔ a taam y, gɪnga awɔɔ nawɔm haay am brɔɔ hɔ bɪ m.»

Sɔɔn k'a nyɪ ba ɔ hɔbɔkɔrɛnoom

⁶ Bɪ kur bɪ, Yeezuu hɔbɔkɔrɛnoom naa do da ɲ nɪ, a ɔ: «Gɔaa ɪ nyɪnta ɔ, a sɔɔn n ta ɔ a dɪvensɪra ɔ. A n bɔr k'a b'a bɔ, b'a n bɪ hɔsɪ yɪ y.

⁷ A n a hɪ hɔsɪra zibɛɛzaa bɪ m, a ɔ: A dɔɔraa kaakɔ hɔ m naa, mɔɔ n tɪr bɔr kɔ m b'a bɔ, bɪ mɔɔ n tɪr a nyɪ yɪ y. A da! Bɔ m an tara si an a sɔ ɔ b'a zibɛɛ ba ɔ y?»

⁸ Bɪ n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: Karɪnsaamba, ɪ ɪ ya, ɪ to dɔɔraa deem, kɔ m yaa hɔn, m a bɪr ma, kɔ m buundi da ma.

⁹ A a da ma, an bɪ nyɪ da dɔɔraa m, k'a bɔr a n nyɪ da y, k'ɪ ka kɔ n n'a da.»

Lɔ kɔ yaaba a hunɲu

¹⁰ Yeezuu nyɲnta an nɪ hɔ dɪndam sokomace ɔ *sabaa hinni ɔ.

¹¹ Lɔ ɪ nyɲnta b'ɔ zinɔ n a ka, an a hunɲu a dɔɔraa bueresinnyɔ hɔ m naa. A b'a dam ma an jum brama tɪrga y.

¹² Yeezuu k'a a yɪ bɪ, a a bir, an a hɪ m, a ɔ: «Lɔ, ɪ ɪ waa, ɪ yaaba bɪ nya.»

¹³ A n a wɔ ka a mim la. Lɛɛm bɪ, lɔ b'a ba tɪrga, an n'a lɛ bɔm Woso ɔ.

¹⁴ Sokomace cir bɪ k'a a yɪ Yeezuu n lɔ bɪ waa sabaa hinni ɔ bɪ, a nɔ ma ɔ. A meerbaa bɪ si, an a hɪ zamaa bɪ m, a ɔ: «Dɔmum sɔrdɪ n ta ɔ, gɔɔɔ n a da ma, ɲnɪ zi ba. Dɔmɪnnɔ wɔɔ duro awɔɔ a ga m, a bɔr, ɲn'a waa, sabaa hinni ɔ bɛɛ y.»

¹⁵ Zuuba n a nyɪ bɔ nɔ, a ɔ: «Zambuzannɔ ra! Awɔɔ gɔaa biyɔɔ bɪr a der zarm, gɛɛ, a bra, k'a yaa ka hi ma sabaa hinni ɔ ra?»

¹⁶ Bɪ lɔ naa do Abraham yanɲa m, zinɔ n yaaba da ma a dɔɔraa bueresinnyɔ hɔ m naa, sabaa hinni bɛɛ a a ga m, n n a bɔ bar ma ra?»

¹⁷ K'a naa hɪ bɪ, nyannɪ a junno wɔɔ haay nyasɔ. Zamaa bɪ n'a heer nyɔɔm kan zibɔɔ gutɔɔ haay k'a n'a bam bɪ kɪ.

*Mutardɪ yaa kan nyɔnyɔɔ kɪ hɔbɔkɔɛnoom
(Matiyee 13.31-32; Markɪ 4.30-32)*

¹⁸ A a ya, an a hɪ, a ɔ: «Woso cirbɔɔ bɪ, bɔ a kɔ ɔ kan bɔ kɪ? A makra mɔɔ n'a bam kan bɔ kɪ?»

¹⁹ Bɔ a kɔ ɔ kan mutardɪ yaa kɔ gɔaa n'a sam, an n'a duum a brikɔ ɔ bɪ kɪ. A n haan, an a ba gɔ gɔta, bennɔ nɪ cɛ kɪnkare a vɔɲɲɔro ma.»

(Matiyee 13.33)

20 A n a ya, an a hi, a u: «Woso cirbæ bɪ makra mɔɔ n'a bam kan bɔ ki?»

21 A makra mɔɔ n'a bam kan nyonyɔɔ kɔ lɔ n'a sam, an n'a warm kɔ ma kan koŋŋo kaako nyisi ki, an ni derm haay.»

*Israyel gɔɔ haay n ni gasum cirbæ nɔ u ra?
(Matiyee 7.13-14,21-23)*

22 Yeezuu bɔ kɔrɔ u kan bɔlɛmarɔ ki u, an ni hɔ dɪdam, an ni tam Zerizalem zeezi.

23 Gɔaa deem n a lar, a u: «Zuuba, gɔɔ kɔ ŋ ni bombɔre yɪm nɔ wɔɔ, ŋ bɪ gɔta ni?»

24 A n a hi ŋ ni, a u: «K'a a tɔ u k'a gasu halle poore bɪ m. Bala, a hi mɔɔ nawɔre awɔɔ m, gɔɔ gɔta y'a kam ma k'a gasu m, bɪ ŋ b'a dam ma y.

25 Kɔ harzaa bɪ bɪ wuti, an halle bɪ ta, awɔɔ gɔɔtam garga ra, awɔɔ ba n bir cɛle zere, a bir a hire, a u: Zuuba, cɛle gɔ wɔɔ m. A y'a nyɪ bɔre awɔɔ nɔ, a u: Awɔɔ, mɔɔ n awɔɔ toji dɔ y.

26 Awɔɔ y'a hum ni, a u: Wɔɔ hɔ bɪ, u hɔ mi kan ɪbu ki. ɪbu hɔ dɪnda gɔɔ m, u daasɪrɔ u.

27 B'a y'a hire awɔɔ m, a u: Mɔɔ n awɔɔ toji dɔ y. Awɔɔ, k'a a gaa mɔɔ ma, awɔɔ haay k'a ni mimbɔnyaarɔ bam bɪ.

28 K'awɔɔ bɪ Abraham kan Izakki, Zakɔɔb ki yɪ Woso cirbæ nɔ u, kan wosolɛsinnɪsorazanno wɔɔ haay ki awɔɔ n ni garga ra, a nyuntare awɔɔ ma baadare kan sɔ sɔre ki.

29 Gɔɔ y'a tom dɔjɪr kan meer ki u, jɪsa kan bɪsɪ ki u, ŋni bɪ nyɪnta ŋni hɔ bɪ Woso cirbæ nɔ u.

30 Keere bɪ, jezanno nyuntam lɛkarezanno, lɛkarezanno n nyɪnta jezanno.»

*Yeezuu ı tam Zerizalem ı
(Matiyee 23.37-39)*

³¹ Dömüm bı do ı bı, farizeenro gósınnö b'a zö Yeezuu ma, ın'a hı m, ı ı: «Ta bınce vanta ı. Hıröodı y'a kam ma k'a ıbu zε.»

³² A n a hı ı nı, a ı: «K'a yaa hı pooji naa do m: möö ı lam zinero ra, m nı gıöö waam, her kan booti kı zizer kı, an nya.

³³ Bı pakra m kım ta lεε her, kan booti kı zizer kı. Bala wosolesınnısorazaa b'a dam ma an ga bınce vanta ı kó Zerizalem nö bεε y.»

³⁴ «Zerizalem, Zerizalem, ıbu k'ı nı wosolesınnısorazanno zınzem, ı nı gıöö kó ı yı ı nyöö ıbu ma rö wöö bumbam jaarö m bı. Gallem karö, möö ısa kım ı nyıno so kó ma, amba kor tır a nyıno so kó ma a za taa bı m, b'ıbu n ye?

³⁵ Dıga! Woso y'a böre ıbu ı. Bı, möö y'a hıre awöö m: Awöö b'a yare a möö yı y, an ta an dömüm k'awöö nı zem b'a hı, a ı: «Göaa k'a nı zem Zuuba Woso tö ma bı n barka yı.» »

14

Me hınhanrezaa waare

¹ Yeezuu gası farizeenro jıtaare deem har ı, *saba hınnı ı, k'a hóbıre bı. Farizeenro wöö nı dundom zı.

² Göaa deem ı bı jum Yeezuu lεε, a me n hınhanre.

³ Yeezuu n a hı wosocıkarınsaamböö wöö m kan farizeenro wöö kı, a ı: «Zaa ta ı k'ı yaabazaa waa saba hınnı ı gεε, zaa ba ı y?»

⁴ N nı zε pi. Kεεεε bı, Yeezuu n yaabazaa bı gaa, an a waa, an a da zaa ra.

⁵ Bı kur bı, an a hı η nı, a σ: «Gōaa bı kara n'awōō bire σ naa σ, a nyı, gεε, a der n a da hiyōō σ sabaa hinni σ, a bı bra sire, an a bō σ lεem nı?»

⁶ Bı η n a da ma ηn'a nyı bō σ y.

A b'a ka lεekare bıncero ma y

⁷ Yeezuu k'a gōōō kō η yı η bir hōbıre ma rō wōō yı, ηn'ı lεekare bıncero bōmbōη σ bı, a hōbōkōrenoom naa do da η nı, a σ:

⁸ «Kō gōaa ıbu bir harcıntare cıbsa ma, ı b'aa nyınta lεekare bıncε σ y. Bala, a a da ma, a gōaa vanta bir, an lε da ıbu ra.

⁹ Gōaa k'awōō bir bı, a b'a ka, an b'a hı awōō gōaa hıya bı m, a σ: toore ka ı mim b'σ y. ıbu zem bı wuti kan nyannı kı, ı ta je bıncε σ.

¹⁰ Bı kō n y'ıbu bir hōbıre ma, k'ı yaa nyınta je bıncε σ, gōaa k'a ıbu bir bı, k'a bı bōr, a y'a hıre ıbu m, a σ: M hannıyı, ı zō lεε bıncε b'σ. A nyıntare ıbu tō busure gōaa haay kō η nı hō bıre kan ıbu kı rō kı lεε.

¹¹ Bala, gōaa k'a n'a mıηηa busum bı, n y'a zerm, bō n'a mıηηa zerm bı, n y'a busum.»

U b'σ ka ganwōre ma tara burō σ y

¹² A n a hı gōaa k'a a bir bı m sō, a σ: «K'ıbu sinuu hōbıre ba gεε gunuu hō, ı b'ı hannıyıno, gεε, ı dogōōō, gεε ı cıōōno arzakazanno kı bir y. Kō n bεε, η y'ıbu birm sō a zım ma, ηn'a so a yaa σ.

¹³ Bı, k'ı cıbsa hōbıre ba, k'ı cıcirzanno, paηηawarzanno, lōgōrō, bōōrō kı bir,

14 b'a nyuntam mimbirenyunta kan ɪbu ki, bala, η b'a dam ma η n a ba, η n a so a yaa ɔ y. Bala, Woso naa sompire ɪbu m, ɔɔɔ tɪrɔɔ mumbɔɔre dɔmum ɔ.»

*Cibsa ɔta hɔbɔkɔɔɛnoom
(Matiyee 22.1-10)*

15 ɔɔaa deem k'a nyunta b'ɔ an naa haay ma bi, a a hi Yeezuu m, a ɔ: «Mimbirenyuntazaa m ɔɔaa k'a ni zem bi hɔbɪre bi Woso cirbæ nɔ ɔ bi m.»

16 Yeezuu n a hi m, a ɔ: «ɔɔaa deem ɪ nyunta an cibsa ɔta hɔbɪre ba. A n zamaa bir ɔta kɔ η ni b'a bi.

17 Hɔbɪre bi dɔmum k'a ku bi, a a zibænyɪ nyɔɔ ɔɔɔ k'a η bir hɔbɪre bi ma rɔ wɔɔ zi, a ɔ: K'a bɔr kɛere, n hɔ haay banka, an nya.

18 η haay n a le ba deem, η ɔ: a b'a dam ma y. Lɛkare zaa bi n a hi zibænyɪ bi m, a ɔ: hɔsɪra mɔɔ si, pakra m kɔ m ta, m aa dɪga a. Mɔɔ y'a yere ɪbu han, k'ɪ sugur ba m ma.

19 A vanta n a hi, a ɔ: Dono mɔɔ n si bu, kɔ m aa ni η makra ba η dɪga a. Mɔɔ y'a yere ɪbu han k'ɪ sugur ba m ma.

20 A vanta n a ya, an a hi, a ɔ: lɔ mɔɔ sa daa, bi y'a ka mɔɔ bi m dam ma, m bɔr y.

21 Zibænyɪ bi k'a a wusigɔ bi, a yaa naa hi a harzaa bi m. Harzaa bi nɔ n ma ɔ, an a hi, a ɔ: ta zɔɔ-zɔɔ kɔ bi daasɪɔ ɔ, kan kɔ bi zaa bire rɔ ki, ɪ cicirzanno gaa kan paŋŋawarzanno ki, lɔɔrɔ ki, bɔɔrɔ ki ɪ bɔr η ni naa ɔ.

22 Zibænyɪ bi n ta an a bɔ an bɔr an b'a hi, a ɔ: harzaa, ɔ le k'ɪbu ka bi ba, bi le ɔɔta.

²³ Harzaa bi n a hi zibəənyɪ bi m, a ɔ: ta zaa poorero wɔɔ ra kan brikəro ki, ɪ ɪ ka gɔɔɔ wɔɔ ma ɪ gasɔ η ni, kɔ le bi gɔɔta mɔɔ har b'ɔ y.

²⁴ Bala, a hi mɔɔ nawɔrɛ awɔɔ m, gɔɔɔ kɔ mɔɔ n bir lɔ wɔɔ, gɔaa deem taan... ba ɔ an ni mɔɔ hɔbɪrɛ bi dare a le ɔ y.»

*Yeezuu karɪndanyɪ paan...
(Matiyee 10.37-38)*

²⁵ Bi je ɔ, gɔɔɔ cir gɔta zu Yeezuu ɔ. A n a bɔ an a hi η ni, a ɔ:

²⁶ «Kɔ gɔaa bɔr mɔɔ zi, a n mɔɔ ηɔa an le da a zɪ ra, kan a da ki, a lɔ ki, a nyɪnɔ ki, a cɛmbɔɔ ki, a danlɔrɔ ki, baa kan a miηηa mɪsɪrbaa ki, a b'a dam ma an nyɪnta mɔɔ karɪndanyɪ y.

²⁷ Gɔaa k'a bir a gɔdarkɔra busure an ni zum mɔɔ je ɔ, a b'a dam ma an nyɪnta mɔɔ karɪndanyɪ y.

²⁸ Kɔ sɪra ni, gɔaa bi kara n'awɔɔ bire ɔ a le n taa k'a cɛ gɔta dɔ, a n lɛɛ ka an nyɪnta, an busoo k'a n'a bɪm bi le zɛ, an a dɔ, k'a cɛ bi dɔm gɛ ra?

²⁹ Kɔ bi bɛɛ, k'a lɛɛ ka an a jɪr cɪnta b'a b'a dam ma an a nyambɔr y, gɔɔɔ haay kɔ η n'a yɪm bi, η yaa wom ma,

³⁰ ηni bir a hire, η ɔ: Ba gɔaa cɛ dɔrɛ sɪηηɪda sa na, b'a n a nyambɔr na.

³¹ Gɛɛ cir bɔ n ta ɔ, k'a ɪ tam k'a yaa yar ba kan cir vanta ki, a n lɛɛ ka an nyɪnta an dɪga, k'a y'a dam ma kan gɔaa tisi bu ki, a yar ba kan gɔaa k'a ni gɔaa m tisi buhɪra bi ki gɛ?

³² Kɔ bi bɛɛ, cir deem bi k'a gɔɔta an laatɔ bi, a gɔaa deem nyɔɔ n zi, an aa laafɪ mim dɪnda kan ki.

³³ Ncɪnaaʊ sɔ bɪ, awɔɔ bire ʊ kɔ ɠɔaa lɛ baa k'a wɔ saa hɔ k'an ta m bɪ ma, a b'a dam ma an nyɪnta mɔɔ karɪndanyɪ y.»

(Matiyee 5.13; Marki 9.50)

³⁴ «Sɪra m, yɛ k'an naa, hɔ mɪŋŋa m. Bɪ kɔ yɛ nyɪntabaa bɪ bɔ, bɔ n'a yare an bɔr a nyɪntabaa bɪ nɪ?»

³⁵ A bɪ mɪŋŋa tara minto, b'a bɪ yɪm buundi sɔ y. A lo n nawom garga ra. ɠɔaa k'a nɪ tɔr m k'an a ma.»

15

Yeezuu kan mimbɔnyaabɛnno kɪ

(Matiyee 18.12-14)

¹ Yawɔrsinno kan mimbɔnyaabɛnno kɪ haay a zɔ Yeezuu ma, k'a a tɔr ka ma.

² Farizɛɛnɔ kan wosocikarɪnsaambɔɔ kɪ nɪ kukur bare, ŋ ʊ: «ɠɔaa naa do ɪ mimbɔnyaabɛnno sim, an nɪ hɔ bɪm kan ŋ kɪ.»

Ser k'a nyaam hɔbɔkɔɛnoom dare

³ Bɪ Yeezuu hɔbɔkɔɛnoom naa do da ŋ nɪ, a ʊ:

⁴ «ɠɔaa bɪ kara n'awɔɔ bire ʊ, a seero n ta ʊ zɔɔ, deem n nyaam, a bɪ bunɛɛhɔ a yaa n nɛɛhɔ rɔ wɔɔ tom a hɔbɪjɪ ʊ, an ta an aa a ka deem bɪ ma, an tolle ba an a yɪ?»

⁵ Bɪ, k'a a yɪ, a busu an nawom kan heernyɪnta kɪ a kɔɔn ra.

⁶ K'a lee ku har ʊ, an a hannɪnɔ sɔ kɔ ma kan a cɪsɔnnɔ kɪ an a hɪ ŋ nɪ, a ʊ: k'a heer nyɔɔ kan mɔɔ kɪ, bala mɔɔ m ser k'a nyaam bɪ yɪ.

⁷ A hɪ mɔɔ nawɔɛ awɔɔ m, heernyɔɔ nyɪntaŋ ʊ ɠɔta arzana ʊ, mimbɔnyaabɛr deem k'a a bɔ

a taam bi to ma, an le da gɔɔ turgɔɔ bunεεhɔ a yaa nεεhɔ rɔ wɔɔ kɔ heerlorle zibæθ ba η ma rɔ wɔɔ ra.»

Wanzurfu deem nyaanle hɔbɔkɔrenoom

⁸ «Γεε lɔ bi kara n ta ɔ, a wanzurfu m bu, deem n nyaam, a bi se dam fitire ɔ, an ce bi waa, an a ka ma miηηa an tolle ba an a yi?

⁹ Bi k'a a yi, a y'a hannynɔ som kɔ ma, kan a cɔɔnɔ ki an a hi η ni, a ɔ: K'a heernyɔɔ kan mɔɔ ki, bala mɔɔ m wanzurfu k'a nyaam bi yi.

¹⁰ A hi mɔɔ nawɔre awɔɔ m, heernyɔɔ ta ɔ Woso malεεkarɔ zi mimbɔnyaabɔr deem k'a n'a bɔre a taam to ma.»

Nyi k'a nyaam, n n a yi hɔbɔkɔrenoom

¹¹ Yeezuu n a ya, an a hi, a ɔ: «Gɔaa ι nyɪnta ɔ, a nyɪnɔ hɪya.

¹² A poore bi n a hi a zi m, a ɔ: M zi, arzaka k'ibu n ta m bi, a jir, k'i m hɔ ka m ɔ. N zi bi n arzaka k'an ta m bi jir η ni.

¹³ A dɔmɪm k'a yi poore bi, nyi poore b'a hɔ bi gɔr an a hεε, an ta zaa ra, kɔ laature ɔ. B'ɔ bi, a yaa a arzaka bi zar zibæθero bɔnyaarɔ nɔ ɔ.

¹⁴ K'a a zar an a nya bi, nɔ gɔta a da kɔ b'ɔ, cicir n a nyasɔ.

¹⁵ A n ta, an ni zi bam kan tara bi gɔaa deem ki, bi n a nyɔɔ kurkuuro dɔ ma ɔ a hɔsɪra ɔ.

¹⁶ A miηηa a ηɔa k'a hɔbɪre kɔ kurkuuro wɔɔ n'a bim bi bi, k'an a ka. Bi gɔsɪ bir a kaη ɔ y.

¹⁷ A n bi, an nyɪnta an a hɔɔn da, a ɔ: Mɔɔ zi zibæzannɔ gɔta, ηn'i hɔbɪre bɪre a mɪsɪ nɪ gɔɔtam, mɔɔ n bɔr keere, m ni gam nɔ ma naa ɔ.

18 Mɔɔ tare m zɪ zi, m aa a hɪ m, mɔɔ m zar Woso kan ɪbu ki ma.

19 Mɔɔ n m ga m, ɪbu n ɪ ya, ɪ mɔɔ bir ɪ nyɪ y. Mɔɔ ba am ɪ zibəəzanno ɡɔaa deem ho bi m.

20 A n a bo an ni doore a zɪ bi zi. K'a ɡɔɔta an laatɔ bi, a zɪ bi n a to an a yi, a cicir n a nyasɔ. A n bra si, an aa a wɔ burgu ma, an a le dɔre.

21 A nyɪ bi n a hɪ m, a ɔ: M zɪ, mɔɔ mim zar Woso kan ɪbu ki ma, mɔɔ n m ga m, k'ɪ ɪ ya, ɪ mɔɔ bir ɪ nyɪ y.

22 B'a zɪ b'a hɪ a zibəənyɪno wɔɔ m, a ɔ: K'a ba zɔɔ, a bɔr huu k'a ɡɔere le da bi m, a b'a du ma. K'a bɔr tolleŋa m a da a nyokom ma, k'a kusɔɔ da a gam ɔ.

23 K'a bɔr dinnyeem ka me ka bi m, a ze k'ɔ a bi, k'ɔ ɔ heer nyɔɔ,

24 bala, mɔɔ nyɪ k'a nyɪnta an ga bi, a a mim bo ɔ, a nyɪnta an nyaam, ɔ ɔ ya, ɔ a yi. N n a sɪŋɪda sa, ŋn'ɪ cɪbsa bare.

25 A nyɪ jɪtaare bi nyɪnta pooyaa ɔ. K'a a bo, an ni zem an a zɔ har ma bi, a bi kɔnnɔ kan bintiɪro ki nyɪ ma, kan sarbaa ki.

26 A n zibəənyɪ deem bir an laaka da a jɪ ma.

27 Zibəənyɪ bi n'a nyɪ bo ɔ, a ɔ: ɪbu dam bi y'a bo an bɔr, ɪbu zɪ bi n dinnyeem k'ɔ wɔɔ tɔr bi ze, k'a a nyɪ bi yi kan laafu ki bi minto.

28 Nyɪ jɪtaare bi no n ma ɔ, a ɔ: A bi gasom har ɔ y. A zɪ bi n bo k'a yaa bir k'an bi gasɔ.

29 A n a hɪ m, a ɔ: Dɪga a, a dɔɔraa ɡɔta mɔɔ n'ɪbu zi bam, mɔɔ n kaanm ɪbu le m deem ni y. B'ɪbu n binnyeem ka mɔɔ ɔ cɪna m a ze, m cɪbsa ba m kan m hannɪno ki y.

³⁰ B'ibuu nyi k'a ibuu arzaka gɔr, an aa a zar kan lannomunjaheenno ki an a bo an bur naa, ibuu dinnyeem k'a me ka bi ze a minto.

³¹ A zi bi n a hi m, a u: M nyunni, ibuu i kan mɔɔ ki domum haay, ho haay k'a ni mɔɔ u bi, ibuu y'i so u.

³² Bala, a a ga m k'u cibsaba, k'u u heer nyoo. Ibbu dam bi k'a nyinta an ga, an a mum bo u bi minto. Nyaam a u, u u ya, u a yu.»

16

Zibəənyɪ hɔɔnkare hɔɔkɔrɛnoom

¹ Yeezuu n a hi a karindanyino wɔɔ m, a u: «Arzakazaa deem i nyinta u, a zibəənyɪ n ta u, an ni digare a honyi mim ma. Gooɔ n b'a hi arzakazaa bi m, η u: Awɔɔ zibəənyɪ bi y'awɔɔ arzaka bi zarm.

² A n a bir, an a hi m, a u: bo minto m n n'ibuu mim dindam mɔɔ m, ncinaasu? I hɔɔntare ciro kam u, bala ibuu b'i yare, i mɔɔ zi bi ba y.

³ Zibəənyɪ bi n'a munja larm, a u: Ku m a ba lo? Ku mɔɔ zuuba mɔɔ bo zibəə b'u bi? Mɔɔ panja ba u ku m dam wu ra? Hoyinyere nyannu i mɔɔ zem.

⁴ Ho ku mɔɔ n n'a bam bi mɔɔ do, ku m bi bo zibəə b'u, ku gɔɔɔ n m si a har u.

⁵ A n gɔɔɔ ku zuuba bi zunno ta η le ro wɔɔ bir deem-deem, an leekarezaa bi lar, a u: Ibbu ta mɔɔ zuuba bi zum m karo?

⁶ Bi n a nyi bo u, a u: Nyoo ger zoro. A n'a hi bi m, a u: Ba i siraci m na, a si, i nyinta zoo-zoo i gorsira ba busoor.

⁷ A n a ya, an a vanta lar, a σ: B'ibui, ι ta m karō? A σ: Hōyaa yōrgō zōrō. Zibəənyι bι n a hι m, a σ: Ba ibui siraci n na, a gōrsira ba businnyə.

⁸ Zuuba bι n a ε bō zibəənyι b'σ, zi k'a ba ncinaaσ bι tō ma. Her naa σ gūōō wōō hōōn ka kan kō kι, an ε da lēegurezanno wōō ra.»

Hō k'awōō n'a bam busoo m bι n'awōō Woso ησare hinkam

⁹ «Sira mōō n'a hire awōō m, k'a durnya arzaka bι sa a gūaasibabaa da m gūōō ma. Dōmum niηηə k'a bōr a b'awōō σ bι, Woso y'awōō sire a har σ.

¹⁰ Gōaa k'a sira ba kan hō poore kι, a sira bare a gōta m sō. Bι gūaa k'a n sira ba hō poore m, a bι sira bam hō gōta m sō y.

¹¹ Bι minto bι, k'awōō n sira ba kan durnya naa arzakarō kι y, nka nι hōnyι paan... bι kare awōō σ?

¹² Bι k'awōō n sira ba gūaa hō m, nka n n'awōō miηηōō hō bι kare awōō σ?

¹³ Zibəənyι ba σ a n n'a dam ma, an zuubōō huyōō zi ba y. A deem ησare, an sō deem m. Gεε an bιr kan deem kι, an kaanm deem m. Awōō b'a dam ma a Woso ησa, a busoo ησa sō y.»

*Lεrō kan Woso cirbəə kι
(Matiyee 11.12-13; 5.31-32; Markι 10.11-12)*

¹⁴ Farizeenrō busoo ηuənnō wōō y'a tōr kam naa haay ma, ηn't yaa wōre a meerbaa bι ma.

¹⁵ Yeezuu n a hι η nι, a σ: «A ka awōō nawum ma k'a bιr turga gūōō mīm σ. Bι Woso awōō heer dō, bala, hō niηηə kō gūōō n'a ε bōη σ bι, hō vēm m bι Woso mīm σ.

16 Lero kan wosolesinnisorazanno woo ki ta an Zaan domum ku. N y'a sijnida ba domum bi do o, n ni Woso cirbae lemim nyinta pa dam, goaa haay n'a toj o k'a gaso o kan panja ki.

17 Brama kan tara ki cenle naanaa an le da le minnyi deem taan... k'a ni gootam bi ra.

18 Bi y'a ka, goaa biyoe k'a ni lare a lo ra, an n'a vanta sam bi, jaandor m. Bi goaa k'a lo k'a zim la ra bi sa, jaandor m so.»

Arzakazaa kan usazaa ki hobokorennoom

19 «Arzakazaa deem i nyinta o, an ni huu wuro ko n le n kosi dure a ma, an ni hobire mija bire domum haay, an ni misirbaa nyinta bam.

20 Cicirzaa deem k'a to m Lazaar bi ni wotam arzakazaa bi cele ma, a me haay bi, nyinno m.

21 A i hobire kuuro ko n n'a lom arzakazaa bi hobire go bi ra bi usam k'a bi, b'a bir a yire y. Kan naa ki haay, jino bor n'a nyinno mummesom.

22 Cicirzaa bi n bi ga. Malekaroo n a busu nni ta m Abraham jir o. Arzakazaa bi m bi ga so, n n a bir.

23 Gaeo bince o b'o bi, arzakazaa b'i fir yim guta. A n a mum busu brama an a to an Abraham yi laato, Lazaar n'a jir o.

24 A n zee da, a o: M zi Abraham, moo cicir ze, k'i Lazaar nyoo k'an a nyokom nyoo hi ma k'an b'a toku m neem la, k'an bisa, bala, moo i fir yim guta se naa do no o.

25 Abraham n a nyi bo no, a o: M nyinni, a to da i no o, i o, ubi nyinta mija i misirbaa no o,

Lazaar n a bonyaa yɪ. Naa ma bɪ, a heernyɔɔ yɪ naa ɔ, ɪbu nɪ fir nɔ ɔ.

²⁶ Bɪ, yaa gɔta y'awɔɔ kan wɔɔ kɪ bire ɔ kɔ gɔɔɔ kɔ η n'a tom wɔɔ zeezi naa ɔ k'a ta awɔɔ zi rɔ wɔɔ b'a da ma, ηnɪ cem y, awɔɔ zeezi sɔ, kɔ η b'a da ma ηnɪ bɔr naa ɔ y.

²⁷ Arzakazaa bɪ n a hɪ, a ɔ: M zɪ, mɔɔ y'a yere ɪbu han, k'ɪ Lazaar nyɔɔ mɔɔ zɪ har ɔ,

²⁸ bala, mɔɔ danzannɔ ta ɔ soor, k'an aa a hɪ η nɪ, kɔ brɔɔ bɪ bɔr fir yɪre bɪnce naa do ɔ sɔ y.

²⁹ Abraham n a hɪ m, a ɔ: N yɪ Moyiisi ciro m kan wosolesinnɪsorazannɔ hɔɔ kɪ, ηn'a tɔr ka η lemim ma.

³⁰ Arzakazaa bɪ n a hɪ, a ɔ: Ayy..., m zɪ Abraham, kɔ gɔaa a to gəəno zi naa ɔ an ta b'ɔ, η y'a bɔre a taam.

³¹ Abraham n a hɪ, a ɔ: Kɔ η n a tɔr ka Moyiisi ma kan wosolesinnɪsorazannɔ wɔɔ kɪ, baa kɔ gɔaa a mɪm bɔ ɔ gəəno bire ɔ, η b'a sire y.»

17

Mimbonyaa

(Matiyee 18.6-7,21-22; Markɪ 9.42)

¹ Yeezuu n a hɪ karɪndanyɪnɔ wɔɔ m, a ɔ: «Mim k'a a da ma an gɔaa do bɪ b'a dam ma, a n nyɪnta ɔ y. Bɪ, a pakra bam gɔaa k'a nɪ zem nɪ bɪ m.

² Kɔ n bar da jenlajaa ma, n n'a da a wer, n n'a da higɔta ɔ jɪra, nyɪnɔ poorero nɔɔn duro deem k'a n'a dam mim ɔ bɪ m.

³ K'a dundo a zi mɪɪɪa! K'ɪ danyɪ a zar ɪ ma, k'ɪ dundɔ, k'a a bɔ a taam, k'ɪ sugur ka ɔ.

⁴ Bɪ k'a zar ɪbɪ ma galleɪm saanhɪna hindeem
 ɔ, an tɪr a bɔ an bɔr ɪbɪ zi an b'a hɪ, a ɔ: Mɔɔ
 m bɔ m taam, sugur ka m ɔ, k'i sugur ka ɔ.»

⁵ Kristazibæzannɔ wɔɔ n a hɪ Zuuba m, η ɔ:
 «Wɔɔ sɪrakarɛ da ra.»

⁶ Zuuba n a hɪ, a ɔ: «Awɔɔ sɪrakarɛ bɪ, kɔ
 mutardɪ yaa a ku, awɔɔ y'a hɪm gɔ naa do m,
 a ɔ: ɪ bɔɔta, ɪ yaa ɪ sɔɔn higɔta ɔ, b'a y'awɔɔ lɛ
 sim.»

A b'a ka ma kɔ n a barka da y

⁷ «Gɔaa bɪ kara n'awɔɔ bire ɔ naa ɔ, a zibænyɪ
 n ta ɔ, an nɪ dam wɔm, gɛɛ, an nɪ dɔm hɔbɪsɪ ma.
 K'a a to poo ɔ, an bɔr, an a hɪ m, a ɔ: A ba zɔɔ ɪ
 bɔr, ɪ nyɪnta ɪ hɔbɪrɛ bɪ?

⁸ A hɪ bɛɛ an nawɔrɛ, a ɔ: Hɔbɪrɛ ba gum naa
 ɔ, k'i huuro da ɪ ra, ɪ sa ɪ ba ka m ɔ kɔ m a bɪ,
 kɔ m a mi, k'i bɔkarɛ ɪ bɪ, ɪ mi ra?

⁹ A yaa dam zibænyɪ bɪ m barka ra? K'a a lɛ si
 an a zi bɪ ba bɪ minto ra? Mɔɔ n a si a yaa dam
 nɪ barka y.

¹⁰ A maam sɔ kan awɔɔ kɪ. K'awɔɔ hɔ haay
 kɔ Woso lɛ ka awɔɔ ɔ k'a ba bɪ ba, k'a hɪ, a ɔ:
 Zibænyɪnɔ m wɔɔ m bala, wɔɔ ɔ zibæ k'a a ga
 m bɪ ba.»

Kusimæro bu waarɛ

¹¹ Kɔ Yeezuu zaa sa an nɪ tam Zerizalem zeezi
 bɪ, bɔ a ɔ Galilee kan Samarii kɪ bire ɔ.

¹² K'a nɪ gasum tara deem ɔ bɪ, kusimæro bu
 b'a zɛ ɔ, ηnɪ jum laato,

¹³ ηn'a leer busu, η ɔ: «Yeezuu, karɪnsaamba!
 Wɔɔ cicir zɛ!»

14 Yeezuu k'a η yi bi, a a hi η ni, a u: «K'a yaa a hinka wosocemannibønno m.» Kɔ η y'a hɔr ηn'i tam bi, η yaa a waa zaa ra, dintim n gɔ η ma.

15 N gɔaa deem k'a yi a laafu yi bi, a a wusigə an bɔr, an a leer busu, an n'a lɛ bɔm Woso u.

16 A n sɔnta Yeezuu taa, an a meer zuutə tara u, an ni barka dam ni. Gɔaa bi, Samarii gɔaa m.

17 Yeezuu n a hi, a u: «Gɔaa bu haay bɛɛ y'a waa dintim n gɔ η ma ra? Bi nɛɛhɔ rɔ wɔɔ be?»

18 Gɔsɪ n a bɔ η bire u k'a b'a lɛ bɔ Woso u, kɔ saana naa do bɛɛ y.»

19 A n a hi m, a u: «Wuti i ta, i sɪrakarɛ i bombɔ.»

*Woso cirbəə zɛrɛ
(Matiyee 24.23-28,37-41)*

20 Farizɛɛnrɔ wɔɔ n Yeezuu lar, η u: «Woso cirbəə bi zɛ an nawɔm brɔ?» A n a nyi bɔ η nɔ, a u: «Woso cirbəə bi bir zɛrɛ, an ni yɪrɛ y.

21 N b'a hire, η u: Woso cirbəə bi ba n ni, gɛɛ, a i naa u y!» A n a hi η ni kɛɛrɛ, a u: «K'a dɪga a, Woso cirbəə bi y'awɔɔ bire u.»

Gɔaanyɪ bi wusigərə hinni

22 A n bɔkarɛ, an a hi karɪndanyɪnɔ m, a u: «Dɔmɪnnɔ ta u ηn'i zɛm, awɔɔ n n'a ηɔam k'a Gɔaanyɪ bi yi hindeem u bala, b'awɔɔ ba yɪrɛ y.

23 N y'a hire awɔɔ m, η u: A ba n ni, gɛɛ, a i naa u! A bi ta y, a b'a si a ta y.

24 Bala, Gɔaanyɪ bi zɛrɛ dɔmɪm bi, zɛ an nawɔm amba brama tur nyaki bɔ dɔjɪr u an ta meer u bi m.

25 Bi, a lɛɛkarɛ an fir yi gota, her gɔɔɔ nɔɔn n kaanm m.

26 Hɔ k'a nyɪnta an ba Nowee dɔmɪm ɔ bɪ, a zem bɪ nyɪnta maam Gɔaanyɪ bɪ dɔmɪm ɔ:

27 N nyɪnta ɲn'ɪ hɔ bɪm, ɲn'ɪ hɔ mim, ɲn'ɪ lɔ sam, ɲn'ɪ zim sam an ta an dɔmɪm kɔ Nowee gasɔ ɔ kɔɔlɔɔ ɔ bɪ ku. Bɪ, Woso a ka la gɔta n ba an ɲ bɪ haay.

28 Gɛɛ, am hɔ k'a nyɪnta an ba Lɔttɪ dɔmɪm ɔ bɪ hɔ bɪ m: N yɪ hɔ bɪm, ɲn'ɪ hɔ mim, ɲn'ɪ hɔ sim, ɲn'ɪ hɔ hɛɛnm, ɲn'ɪ hɔ duum, ɲn'ɪ cɛ dɔm.

29 Bɪ, dɔmɪm kɔ Lɔttɪ bɔ ɔ Sodɔm ɔ bɪ, Woso a ka sɛ n a to brama, an ba am la hɔ bɪ m, an ɲ zinze haay.

30 Gɔaanyɪ bɪ hɪnkare hinni ɔ, a nyɪntam maam sɔ.

31 Hinni bɪ do ɔ bɪ, gɔaa k'a nɪ cɛ mim ɔ a mɔdrɔ nɪ cɛ ɔ bɪ, a bɪ zer an gasɔ an ɲ gɔr y. A maam sɔ kan gɔaa k'a ta poo ɔ bɪ kɪ, a b'a bɔ an bɔr har ɔ y.

32 K'a Lɔttɪ lɔ bɪ mim tɔ da a nɔ ɔ.

33 Gɔaa k'a lɛ n taa k'a a meeyaa bombɔ bɪ, a b'a yɪɛ y. Bɪ gɔaa k'a ye ze ma mɔɔ tɔ ma bɪ, a y'a meeyaa bombɔɛ yɪm.

34 A hɪ mɔɔ nawɔɛ awɔɔ m, gum bɪ do ɔ, gɔaa hɪya y'a zem kɔ ra, ɲnɪ wɔta gargɔ deem la. N deem gaare, n n deem to.

35 Lannɔ y'a zem kɔ ra hɪya, ɲn'ɪ bɪr jaa lom. N deem gaare, n n deem to.» [

36 Kɔ gɔaa hɪya ɪ hɔsɪra ɔ: N deem gaam, n nɪ deem to.]

37 Karɪndanyɪnɔ wɔɔ n a lar, ɲ ɔ: «Zuuba, a nyɪntam ka?» A n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Bɪnce kɔ sim n nɪ nyɪntaɲ ɔ bɪ, bɪnce bɪ do gɔbɪrgɔɔ n n'a som kɔ ma ɔ.»

¹¹ Farizen bi n jum brama an ni yaa dare a heer u ncinaasu: Woso, moɔ i yaa dare ibu m barka ku moɔ n bo ku u kan guɔɔ gosunno ku η ni konno, mimbonyaabonno, jaandonno, gee yaworsir naa do ki minto.

¹² Moɔ yi m le kusim gallem huya domim saanhina no u, moɔ honyi haay no u moɔ y'a bu ho kare ibu u.

¹³ Yaworsir bi n jum laatɔ, a le baa k'a a mim busu brama y, an n'a ci zere k'a a heerzar hunka, a u: Woso, moɔ cicir ze, bala, mimbonyaabɔr m moɔ m.

¹⁴ A hi moɔ nawore awɔɔ m, a turgabaa yi Woso mim u, an a bo an doo, deem bi n a yi y. Bala, gɔaa k'a n'a busum bi, n y'a zerm tara u, bi gɔaa k'a a miηa zer bi n y'a busum.»

Nyino poorero barka dawre

(Matiyee 19.13-15; Marki 10.13-16)

¹⁵ Guɔɔ bɔr nyino poorero m Yeezuu zi k'an a wo ka η mim la. Karindanyino woɔ ku η naa yi bi, η nyaa ba kan η ki.

¹⁶ Yeezuu n a ka ηni bɔr nyino woɔ m, an n'a hire, a u: «K'a nyino woɔ to ηni bɔr moɔ zi, a b'a ta η ni toore y, bala, guɔɔ ku η bo ku u kan η ki ro woɔ y'a so Woso cirbæ b'u.

¹⁷ Sira moɔ n'a hire awɔɔ m, gɔaa k'a n Woso cirbæ bi si am nyi poore ho bi m bi, a bi gason u y.»

K'a kaanm arzaka m, k'a gasu Woso cirbæ no u

(Matiyee 19.16-30; Marki 10.17-31)

18 Cir deem Yeezuu lar, a u: «Karinsaamba miŋŋa, bɔ mɔɔ n'a bare kɔ m mɪsɪrbaa k'a nyare ba u bi yi?»

19 Yeezuu n a hi m, a u: «Bɔ m, ɪbu ni mɔɔ birm miŋŋa? Gɔaa miŋŋa ba u kɔ Woso y'a deem bɛɛ y.»

20 ɪbu lɛrɔ wɔɔ dɔ ra? ɪ bi jaan da y, ɪ bi gɛr zɛ y, ɪ bi koor ba y, ɪ bi ŋɔaar kaseti ka y, ɪ zi kan ɪ da ki da u.»

21 Gɔaa bi n a nyi bɔ u, a u: «Mɔɔ naa haay ba m nyɪbaa ma tee....»

22 Yeezuu k'a naa ma bi, a a hi m, a u: «Hɔ deem ɪ gɔɔta ɪbu ma k'i ba: Hɔ k'a n'ɪbu u bi hɛɛ haay ɪ jinjir ŋɔazannɔ m, k'i bɔr ɪ zu mɔɔ u, ɪbu arzaka yim arzana u.»

23 Kɔ gɔaa bi naa ma bi, a heer a zar, bala, a arzaka bi gɔta.

24 Yeezuu k'a a heerzarɛ bi yi bi, a a hi, a u: «Arzakazannɔ Woso cirbɛɛ gasɔrɛ yim kɔɔkɔɔ.

25 Sɪra m, yoonde huuka yaa gasɔrɛ nyɪntam naanaa, an le da arzakazaa Woso cirbɛɛ gasɔrɛ m.»

26 Gɔɔɔ kɔ ŋ n'a tɔr kam ma rɔ wɔɔ a hi, ŋ u: «Ncɪnaaɔ bi, nka m ni bombɔrɛ yɪrɛ?»

27 Yeezuu n a nyi bɔ u, a u: «Hɔ kɔ gɔaa b'a dam ma an a ba bi, a naanaa Woso ma.»

28 Pɪyɛɛr n a hi, a u: «Dɪga, wɔɔ hɔ haay to, u zu ɪbu u.»

29 A n a nyi bɔ ŋ nɔ, a u: «Sɪra mɔɔ n'a hire awɔɔ m, gɔaa k'a a har to, kan a lɔ ki, a danyɪnɔ ki, a zɪrɔ ki, a nyɪnɔ ki Woso cirbɛɛ minto,

30 a naa haay yim gɔta an le da durnya naa do nɔ u, b'a mɪsɪrbaa k'a nyare ba u bi yim durnya

k'a ni zεm bi nɔ ɔ sɔ.»

Yeezuu a ya, an n'a zε mim dɪndam a kaaku hɔ ma

(Matiyee 20.17-19; Marki 10.32-34)

³¹ Yeezuu buerehuɔɔ wɔɔ bir, an a hi η ni, a ɔ: «Ba wɔɔ ni tam Zerizalem ɔ na, bi, hɔ haay kɔ wosolesinnɔsorazannɔ wɔɔ a gɔrsɪra ba Gɔaanyɪ bi minto bi kɔ yɪm.

³² N y'a nyasum, n n'a ka kifurɔ ɔ kɔ η ni yaa wo ma, kɔ η n'a sonsɔ wɔ, kɔ η ni lihi dɪnda ma,

³³ kɔ η n'a zε madurɔ m, kɔ η ni bɔkare ηn'a zε gɛr, b'a y'a mɪm bɔη ɔ dɔmɪm kaaku hinni ɔ.»

³⁴ Bi, karɪndanyɪnɔ wɔɔ n hɔst ji ma y. Mim naa do a nyaakum da η ni, η n hɔ kɔ Yeezuu a hi bi ji do y.

Zeriko bɔɔ waare

(Matiyee 20.29-34; Marki 10.46-52)

³⁵ K'a ta, an n'a zɔm Zeriko ma bi, bɔɔ deem ɪ nyɪnta zaa lezi b'ɔ, an ni hɔ yɪnyem.

³⁶ Zamaa k'a bɔr an ni cenim an a ma bi, a laaka da kɔ bɔ m gɛ.

³⁷ N n a hi m, n ɔ: «Nazareti Yeezuu ni cenim.»

³⁸ A n zee da, a ɔ: «*David Nyɪ, Yeezuu, m cicir zε!»

³⁹ Gɔɔɔ kɔ η nyɪnta lɛɛ rɔ wɔɔ ni nyaa bam kan ki η ɔ, an zε pi. A n a banka an zee da an lɛ da biisi ra, a ɔ: «David Nyɪ, mɔɔ cicir zε!»

⁴⁰ Yeezuu n jum, an lɛ ka kɔ η n'a gaa, ηn'i bɔr m. K'a a zɔ bi, Yeezuu a lar, a ɔ:

⁴¹ «Bɔ ɪbu ɔ kɔ mɔɔ n a ba ɪbu minto?» A n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Zuuba, a ka kɔ m mɪm n a ya an lɛɛ yɪ.»

⁴² Yeezuu n a hɪ m, a ɔ: «K'i mɪm n a ya an lɛɛ yɪ! I sɪrakarɛ ɪ bɔmbɔ.»

⁴³ Lɛɛm bɪ, a mɪm a gɔ, an nɪ lɛɛ yɪm, an zu Yeezuu jɛ ɔ, an n'a lɛ bɔm Woso ɔ. Zamaa bɪ kɔ η naa yɪ bɪ, ηn'a lɛ bɔm Woso ɔ sɔ.

19

Yeezuu gasɔ Zasee har ɔ

¹ Yeezuu gasɔ Zeriko ɔ, an nɪ kɔ bɪ zem la.

² Gɔaa nɪ b'ɔ a tɔ m Zasee, yawɔrsinno cir m, arzakazaa m sɔ.

³ A n n'a kam Yeezuu ma k'a yɪ, kɔ nka m, k'a a dɔ. Zamaa bɪ minto, kɔ gɔaa kutiim m bɪ, a b'a dam ma, a n a yɪ y.

⁴ A n bra si an ta lɛɛ, an aa der gɔ ra, kɔ Yeezuu bɔr an nɪ cenim b'ɔ, k'a yɪ.

⁵ Kɔ Yeezuu lee ku bɪncɛ bɪ do ɔ bɪ, a a bɔɔta an a hɪ m, a ɔ: «Zasee, a ba zɔɔ ɪ zer, bala, mɔɔ cɪnta kɔ m zer ɪbɪ har ɔ her.»

⁶ Zasee n zer zɔɔ-zɔɔ, an a si kan heernyɔɔ kɪ.

⁷ Kɔ zamaa bɪ naa yɪ bɪ, ηn'i kukur barɛ, η ɔ: «Zer a ɔ mimbɔnyaabɔr har ɔ.»

⁸ Zasee n a zɔ Zuuba ma an a hɪ m, a ɔ: «Dɪga, Zuuba, mɔɔ yɪ m arzaka bɪ haay, zɛkumbir sam, m a ka cicirzannɔ ɔ, bɪ, kɔ mɔɔ mim zu ɔ gɔaa ma, mɔɔ y'a sompim nɔ galleɛ si.»

⁹ Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «Bɔmbɔrɛ gasɔ har naa do ɔ her, bala, gɔaa naa do Abraham yanηa m sɔ.

¹⁰ Bala, Gɔaanyɪ bɪ bɔr a ɔ, an b'a ka gɔɔɔ kɔ η nyaam nɔ wɔɔ ma, an η bɔmbɔ.»

*Cir nyɪ cirbɛɛ bɪrɛ hɔbɔkɔrɛnoom
(Matiyee 25.14-30)*

11 Kɔ η ɡoo̯ta ηn'a tɔr kam a meerbaarɔ woo̯ ma bɪ, Yeezuu a ya, an hɔbɔkɔrenoom naa do da η nɪ. Bala, a a zɔ Zerizalem ma. Bɪ, ɡoo̯ woo̯ ɪ dɪgam ma, η ɔ, Woso cirbəə bɪ y'a hɪnkare a m b'ɔ lɛɛm.

12 Bɪ y'a ka Yeezuu n a hɪ, a ɔ: «Cir nyɪ deem ɪ ta kɔ laatɔ ɔ k'a yaa cirbəə bɪ, k'a bɔ a bɔr.

13 A n a zibəənyɪnɔ bir bu, an busoo jir η nɪ minnɪ* deem-deem, an a hɪ η nɪ, a ɔ: <K'a zi ba m, k'an ta an mɔɔ wusigəre dɔmɪm ku.>

14 B'a ɡɔrgazannɔ woo̯ sɔ m, ηnɪ ɡoo̯ nyoo̯ a je ɔ kɔ η n'a a hɪ cirbəə karezaa bɪ m, η ɔ: <Woo̯ lɛ baa k'an a so woo̯ ɔ y.>

15 K'a yaa cirbəə bɪ bɪ an bɔr bɪ, a a ka ηnɪ zibəənyɪnɔ k'a busoo jinjir η nɪ rɔ woo̯ bir a taa, k'a dɪga a kɔ bɔ zi η y'a ba m ɡɛ.

16 Lɛɛkarezaa bɪ n bɔr, a ɔ: <Zuuba, minnɪ deem k'ɪbɪ ka mɔɔ ɔ bɪ, minnɪ bu y'a da ra.>

17 A n a hɪ m, a ɔ: <Zibəənyɪ mɪηja n'ɪbɪ m, bala, ɪbɪ noonhubaa hɪnka hɔ poorero nɔ ɔ, mɔɔ cirbəə kare ɪbɪ ɔ, k'ɪ ɪ so tara bu ɔ.>

18 A hɪya hɔ bɪ n b'a hɪ, a ɔ: <Zuuba, ɪbɪ busoo bɪ nyɪ da minnɪ soor.

19 A n a hɪ bɪ m sɔ, a ɔ: I so tara soor ɔ.>

20 A vanta n bɔr, a ɔ: <Zuuba, ba ɪbɪ busoo bɪ n na, pɛera mɔɔ burɡu ma, m a nyaakom da.>

21 Mɔɔ ɪ nyɪ bare ɪbɪ m, ɪbɪ heer kɔsɪrabaa bɪ minto. Hɔ k'ɪbɪ n a cinta bɪ ɪbɪ n n'a sam. Hɔ k'ɪbɪ n a duu bɪ, ɪbɪ n n'a dam.

22 A n a hɪ m, a ɔ: ɪbɪ mɪηja meerbaa bɪ mɔɔ n n'ɪbɪ dɔdɔ yarm ma, zibəənyɪ bɔnyaa. <ɪbɪ

* **19:13 19.13** Minnɪ: = deniyee zɔrɔ = mom kaakɔ zibəə busoo m.

do, ɪ ʊ: gʊaa kʊsɪ m mɔɔ m, mɔɔ nɪ hɔ kʊ mɔɔ n a cɪnta bɪ sam, m nɪ hɔ kʊ mɔɔ n a duu bɪ dam.

²³ Bɔ minto, ɪbɪ n mɔɔ busoo bɪ cɪnta busoo cɛ ʊ y? Kʊ mɔɔ m bɔ, m bɔr kʊ m bɪ nyɔɔdʊ yɪ?>

²⁴ A n a hɪ gʊɔɔ kʊ ɲ nɪ b'ʊ rɔ wɔɔ m, a ʊ: <K'a busoo bɪ yɔ m, a ka gʊaa k'an ta m bu b'ʊ.>

²⁵ ɲ n a hɪ m, ɲ ʊ: <Zuuba, a lɛɛ ka an a yɪ bu.>

²⁶ A hɪ mɔɔ nawɔrɛ awɔɔ m, gʊaa biyɔə k'an ta hɔ m bɪ, n y'a kan ʊ, gʊaa k'a ba m bɪ, baa k'a ta m poore bɪ, n y'a yɔm nɪ.

²⁷ Mɔɔ jɪnnɔ kʊ ɲ nɪ mɔɔ ɲɔa kan cirbəə kɪ rɔ wɔɔ, k'a bɔr ɲ nɪ mɔɔ taa naa ʊ, a ɲ zɪnzɛ.»

²⁸ Yeezuu k'a naa hɪ bɪ, a ka ɲ lɛɛ an nɪ tam Zerizalɛm ʊ.

Yeezuu ɪ gasum Zerizalɛm ʊ

(Matiyee 21.1-11; Markɪ 11.1-11; Zaan 12.12-19)

²⁹ K'a ta an n'a zɔm Betfazee ma kan Betanii kɪ, Oliviyeɛ ci bɪ zeezi bɪ, a a karɪndanyɪnɔ nyɔɔ hɪya.

³⁰ A n a hɪ ɲ nɪ, a ʊ: «K'a ta kʊ k'a nɪ lɛɛ naa ʊ. K'awɔɔ ta an nɪ gasum, awɔɔ brapoo yɪm n n'a kʊsɪ, bɪ gʊsɪ n da ʊ cɪna y. K'a hɔr a bɔr m.

³¹ Bɪ kʊ gʊaa awɔɔ lar, a ʊ: Bɔ m awɔɔ n'a hɔrlɛ? K'a hɪ m, a ʊ: Zuuba lɛ n taa.»

³² Gʊɔɔ k'a ɲ nyɔɔ rɔ wɔɔ, kʊ ɲ ta bɪ, ɲ yaa hɔ haay bɪ yɪ amba Yeezuu a hɪ bɪ m.

³³ Kʊ ɲn'ɪ brapoo bɪ hɔrm bɪ, a zannɔ wɔɔ n a hɪ ɲ nɪ, ɲ ʊ: «Bɔ minto m, awɔɔ n'a hɔrlɛ?»

³⁴ ɲ n'a nyɪ bɔ ʊ, ɲ ʊ: «Zuuba lɛ n taa.»

³⁵ ɲ n brapoo bɪ gaa, ɲnɪ ta m Yeezuu zi, ɲn'a huuro ka ra, ɲn'a ka Yeezuu n da ʊ.

³⁶ K'a nı tam bı, gıwıw wıw n'a huuro kam zaa bı ra.

³⁷ K'a a zıw Oliviyee ci bı zerjı bı ma bı, heernyıw gası karındanyıwıw wıw ı, zamaa bı haay, ıń'a leer busu, ıń'a le bım Woso ı hoserlo haay kıw ı y'a yı bı minto.

³⁸ Nı ı:

«Cir k'a nı zem Zuuba Woso tıw ma bı n barka yı. Kıw laafı n nyınta arzana ı, kıw leboıre n nyınta brama.»

³⁹ Farizeenıw gıwınnıw a hı Yeezuu m zamaa bı bire ı, ı ı: «Karınsaamba, a ka k'ı karındanyıwıw wıw n ze pi.»

⁴⁰ A n a nyı bıw ı, a ı: «A hı mıw nawıre awıw m: Kıw ı ze pi, jaarıw n nı zee dam.»

Yeezuu ı nyi kam Zerizalem tıw ma

⁴¹ K'a a zıw Zerizalem kınıw bı ma, an a to an a yı bı, a nyı ka a minto.

⁴² A n n'a hıre, a ı: «İbıw so, k'a dıw ıbıw ı her, kıw nka n nı laafı kare ıbıw ı! Bı naa ma bı, a a nyaakım da ıbıw leı, ıbıw b'ı dam ma, ı yı y.

⁴³ Sıra m, dımınnıw ı zere ıbıw minto, ıbıw jınnıw wıw tee kınkare ıbıw pıwıw bı ma, ı bırlı ıbıw ma, k'a ıbıw da, ıń'a so bınce haay ı.

⁴⁴ Nı y'ıbıw wurgım haay, ıbıw kan ı zamaa kı. Nı bı jaa deem taan... tore, an bıw a mim burıw ı y, bala, ıbıw n dımım kıw Woso bıw k'a b'a da ı han bı dıw y.»

*Yeezuu gası Wosoıe ı, an n'a cirbıw zi bam
(Matiyee 21.12-17; Markı 11.15-19; Zaan 2.13-22)*

⁴⁵ Yeezuu gaso Wosoce o, an ni lam hoheenno woo ra.

⁴⁶ A n a hi ni, a o: «N y'a gorsira ba, ni o: <Moo ce bi nyintam yaadare ce.> B'awoo, awoo sa a ba konno bince.»

⁴⁷ Yeezuu i ho dindam domum haay Wosoce o b'o. Wosocemannibenno jitanoo kan wosocikarinsaamboo ki, tara cinno ki y'a kare a zere zaa ma.

⁴⁸ Bi ho ko ni y'a cinta k'a ba bi, nin'a zaa yi y, bala, zamaa bi haay y'a tor kare a meerbaa ma kan boraama gota ki.

20

Yeezuu le a to ka?

(Matiyee 21.23-27; Marki 11.27-33)

¹ Domunoo woo duro o hindeem o, Yeezuu k'a ni ho dindam zamaa bi m Wosoce o, an ni Woso lemim nyinta pa dam bi, wosocemannibenno jitanoo kan wosocikarinsaamboo ki, kan *gsoogusinno ki bor zi.

² Ni n a hi, ni o: «Le kara ibu n ta m i ni naa bam ni, gee, bo a o, nka le o, k'i hi woo m?»

³ A n a nyi bo o ni o, a o: «Moo muha so, moo laaka dare awoo han, k'a hi moo m:

⁴ Zaan batem bi, a to a o brama gee gsoo zi?»

⁵ Ni n'a hoon dam kan ko ki, ni o: «Ko woo o: A to a o brama, a y'a hure, a o: Bo minto m awoo n a mim si ge?»

⁶ Bi, ko woo o: A to a o gsoo zi, zamaa bi haay woo gongsoenm jaaroo m, bala, ni sira ka, ni o Zaan bi nyinta wosolesinnisorazaa.»

⁷ Ni n a nyi bo o, ni o: «Woo n a do k'a to a o ka y.»

⁸ Yeezuu n a hi η ni, a υ: «Moo so, moo b'a hure awoo m, ku nka i le ka moo υ, moo ni naa bare y.»

*Divensira zibanno hɔbɔkɔrenoom
(Matiyee 21.33-46; Marki 12.1-12)*

⁹ A n ni hɔbɔkɔrenoom naa do dam zamaa bi m, a υ: «Gɔaa i divensira da υ, an a ka a zibanno υ, ku η n'a zi ba, an ta zaa jintə ra.

¹⁰ K'a domum a ku bi, a a zibəənyɪ deem nyoo divensira zibanno woo zi, k'an aa a ho si an b'a ka a υ. Bi, divensira zibanno woo a nyasυ ηn'a ze, ηn'a ka an doo a wo m tu.

¹¹ A n a ya, an a zibəənyɪ vanta nyoo, ηn'aa bi nyasυ ηn'a ze so, ηn'a sonsɔ wɔ, ηn'a ka an doo a wo m tu.

¹² A n a ya, an a vanta nyoo a kaako ho ma, ηni bi ze, ηni yaaba da ma, ηni la ra.

¹³ Divensirazaa bi n a hi a miηηa m, a υ: Ku m a ba lo? Moo yi m nyi ηoare bi nyoom. N bi dan υ barem.

¹⁴ Ku η y'a nyi bi yi bi, divensira zibanno woo n a dinda kan ku ki, η υ: Naa do n ni zem b'a so υ. U a nyasυ υ a ze gər k'υ υ so arzaka b'υ.

¹⁵ N n a nyasυ, ηni bo m divensira υ b'υ toore ma, ηn'a ze gər. Bo divensirazaa bi n n'a bare η ni?

¹⁶ A zem bi bur, an b'a ka ηni divensira zibanno woo zunze, an divensira bi ka a vantoo υ.» Ku η naa ma bi, η υ: «Ayy..., ku naa bi ba y!»

¹⁷ Yeezuu n a nya η le an diga η ma, an a hi η ni, a υ: «Wosoci bi gursira naa do ji m bo ni?

Jaa kɔ ɛdonno a bɔ ɔ ηn'a zo bi, bi y'a ba ɛ bi jaa wɪsi.

¹⁸ Kɔ ɔɔaa a do jaa bi do ra, hiɪɪga a zaa nawom. Bi, kɔ jaa bi do a da ɔɔaa ra, a hɔɔnsi an nawom.»

¹⁹ Wosocikarinsaambɔɔ kan wosocemannubɛnno jɪtannɔ kɪ y'a kare a nyasɔre ma b'ɔ lɛem, bi η yi nyi bam zamaa bi m. N j'a jɪ ma mɪηηa, ηn'a dɔ η ɔ, hɔbɔkɔrenoom naa do da a ɔ awɔɔ tɔ ma.

Rɔm cir yawɔr kare mim

(Matiyee 22.15-22; Marki 12.13-17)

²⁰ N ni nyɪnta, ηn'i dundom Yeezuu zi, ηni ɔɔɔ nyɔɔ zi, ηni tɪrgabaa ka a ra. K'a ku a nyasɔ a meerbaa nɔ ɔ, a ka tara lɛezannɔ ɔ kan kɔzaa bi kɪ ɔ.

²¹ N laaka naa do da han: «Karinsaamba, wɔɔ dɔ ɔ ɔ, ɪbu ɪ meer bam, ɪ ni hɔ dɪndam kan sɪra kɪ, ɪ bur nyi bam ɔɔsi ni y, ɪ ni Woso zaa hɔ dɪndam kan a sɪra kɪ.

²² A a ga m k'ɔ Rɔm cir yawɔr ka ɔɛɛ, a n a ga ni?»

²³ Yeezuu k'a η zambɔ bi dɔ bi, a ɔ:

²⁴ «K'a busoo ka m ɔ deem naa ɔ. Nka meer kan a tɔ kɪ ni busoo bi burɔ ɔ naa?» N n'a nyi bɔ ɔ, η ɔ: «Rɔm cir hɔ m.»

²⁵ A n a hi η ni, a ɔ: «K'a Rɔm cir tɔ hɔ ka ɔ, k'a hɔ kɔ Woso a so ɔ bi ka ɔ sɔ.»

²⁶ N n a da ma, ηni Yeezuu nyasɔ a meerbaa nɔ ɔ zamaa bi lɛɛ y. A nyɪbɔɔre bi k'a a ka η n zɛ kɔdɔ bi, η zɛ pi.

Sadisɛnrɔ laakadare ɔəno mɪmbɔɔre minto

(Matiyee 22.23-33; Marki 12.18-27)

27 Sadiseenro kɔ η nɪ bɪsɪ kam gəəno mumbɔɔre ma bɪ, η gɔsɪnnɔ a zɔ Yeezuu ma, ηn'a lar, η ɔ:

28 «Karɪnsaamba, Moyiisi a gɔrsɪra ba wɔɔ minto, a ɔ: <Kɔ gɔaa ga an a gɔ a lɔ ma b'a n nyɪ yɪ kan kɪ y, k'a danyɪ n a si an nyɪnɔ yɪ kan kɪ a minto.>

29 Gɔaa ɪ nyɪnta, a nyɪnɔ saanhɪna: Lɛekarezaa bɪ n lɔ sa an ga an a gɔ ma b'a n nyɪ yɪ kan kɪ y.

30 A hɪya hɔ bɪ n lɔ bɪ si,

31 a kaakɔ hɔ bɪ maam sɔ, an ta an nyɪnɔ saanhɪna rɔ wɔɔ ku. N haay gɪnga bɪ η nɪ nyɪ yɪ kan lɔ bɪ kɪ y.

32 A nyare ma bɪ, lɔ bɪ ga sɔ.

33 Bɪ, lɔ naa do, gəəno mumbɔɔre dɔmɪm ɔ, nka hɔ m lɔ bɪ nɪ? Kɔ η haay lɔ bɪ si bɪ?»

34 Yeezuu n a hɪ η nɪ, a ɔ: «Zamaa naa do gɔɔɔ wɔɔ ɪ lannɔ gɛɛ yaarɔ sam.

35 Bɪ, gɔɔɔ kɔ η y'a ga mumbɔɔre m Woso mɪm ɔ, ηnɪ zem bɪ mɪsɪrbaa ba durnya k'a nɪ zem bɪ nɔ ɔ rɔ wɔɔ, η bɪ lɔ gɛɛ yar sam b'ɔ y.

36 N b'a dam ma ηnɪ ga dɔ y, bala, η bɔm kɔ ɔ kan maleekarɔ kɪ. Woso nyɪnɔ m, kɔ η y'a mɪm bɔ ɔ gəəno bire ɔ bɪ minto.

37 Moyiisi gəəno mumbɔɔre bɪ hɪnka mɪηηa, bɪnce nɪηηɔ kɔ Wosoci nɪ tutugu mɪm dɪndan ɔ b'ɔ, an nɪ Zuuba Woso birm Abraham Woso, Izakkɪ Woso, Zakɔɔb Woso.

38 Bɪ Woso bɪ, gəəno Woso bɛɛ y, mɪsɪrɔ Woso m, bala, hɔ haay mɪsɪr a minto.»

39 Wosocikarɪnsaambɔɔ gɔsɪnnɔ meerbaa bɪ si, η ɔ: «Karɪnsaamba, ɪ meer ba mɪηηa.»

40 N bɪr yem dɔ k'a laaka da han mɪm sɪ ma y.

N y'a ba lo, n n'a hire n o, Krista bi David Nyi ni?

(Matiyee 22.41-46; Marki 12.35-37)

⁴¹ Yeezuu n a hi η ni, a o: «Woo y'a bam lo, o a hi, o o: <Krista bi, *David Nyi> ni?»

⁴² Ko David miηηa n'a hum laaro ci no o, a o: Moo Zuuba Woso a hi moo Zuuba m: nyinta moo bisu o,

⁴³ an ta an domum ko moo n'ibu jinno woo bam gankarah,

k'i gam ka η la bi ku.

⁴⁴ Naa y'a hunkare a o, David y'a birm <Zuuba>. A nyinni m lonlo keere?»

Yeezuu i wosocikarinsaamboo woo mim dindam

(Matiyee 23.1-36; Marki 12.38-40)

⁴⁵ Ko zamaa bi haay n'a tor kam bi, Yeezuu a hi karindanyino woo m, a o:

⁴⁶ «K'a dundo a zi kan wosocikarinsaamboo ko η ni bimbir zabo m no woo ki. N gwoo yaadare ηsa daasiro bire o. N leekare buncero ηsa yaadarecero o, η leekare buncero ηsa so hobre buncē o.

⁴⁷ N ni zonno ho yore η ni, ηn'i yaa jintoo dam, ko η n'a yi. N yi η dodo yarm, ηni honhore yi guta an le da.»

21

Zoro ganwore

(Marki 12.41-44)

¹ Yeezuu k'a a mum busu bi, a arzakazanno yi, ηn'i busoo dam ganwore mor o.

² A n zoro yɪ sɔ cikirzaa m, an tamma hɪya da ɔ.

³ A n a hɪ, a ɔ: «Sɪra mɔɔ n'a hɪrɛ awɔɔ m, zoro cikirzaa naa do a da ɔ an lɛ da η nɪ haay.

⁴ Bala, nawɔnnɔ haay busoo k'an ta η ɔ gɔta bɪ η y'a bɔ ɔ ηn'a da ganwɔrɛ mɔr b'ɔ, bɪ zoro bɪ busoo k'a n'a wɔ ɔ b'a ka haay.»

Wosocɛ wurgɛrɛ mindindɔ kan durnya nyarɛ mim kɪ

(Matiyee 24.1-2; Markɪ 13.1-2)

⁵ Gɔsɪnnɔ kɔ η nɪ Wosocɛ bɪ mim dɪndam, ηn'a lɛ bɔrɛ a gɔrɛ ɔ, a jaarɔ wɔɔ mɪηηabaa ɔ, kan ganwɔrɛ kɔ η y'a bankam bɪ kɪ bɪ, Yeezuu a hɪ η nɪ, a ɔ:

⁶ «Dɔmɪm ta ɔ an nɪ zɛm, hɔ k'awɔɔ n n'a yɪm naa, jaarɔ wɔɔ bɪ gɔɔtam kɔ burɔ ɔ y, η haay wurgɛm.»

(Matiyee 24.3-14; Markɪ 13.3-13)

⁷ N n a lar, η ɔ: «Karɪnsaamba, naa zɛm brɔ? Bɪ makra kara n nɪ naa dɔmɪm hɪnkare?»

⁸ A n a hɪ, a ɔ: «K'a dundo a zi, a b'a ka ηnɪ braba a nɪ y, bala, gɔɔɔ gɔta zɛm b'a hɪ mɔɔ tɔ m, η ɔ: Awɔɔ m Krista, gɛɛ: Dɔmɪm a ku. A bɪ zu η ɔ y.

⁹ K'awɔɔ bɪ yar bare mim ma, tara gɔɔɔ n wuti kan a cinno kɪ, a da bɪ bɔ ɔ y. Bala, pakra m kɔ bɪ n lɛɛ ka an bɔr, b'a nyarɛ bɛɛ m bɪ lɛɛm y.»

¹⁰ A a ya, an a hɪ η nɪ, a ɔ: «Tararɔ wutim kan kɔ kɪ yar m, tara cinno n wuti kan kɔ kɪ.

¹¹ Tara hɪnkɛrɛ gɔta zɛm bɪ nyɪnta ɔ, yaaba bɔnyaarɔ kan nɔ kɪ zɛm bɪ nyɪnta ɔ bɪncɛ-bɪncɛ. Hɔɔrɔ bam ηnɪ nyibɛθ gɔta da gɔɔɔ ma, kan makrarɔ gɔɔɔ kɔ η y'a to brama kɪ.»

U jum kooƙoo firyire dɔmum ɔ

¹² «Bɪ, an nɪ lɛɛ kam naa haay lɛɛ bɪ, n y'awoo gorm, n nɪ fir ka awoo ma, n y'a kare, n n'awoo dɔdɔ ka sokomacero ɔ, n n'awoo du lonnoce ɔ, n tare awoo m cinno kan leezanno kɪ taa moo to ma.

¹³ Bɪ n nɪ nyintare awoo kasetɪ kare dɔmum moo minto.

¹⁴ Bɪ, a bɪ lɛɛ ka a a hoon da minno noon duro nyibooɛ ma y.

¹⁵ Bala, moo meerbaa dore kan hoon kɪ kare awoo ɔ, b'awoo jinnɔ woo goaa deem b'a dam ma an awoo meerbaa nyɪ bo ɔ, gee, an bɪsɪ ka ma y.

¹⁶ Awoo muɲɲoo zuro kan a doo kɪ, awoo danyino kɪ, awoo dogoo kɪ, awoo gaaastibo kɪ, n n'awoo nyasore, bɪ, ɲ y'awoo gosunno zinzem.

¹⁷ Goaa haay sore awoo m moo to ma.

¹⁸ Bɪ, awoo minko deem taan... bɪ nyaanum awoo mim ɔ y.

¹⁹ Awoo tontooɛ n nɪ musirbaa kare awoo ɔ.»

Zerizalem zaarbare

(Matiyee 24.15-21; Marki 13.14-19)

²⁰ «K'awoo bɪ Zerizalem yɪ yarbɛnno n bɪr ma, k'a do a ɔ, a wurgore dɔmum a zo.

²¹ Ko gooo ko ɲ nɪ Zidee ɔ ro woo n a si, ɲnɪ ta ciro ɔ, gooo ko ɲ nɪ tara no ɔ ro woo n bo, gooo ko ɲ nɪ bolemaro ɔ ro woo, ɲ bɪ gasɔ tara no ɔ y!

²² Woso heerbusu dɔmum m dɔmunno woo duro m, bɪ ho haay ko n y'a gorsira ba Wosoci ɔ bɪ n nɪ ko yɲ ɔ.

²³ A pakra bam lanno jıstızanno kan lanno kɔ η nı nyɔ kare a nyɔnɔ ɔ rɔ wɔɔ kɪ m dɔmɪnnɔ wɔɔ duro ɔ, bala, cicir gɔta y'a dam tara bɪ ra kan heerbusu gɔta kɪ zamaa bɪ minto.

²⁴ N gɔɔɔ gɔta zɪnzem kargɔrɔ m, η gɔsɪnnɔ gɔrm lɔmbaa nɔ ɔ do haay bire ɔ, do vantɔɔ tɔntɔm Zerizalem la an ta an do vantɔɔ wɔɔ dɔmɪm bɪ nyare ku.»

*Gɔaanyɪ bɪ wusigərə hinni
(Matiyee 24.29-31; Markı 13.24-27)*

²⁵ «Makrarɔ nyɪntaη ɔ woso kan mom kɪ monyaarɔ kɪ nɔ ɔ. Tara burə ɔ, do haay gɔɔɔ nyɪntam kərə nɔ ɔ, η b'a banjɪ dərə y, higɔta paηηa kan a kurəro tatɔr kɪ tɔ ma.

²⁶ Gɔɔɔ n'a mom, hoonsi n ta η lɛ hɔ k'a nı zem tara burə ɔ bɪ hɔɔndare nɔ ɔ. Bala, n brama paηηazanno hinkəm.

²⁷ Bɪ kur bɪ, η Gɔaanyɪ bɪ yɪrɛ an bɪr zem warkɔ nɔ ɔ kan paηηa gɔta kɪ, cirbəə kɪ.»

²⁸ «Kɔ minno nɔɔn duro haay bɔr ηn'ı bare, k'a a bɔɔta a dıga brama, awɔɔ bɔmbɔrɛ a zɔ.»

*Woso cirbəə zɔrɛ
(Matiyee 24.32-35; Markı 13.28-31)*

²⁹ A n hɔbɔkɔrɛnoom da η nı, a ɔ: «K'a dıga sɔɔn kan gɔrɔ haay kɪ ma.

³⁰ K'awɔɔ yɪ ηn'ı lɛɛ daa dare, awɔɔ dɔ mɪηηa a ɔ, siire a zɔ.

³¹ A maam sɔ kan awɔɔ kɪ. K'awɔɔ bɪ naa yɪ an nı zere, k'a dɔ a ɔ: Woso cirbəə b'a zɔ.

³² Sɪra mɔɔ n'a hɪrɛ awɔɔ m, zamaana naa do bɪ cenim kɔ nawɔnnɔ haay bɛɛ ba y.

33 Brama kan tara kɪ cenim, bɪ mɔɔ meerbaa bɪ bɪ cenle y.»

A bɪ hinceem ba y

34 «K'a dundo a zi, a b'a heer gore da ɔ kan bæε mire waasɪ kɪ, hɔ bɪ gɔta kɪ, kan durnya minno hɔɔndarero kɪ y, kɔ dɔmum naa do bɪ daata zε awɔɔ ra y,

35 amba zaŋŋa hɔ bɪ nɪ y. Bala, a y'a kum gɔaa haay k'a nɪ tara burə ɔ ra.

36 A b'a zuu ɔ y, k'a yaa da dɔmum haay, k'a a da ma, a bɔ lem hɔ haay k'a nɪ zem bɪ ma, k'a jum brama, Gɔaanyɪ bɪ lεε.»

37 Dɔmum haay Yeezuu tɪr ta an aa hɔ dɪnda Zerizalem Wosoε ɔ. Bɪ, yirbɛə haay a tɪr bɔ, an ta ci kɔ n n'a birm Oliviyee ci bɪ ra, dɔ n tɪr mɪ m b'ɔ.

38 Bɪ wutigota nɪ, zamaa bɪ tɪr ta zi Wosoε ɔ b'ɔ, ŋn'aa a tɔr ka ma.

22

Jɪtanno y'a kam Yeezuu zε ma

(Matiyee 26.1-5; Markɪ 14.1-2; Zaan 11.45-53)

1 Bur kɔ n n nyonyɔɔ da ma *cibsa kɔ n a birm pakkɪ bɪ y'a zɔm.

2 Wosocεmannɪbɛnno jɪtanno kan wosocikarɪnsaambɔɔ kɪ y'a kam zaa k'a n'a sam k'a a ku a zε bɪ ma. Bala, ŋ yɪ nyi bam gɔɔɔ wɔɔ m.

(Matiyee 26.14-16; Markɪ 14.10-11)

3 Bɪ, Sɔtaana gasɔ karɪndanyɪno bueerehuɪyɔɔ wɔɔ gɔaa deem heer ɔ. Zidas m, gɔaa kɔ n n'a birm Iskarɪyɔtɪ bɪ m.

⁴ A n ta, an aa a dunda kan wosocemannubonno jitanoo woo ki, kan Wosocce domazannoo cinno woo ki, ho k'a n'a bam k'a Yeezuu nyasoo a ka η oo.

⁵ Bi η heer nyoo gota ηn'a dunda kan ku ki, η oo: k'a busoo ka oo.

⁶ Bi, Zidas ye so, an n'a kam domum k'a n'a dam ma, an Yeezuu nyasoo a ka η oo bi ma, ku zamaa bi b'a do y.

Pakki cibsa hobire bankare

(Matiyee 26.17-25; Marki 14.12-21; Zaan 13.21-30)

⁷ Bur ku n n nyonyoo da ma cibsa, n ni pakki sinnyeem manni bam ma bi domum a zo.

⁸ Yeezuu n Piyeeer nyoo kan Zaan ki an a hu η ni, a oo: «K'a ta, a yaa pakki cibsa hobire bi banka k'oo b'a bi.»

⁹ Ni n a lar, η oo: «Tbi le n taa k'oo aa hobire bi banka ka?»

¹⁰ A n a nyi bo η n'oo, a oo: «K'a diga a, k'awoo gaso tara no oo b'oo, awoo gusaayar deem zee η oo, an ger busu kan hi ki, k'a zu ku oo kan ki, a gaso har k'a ni gasoo η oo b'oo.

¹¹ K'a hu har bi zaa m, a oo: Karinsaamba y'ibuu larm: saanooce i ka, ku m bi pakki hobire bi kan m karindanyino woo ki?

¹² A ce gota hunkare awoo m mim oo, n ni morlo woo banka haay, bince bi do oo, awoo n ni pakki hobire bi bankan oo.»

¹³ Ni n ta, ηn'a ho haay k'a a hu bi yi, ηni pakki hobire bi ba.

Pakki daa hɔbire
(*Matiyee 26.26-30; Marki 14.22-26; 1 Korɛnti zanno 11.23-25*)

¹⁴ Wakati bi k'a a ku bi, Yeezuu yaa nyunta kan a zibɛezanno wɔɔ ki, k'a hɔbire bi bi.

¹⁵ A n a hi η ni, a ɔ: «Mɔɔ ηɔa gɔta kɔ m pakki hɔbire naa do bi kan awɔɔ ki, kɔ m bɔkare m fir yi.

¹⁶ Bala, mɔɔ y'a hire awɔɔ m: mɔɔ bi m yare m hɔbire naa do bi fuga y, k'a mim m tolle ba an kɔ yi Woso cirbɛɛ nɔ ɔ.»

¹⁷ A n hɔmire sa, an yaa da Woso m barka, an a hi η ni, a ɔ: «K'a si a a mi kan kɔ ki.

¹⁸ Bala, mɔɔ y'a hire awɔɔ m: a nya her mɔɔ bi m yare m diven mi dɔntɔ y, an ta an Woso cirbɛɛ bi zere dɔmum ku.»

¹⁹ A n bɔkare an bur sa, k'a yaa da Woso m barka an a nya bi, a a zɔnze ra an a ka η ɔ, an n'a hire, a ɔ: «Mɔɔ mɛ m naa, [mɔɔ n a ka awɔɔ minto. K'a naa ba mɔɔ tɔdaano minto.»

²⁰ Hɔbire bi kur bi, a hɔmiho sa an a ba maam sɔ, an a hi η ni, a ɔ: «Hɔmire naa do gɔaastabaa daa hɔmire m. Mɔɔ ma m, an a lo awɔɔ minto.]]»

Yeezuu y'a zɛ zaa mim dɔndam

²¹ «K'a tɔr ka, gɔaa k'a ni mɔɔ nyasum k'a mɔɔ ka bi, a i hɔbire bɔnce ɔ naa ɔ kan mɔɔ ki.

²² Sira m, Gɔaanyi bi zem bi ga, amba Woso lɛɛ ka an a hi bi m. Bi, kɔsi i kan gɔaa k'a ni mɔɔ nyasum k'a mɔɔ ka bi ki.»

²³ Bi, karɔndanyino wɔɔ a sɔnɔɔda sa ηn'i kɔ larm: «Wɔɔ bireyaa ɔ naa ɔ, nka n ni mim naa do bare?»

Nka m jitaare?

24 N̄ wuti b̄s̄ikare vanta m kan k̄u k̄i, k'a a do nka m j̄taare ḡe.

25 Yeezuu n̄ a h̄i η n̄i, a ɔ: «Do vant̄o cinno ɪ cirb̄ə b̄um ηn'a so a tarazanno ɔ, b̄i cinno w̄o y'a kam ḡo k̄u η y'a so η ɔ r̄o w̄o n̄i η birm: mimm̄iηab̄enno.

26 B'aw̄o kan k̄u k̄i, a b'a ba maam y. B̄o n̄ j̄taare aw̄o bireyaa ɔ b̄i, k'an a ba aw̄o dam poore. B̄o y'a so aw̄o ɔ b̄i, k'an a ba aw̄o zib̄ənȳ.

27 Nka m j̄taare paan...? B̄o ɪ nȳnta an n̄i h̄ob̄ire b̄um b̄i m ḡe, b̄o ɪ h̄ob̄ire sa an n'a kam b̄i n̄i? M̄o ɔ: b̄o ɪ nȳnta an n̄i h̄ob̄ire b̄um b̄i m. B̄i, m̄o y'aw̄o bireyaa ɔ am zib̄ənȳ h̄o b̄i m.»

28 Aw̄o, aw̄o ḡo ta kan m̄o k̄i d̄om̄um haay m cicir n̄o ɔ.

29 B̄i y'a ka m̄o n̄i cirb̄ə b̄unce bankam aw̄o minto, amba m̄o Zi a banka m̄o minto b̄i m.

30 K'a a da ma, a b'a z̄e k̄u ra kan m̄o k̄i a h̄o b̄i, a h̄o mi m̄o cirb̄ə b̄i n̄o ɔ. K'a a da ma s̄o a nȳnta cirb̄əduuro ra, a Israyel do buereh̄uȳo w̄o d̄o ȳar.

*Yeezuu S̄im̄oon P̄iȳer b̄s̄ikare mim h̄i
(Matiyee 26.31-35; Marki 14.27-31; Zaan 13.36-38)*

31 B̄i, Zuuba a h̄i, a ɔ: «S̄im̄oon, S̄im̄oon, S̄utaana a ȳe k'aw̄o dan̄a am h̄oyaa h̄o b̄i m.

32 B̄i m̄o yaa da ɪb̄u minto k'ɪb̄u s̄irakare b'a da j̄m ɔ y. B̄i k'ɪb̄u ɪ b̄o ɪ b̄or m̄o zi, k'ɪ danȳno heer ba kookoo.»

³³ Pɪyɛɛr n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Zuuba, mɔɔ yɛ kɔ m ta kan ɪbu kɪ lɔnnɔɔɛ ɔ. Baa kɔ zɛ m sɔ, mɔɔ yɛɛɛ m ga kan ɪbu kɪ.»

³⁴ Bɪ Yeezuu a hɪ, a ɔ: «Pɪyɛɛr, mɔɔ y'a hɪɛ ɪbu m, ɪbu bɪsɪ kam gum naa ɔ, ɪ ɔ: ɪbu n mɔɔ dɔ y, gallem kaakɔ, koo n bɔkare an baa da.»

Zoobare dɔmɪm a zɔ

³⁵ A n a hɪ η nɪ, a ɔ: «Kɔ mɔɔ awɔɔ nyɔɔ, awɔɔ n busoohera sa y kan bɔɔn kɪ, kɔsɔɔ kɪ bɪ, bɔ ɪ kɔɔ awɔɔ ɔ?» N n a nyɪ bɔ ɔ, η ɔ: «Hɔsɪ.»

³⁶ A n a hɪ η nɪ, a ɔ: «Naa ma kɛɛɛɛ bɪ, gɔaa k'a nɪ busoohera m bɪ, k'an a sa; Gɔaa k'a nɪ bɔɔn m bɪ, k'an a sa sɔ. Gɔaa k'a ba kargɔ m bɪ, k'an a huu hɛɛ an a si m.

³⁷ Bala, mɔɔ y'a hɪɛ awɔɔ m: mim niηηɔ kɔ n y'a gɔrsɪra ba Wosoci nɔ ɔ mɔɔ minto bɪ kɔ yɪm: <N y'a lɛ sa n a da mimbɔnyaabɛnno barla.> Bɪ sɪra m, hɔ niηηɔ kɔ n y'a gɔrsɪra ba mɔɔ minto bɪ kɔ yɪm.»

³⁸ N n a hɪ, η ɔ: «Zuuba, kargɔɔ hɪyɔɔ ba n na.» A n a nyɪ bɔ η nɔ, a ɔ: «A bɔrbɔ.»

Yeezuu ɪ yaa dam Oliviyeɛ ci mim ɔ (Matiyeɛ 26.36-46; Markɪ 14.32-42)

³⁹ Yeezuu bɔ an ta Oliviyeɛ ci mim ɔ, amba a tɪr a bam bɪ m. A karɪndanyɪnɔ wɔɔ n zu kɔ ɔ kan kɪ.

⁴⁰ K'a lee ku bɪncɛ b'ɔ bɪ, a a hɪ η nɪ, a ɔ: «K'a yaa da, a yaa n a do makra nɔ ɔ.»

⁴¹ A n a jɛ bɔ η ma, an ta lɛɛ poore, an a kukurɔ zɛ, an nɪ yaa dare, a ɔ:

⁴² «M Zɪ, k'ɪ lɛ taa k'ɪ fir naa do gɔ mɔɔ ma, kan bɪ kɪ haay ɪ bɪ mɔɔ hɔɔnhɔ ba y, ɪ hɔ ba!» [

⁴³ Bɪ ma bɪ, malɛɛka y'a to arzana ɔ, an b'a hɪnka m, an a paŋŋa da ra.

⁴⁴ Yeezuu nɪ zoo kaŋŋɪda bam a heer ɔ, an n'a tɔntɔŋ ɔ kan yaadare kɪ, a lɛɛmaa n'a ba am macina hɔ bɪ m, an nɪ surm tara ɔ.]

⁴⁵ K'a yaa bɪ da bɪ, a wuti, an bɔr a karɪndanyɪnɔ wɔɔ zi, an bɪ dɪga a ŋ hinceem ba heerzarɛ nɔ ɔ.

⁴⁶ A n ŋ lar, a ɔ: «Bɔ minto m, awɔɔ nɪ hinceem bare? K'a wuti, a yaa da k'a b'a do makra nɔ ɔ y!»

Yeezuu nyasɔre

(Matiyee 26.47-56; Markɪ 14.43-50; Zaan 18.3-11)

⁴⁷ Kɔ Yeezuu gɔɔta an nɪ meer bam bɪ, gɔaa cir gɔta bɔr. Iskariyɔtɪ Zidas bɪ, karɪndanyɪnɔ buerehuɪyɔɔ wɔɔ gɔaa deem b'ɪ nyɪnta gɔaa cir gɔta bɪ lɛɛ, an a zɔ Yeezuu ma k'a yaa da m.

⁴⁸ Yeezuu n a hɪ m, a ɔ: «Zidas, yaa ɪ n'a dam Gɔaanyɪ bɪ m kan daɔre kɪ, k'ɪ zambɔ ba ma gɛ?»

⁴⁹ Bɔɔ ɪ nyɪnta kan Yeezuu kɪ rɔ wɔɔ kɔ ŋ hɔ k'a n'a bam k'a nyɪnta ɔ bɪ yɪ bɪ, ŋ y'a lar, ŋ ɔ: «Zuuba, ɔ ŋ zɛ kargɔ m gɛ?»

⁵⁰ Bɪ ŋ gɔaa deem wosocɛmannɪbɔr jɪtaare zibɛɛnyɪ sakɔ an a bɪsɪ tɔr gɔ ma.

⁵¹ Bɪ Yeezuu a hɪ ŋ nɪ, a ɔ: «K'a to maam.» A n bɔkare an a wɔ da gɔaa bɪ tɔr bɪ ma, an a waa.

⁵² Yeezuu n a bɔ, an a hɪ wosocɛmannɪbɛnno jɪtanno wɔɔ m, kan Wosocɛ dɔmazanno cinno kɪ, kan gɔɔɔgusinno kɔ ŋ bɔr k'a b'a nyasɔ rɔ wɔɔ kɪ m, a ɔ: «Awɔɔ bɔr kan kargɔrɔ kɪ, banno kɪ, ɪ ɔ, ta awɔɔ nawɔm koor nyasɔ jɪ ɔ.

53 Bɪ mɔɔ nyɪnta kan awɔɔ kɪ dɔmɪm haay Wosocɛ ɔ, b'awɔɔ n a wɔ da mɔɔ ma y. Naa ma bɪ, awɔɔ wakati m kan monsigə cir bɪ hɔ kɪ.»

Pɪyɛɛr bɪsɪkare

(Matiyee 26.57-58,69-75; Markɪ 14.53-54,66-72; Zaan 18.12-18,25-27)

54 Kɔ η Yeezuu nyasɔ bɪ, η y'a gaa, ηnɪ ta m wosocɛmannɪbər jɪtaare bɪ har ɔ. Pɪyɛɛr n zu a jɛ ɔ laato, an ta.

55 N nɪ sɛ hɛ hallu bireyaa ɔ, ηnɪ nyɪnta b'ɔ. Pɪyɛɛr n ta, an aa nyɪnta η bireyaa ɔ sɔ.

56 Zibəənyɪlɔ k'a a yɪ an nɪ nyɪntam sɛ bɪ lɛ ma b'ɔ bɪ, a dɪga a sɪ..., a ɔ: «Gɔaa naa do nyɪnta kan kɪ sɔ!»

57 Bɪ Pɪyɛɛr bɪsɪ ka, a ɔ: «Lɔ, mɔɔ n a dɔ y.»

58 K'a yɪ poore bɪ, gɔaa vanta n a yɪ, an a hɪ, a ɔ: «ɪbɪ sɔ, η gɔaa deem n'ɪbɪ m!» Pɪyɛɛr n a nyɪ bɔ gɔaa bɪ nɔ, a ɔ: «Ayy..., η gɔaa deem bɛɛ n mɔɔ nɪ y!»

59 K'a maasɪɛ ba an wakati deem ku bɪ, gɔaa vanta a ya, an a hɪ, an so ra, a ɔ: «Sɪra m, gɔaa naa do nyɪnta kan kɪ! Galilee gɔaa m.»

60 Pɪyɛɛr n a nyɪ bɔ ɔ, a ɔ: «Gɔaa, mɔɔ n a dɔ kɔ bɔ ɪbɪ ɔ k'ɪ hɪ y!» Lɛɛm bɪ, k'a gɔota an nɪ meer bam bɪ, koo n baa da.

61 Zuuba n a bɔ, an dɪga Pɪyɛɛr ma. Pɪyɛɛr n mim nɪηηə kɔ Zuuba a hɪ m bɪ tɔ da a nɔ ɔ: ɪbɪ bɪsɪ kam mɔɔ ma her galleɛm kaakɔ, ɪ ɔ: ɪbɪ n mɔɔ dɔ y, koo n bɔkare an baa da.

62 A n bɔ garga ra, an nyɪ ka kan heerzarɛ kɪ.

(Matiyee 26.67-68; Markɪ 14.65)

⁶³ Gooo koo η nu doom Yeezuu ma ro woo u yaa wom ma, ηn'a zem.

⁶⁴ N n peera sa, ηn'a ku a meer la, ηn'a lar, η u: «Wosolesinnisorazaa n'i mi. Nka y'ibu ze, a hi?»

⁶⁵ N n bokare ηni sonso do haay wo Yeezuu ma.

N ta Yeezuu m ziforo dodozare bince u

(Matiye 26.59-66; Marki 14.55-64; Zaan 18.19-24)

⁶⁶ Woso k'a haan bi, tara bi jitanno kan wosocemannibonno ki, wosocikarinsaamboo ki a so koo ma, ηni Yeezuu gaa, ηni bor m a dodozare bince u.

⁶⁷ N n a hi m, η u: «Koo Krista n'ibu m, k'i hi u m!» A n a nyi bo η nu, a u: «Koo moo hi awoo m, awoo b'a sim moo ni y.

⁶⁸ Bi, koo moo laaka da awoo han so, awoo b'a nyi bom moo nu y.

⁶⁹ Bi, naa ma keere bi, Gaaanyi bi y'aa nyinta Woso panjazaa bisi u.»

⁷⁰ N haay n a hi, η u: «Bi minto bi, Woso Nyi n'ibu m na?» A n a nyi bo η nu, a u: «Awoo hi, a m moo m.»

⁷¹ Bi, η haay a hi, η u: «Kasetizanno ziboo ta woo ma ra! Woo muhoo a le mim bi ma.»

23

N ta Yeezuu m Pilati taa

(Matiye 27.1-2,11-14; Marki 15.1-5; Zaan 18.28-38)

¹ Bi sokoma zanno woo wuti, ηni Yeezuu gaa, ηni ta m *Pilati taa.

² N̄ n̄ b̄okare, ηn'a s̄ij̄ida sa, ηn̄i mim ka ra, η υ: «W̄ōo s̄ur ḡoaa naa do ra, an n̄i w̄ōo tara ḡōo nȳonnȳōre, an n'a tare η n̄i tolle, a υ: η b̄i R̄om cir yaw̄or ka y. A n a ya, an n'a h̄ire, a υ: Aw̄ōo m̄ Krista, cir n'aw̄ōo m.»

³ P̄ilati n a lar, a υ: «Z̄uf̄orōo cir n'ibu m n̄i?» Yeezuu n a h̄i, a υ: «Ibu miηηa y'a h̄i.»

⁴ P̄ilati n a h̄i wosocemann̄b̄anno j̄itanno w̄ōo m kan zamaa b̄i k̄i, a υ: «M̄ōo n ḡoaa naa do k̄orōma ȳi y.»

⁵ B̄i, η so ra, η n'a h̄i, η υ: «A miηηa n̄i ḡōo w̄ōo nȳonnȳōre a h̄ōd̄indare n̄o υ. A s̄ij̄ida a sa Galilee υ, an b̄o Z̄idee υ, an b̄okare an lee ku naa υ.»

N ta Yeezuu m H̄ir̄ōodi zi

⁶ P̄ilati k'a naa ma b̄i, a laaka da, a υ: «Ḡoaa b̄i Galilee ḡoaa m ḡe?»

⁷ K'a a d̄o a υ, *H̄ir̄ōodi ḡurga ḡoaa m b̄i, a a nȳōo H̄ir̄ōodi zi. B̄i nȳnta Zerizalem υ d̄om̄um b̄i do υ.

⁸ H̄ir̄ōodi k'a Yeezuu ȳi b̄i, a heer nȳōo ḡota, bala, a a η̄sa k'a ȳi a d̄om̄um laat̄u. Bala, a a mim ma, an n'a h̄oon dam k'an hoser ba k'a ȳi.

⁹ A h̄o ḡota laaka da han, b̄i Yeezuu n a nȳi b̄o υ y.

¹⁰ Wosocemann̄b̄anno j̄itanno kan woso-cikar̄nsaamb̄ōo w̄ōo k̄i nȳnta b'υ, ηn̄i η̄saar ba, ηn'a kare a l̄e m kan a paηηa jire k̄i.

¹¹ B̄i, H̄ir̄ōodi a ze k̄o ra kan a d̄omazanno w̄ōo k̄i, ηn̄i Yeezuu ze, ηn̄i yaa w̄o ma, ηn̄i cicir ka ma, ηn̄i cinno huu du ma. H̄ir̄ōodi n a ka, ηn'a wusiḡam ηn̄i ta m P̄ilati zi.

¹² Hinni bɪ do ʊ bɪ, Pɪlatɪ kan Hɪrɔɔdɪ kɪ kɔ ɲ nyɪnta kɔ junno wɔɔ, ɲ gɔaasɪbabaa da kɔ ma.

*N Yeezuu dɔdɔ yar, n ʊ, a a ga zɛ m
(Matiyee 27.15-26; Markɪ 15.6-15; Zaan 18.39-19.16)*

¹³ Bɪ kur bɪ, Pɪlatɪ wosocɛmannɪbɛnno jɪtanno wɔɔ bir, kan cinno vantɔɔ wɔɔ kɪ, gɔɔɔ wɔɔ kɪ,

¹⁴ an a hɪ ɲ nɪ, a ʊ: «Awɔɔ gɔaa naa do gaa a b'a ka mɔɔ ʊ, a ʊ: gɔɔɔ an nɪ ɲ nyɔnnyɔɔm. Bɪ mɔɔ lar awɔɔ taa naa ʊ, bɪ mɔɔ n hɔsɪ yɪ, an a ba, an bɔnyaa amba awɔɔ hɪ bɪ nɪ y.

¹⁵ Hɪrɔɔdɪ n hɔsɪ yɪ sɔ y, an a wusigə mɔɔ zi. Gɔaa bɪ n hɔsɪ ba an a ga zɛ nɪ y.

¹⁶ Bɪ k'a yɪ ncɪnaaʊ, mɔɔ y'a kam ɲn'a hɔnhɔr mɪɲɲa, m bɔkare, m a to.» [

¹⁷ Pakkɪ cibsa haay, pakra m kɔ Pɪlatɪ n ɲ hɔɔnhɔ lɔ deem bɔ an a ka ɲ ʊ.]

¹⁸ Bɪ y'a ka, gɔɔɔ wɔɔ n a zɛ kɔ ra haay, ɲn'ɪ zee dam: «K'a gɔaa naa do zɛ, k'a Barabas bɔ a ka wɔɔ ʊ.»

¹⁹ Barabas bɪ nyasɔ ɲ y'a ʊ, ɲn'a du lɔnnɔcɛ ʊ, nyaa k'a zɛ an a da tara nɔ ʊ, an gər zɛ bɪ minto.

²⁰ Pɪlatɪ n a ya, an meer ba kan gɔɔɔ wɔɔ kɪ k'a Yeezuu to.

²¹ ɲ haay n zee da, ɲ ʊ: «K'a wɔ gɔdarkɔra ma! K'a wɔ gɔdarkɔra ma!»

²² Pɪlatɪ a ya, an ɲ lar a gallem kaakɔ hɔ ma, a ʊ: «Bɔ a ba an bɔnyaa? Kɔ mɔɔ m, mɔɔ n hɔsɪ yɪ an a ba, an a ga zɛ nɪ y. K'a maam nɪ, mɔɔ y'a kam, ɲn'a hɔnhɔr, m bɔkare m a to.»

²³ N̄ n a gu, ηn'a h̄ ηn'i som la kan zee k̄i, η ɔ: «K'a wɔ godarkora ma!» Goo wɔ haay k̄o η bogor b̄i n maam-maam b̄i, η b̄or P̄lati la.

²⁴ P̄lati n d̄odo b̄i yar amba η l̄e n taa b̄i m.

²⁵ B̄i, a ḡoaa niηηə k'a yar ba, an ḡər z̄e, ηn'a nyaso, ηn'a du b̄i to, amba η y'a ȳe b̄i m. A n bokar̄e an Yeezuu to yarb̄onno m, k̄o η n'a h̄oonmim ba m.

N̄ ȳi tam Yeezuu m a z̄er̄e b̄ince ɔ

(Matiyee 27.32-44; Marki 15.21-32; Zaan 19.17-27)

²⁶ K̄o yarb̄onno wɔ Yeezuu nyaso, ηn'i tam n̄i b̄i, η Sirenni ḡoaa deem k̄o n n'a birm S̄imoon b̄i z̄e ɔ, an a to poo ɔ an n̄i z̄em, ηn'a nyaso, ηn'a da godarkora b̄i busure ɔ k'an zu Yeezuu j̄e ɔ.

²⁷ Zamaa ḡota zu a j̄e ɔ kan lanno k̄i. Lanno wɔ n z̄enyi da ɔ Yeezuu to ma.

²⁸ Yeezuu n a b̄o, an a h̄i η n̄i, a ɔ: «Zerizalem lanno, a b̄i nyi ka m̄oo to ma y. K'a nyi ka a miηηoo to ma an l̄e da, kan a nyino k̄i.

²⁹ Bala, d̄om̄um ta ɔ an n̄i z̄em, n̄i z̄em b'a h̄i, η ɔ: mimbirenȳintazanno m lanno k̄o c̄inaro m, kan lanno k̄o η b̄ir nyino ȳim c̄ina r̄o wɔo k̄i m, kan b̄oo i n̄i nyo ka nyino ɔ r̄o wɔo k̄i.

³⁰ D̄om̄um b̄i do ɔ b̄i, n y'a h̄um ciro m: K'a da wɔo ra, ηn'a h̄i dimbirl̄o m: K'a ku wɔo ra.

³¹ Bala, k̄o n y'a bam ḡo butur m nc̄inaaɔ, a z̄em b̄i nyinta ḡo ḡər ma lo?»

³² N̄ bibiuro gaa h̄uya k'a yaa n̄i η z̄e kan k̄i.

N̄ Yeezuu wɔ godarkora ma

³³ K̄o η yaa lee ku b̄ince k̄o n n'a h̄um ma: «Minkorgo» b̄i, yarb̄onno yaa a wɔ godarkora ma

b'ɔ kan bibiuro huɣɔɔ wɔɔ ki. Deem a bisi, deem a jisa.

³⁴ Yeezuu n a hi, a ɔ: «M Zi, sugur ka η ɔ, bala hɔ kɔ η n'a bam bi, η n a ji dɔ y.» Bi je ɔ bi, η n pɔɛɛga da a huuro wɔɔ ma, ηni η jir kan kɔ ki.

³⁵ Zamaa bi n jim b'ɔ, an ni digam. Tara cinno wɔɔ ni yaa wɔm ma, ηn'a hire, η ɔ: «A gɔsinno bɔmbɔ. Kɔ Krista kɔ Woso a bɔ ɔ bi n'awɔɔ ni, k'an a miηηa bɔmbɔ a zim.»

³⁶ Yarbɛnno wɔɔ ni yaa wɔm ma sɔ. Nj y'a zɔ, ηni bɛɛ hɛɛnr ka ɔ, ηn'a hi, η ɔ:

³⁷ «Kɔ zɔfɔrɔ cir n'ibu m, k'i i miηηa bɔmbɔ i zim.»

³⁸ Nj ni warga deem zɛηηə a mim la, ηn'a gɔrsira ba ncinaaɔ, η ɔ: «Zɔfɔrɔ cir m naa.»

³⁹ Bibii deem k'a ni zɛηηəm gɔdarkɔra ma kan ki bi y'a sɔnsɔ wɔm, a ɔ: «Krista bɛɛ n'ibu m na? I miηηa bɔmbɔ, k'i wɔɔ bɔmbɔ sɔ.»

⁴⁰ Deem bi n nyaa ba kan ki, a ɔ: «Ibu bir nyi bam Woso m na? Ibu i hɔnhɔrle nɔ ɔ am a hɔ bi m.»

⁴¹ Kɔ wɔɔ hɔ bi ni, a a ga m, k'ɔ hɔnhɔrle yi an a ga wɔɔ mim bare m, bi kɔ naa zaa ni, a mim ba ɔ y.»

⁴² A n bɔkare, an a hi, a ɔ: «Yeezuu, k'i yaa lee ku i cirbəə buncɛ ɔ, k'i mɔɔ tɔ da i nɔ ɔ.»

⁴³ Yeezuu n a hi m, a ɔ: «Sira mɔɔ n'a hire ibu m: her naa ɔ, ibu nyɔntam kan mɔɔ ki arzana ɔ.»

*Yeezuu zɛ
(Matiyee 27.45-56; Marki 15.33-41; Zaan 19.28-30)*

⁴⁴⁻⁴⁵ Dòmum bɪ do ɔ bɪ sinsebir da, monsigə gɔta n zɛ tara burə ɔ jilli, woso n ter, lɛɛ n'a ba bimm... an ta an wakati kaako ku. Wosoɛ pɛɛra bɪ n kaansu a bire ɔ.

⁴⁶ Yeezuu n zee da kan paɲɲa kɪ, a ɔ: «M Zi, moɔ yi m nyi dare ɪbu wɔ ɔ.» K'a naa hi bɪ, a ga.

⁴⁷ Yarbənno zɔɔ cir bɪ k'a ho k'a ba bɪ yi bɪ, a y'a lɛ bɔm Woso ɔ, a ɔ: «Sɪra m, gɔaa naa do nyɪnta gɔaa tɪrga.»

⁴⁸ Gɔɔɔ wɔɔ kɔ η bɔr k'a bɪ dɪga a bɪ, kɔ η ho haay k'a ba bɪ yi bɪ, η y'a wusigə ηn'ɪ doom kan heerzar kɪ.

⁴⁹ Bɪ Yeezuu dɔrɛɔ wɔɔ haay, kan lanno kɔ η zu kɔ ɔ kan kɪ hallɪ Galilee ɔ saa... rɔ wɔɔ haay jum laatɔ ηn'ɪ dɪgarɛ.

Yeezuu birle

(Matiyee 27.57-61; Markɪ 15.42-47; Zaan 19.38-42)

⁵⁰⁻⁵¹ Gɔaa ɪ nyɪnta ɔ, a tɔ m Zozɛf. Zɪfɔrɔ kɔ deem kɔ n n'a birm Arimatee kɔ bɪ gɔaa m. Gɔaa bɪ do nyɪnta miɲɲa, a nyɪnta gɔaa tɪrga. A nyɪnta, an ni dɔm Woso cirbəθ bɪ zɛrɛ ma. A nyɪnta dɔdɔkənno wɔɔ gɔaa deem, b'a n yɛ ho kɔ dɔdɔkənno wɔɔ a cɪnta, ηn'a ba naa ma y.

⁵² A n ta Pilati zi, an aa Yeezuu gər bɪ yɛ han.

⁵³ A n a zer gɔdarkɔra bɪ ma, an pɛɛra miɲɲa ku ra, an aa wɔta yaa deem kɔ n y'a hɔn ci ɔ, bɪ n ni gər bir ɔ cɪna bɪ nɔ ɔ.

⁵⁴ Pakkɪ cɪbsa hinni m, bɪ *sabaa y'a bam k'a sɪɲɲɪda sa sɔ.

⁵⁵ Lanno kɔ η y'a to Galilee ɔ ηnɪ bɔr kan Yeezuu kɪ rɔ wɔɔ Zozef da zaa ɔ, ηnɪ bɪ dɪga yaa bɪ ma, kɔ η Yeezuu bir lɔnlɔ gɛ.

⁵⁶ N̄ n a wusigə k'a yaa tidəər hi banka kan nyɔɔ kɪ. Bɪ, kan bɪ kɪ, sabaa hinni ɔ bɪ, η hoon si amba Woso lɛ ka bɪ m.

24

Yeezuu mimbɔɔrɛ

(Matiyee 28.1-10; Marki 16.1-8; Zaan 20.1-10)

¹ Hatɔ hinni ɔ wutigɔta m, lanno wɔɔ ta yaa ra b'ɔ kan tidəər nyɔɔ kɔ η y'a banka bɪ kɪ.

² Kɔ η lee ku b'ɔ bɪ, η yaa dɪga a jaa kɔ η y'a ta yaa bɪ lɛ rɛ bɪ, n y'a gərgu n n a gɔ rɛ, n n ta m laatɔ, n n yaa bɪ lɛ bɪ to.

³ Gasɔ kɔ η y'a ɔ bɪ, η n Yeezuu gər bɪ yɪ y.

⁴ N̄ n a dɔ k'a hoon an n'a dam lɔ mim naa do ma y. Lɛɛm bɪ, gɔɔyaarɔ huyɔɔ y'a hunka η nɪ, η huuro nɪ yɔm.

⁵ N̄ da bɔ ɔ, ηn'a meer zuutə. Yaarɔ wɔɔ n a hɪ η nɪ, η ɔ: «Bɔ minto awɔɔ n'a kam gɔaa k'an mɪsɪr bɪ ma gəəno bire ɔ?

⁶ A ba naa ɔ y. A a mɪm bɔ ɔ. K'a hɔ niŋŋə k'a hɪ awɔɔ m, an bir Galilee ɔ bɪ tɔ da a nɔ ɔ.»

⁷ A n n'a hɪrɛ, a ɔ: «Pakra m, kɔ n n Gɔaanyɪ bɪ nyasɔ n a ka mimbɔnyaabənnɔ ɔ, kɔ η n'a wɔ godarkɔra ma, bɪ k'an a mɪm bɔ ɔ dɔmɪm kaakɔ hinni ɔ.»

⁸ Dɔmɪm bɪ do ɔ bɪ, lanno wɔɔ Yeezuu mim bɪ tɔ da a nɔ ɔ.

⁹ Lanno wɔɔ n a hɔr yaa ra b'ɔ, ηn'a wusigə, ηn'aa naa haay hɪ karɪndanyɪnɔ bueredeenno wɔɔ m kan gɔɔ vantɔɔ kɪ m.

¹⁰ Nyunta a ɔ: Magdalaa Maarii, kan Zannu ki, kan Zakki da Maarii ki. Lanno gosunno ko η nyunta kan η ki ro woo mim naa do hu kristazibəezanno woo m so.

¹¹ Bi, kristazibəezanno woo n a tor ka lanno woo mim bi ma, η n a si y, η ɔ: «Para-para η n'a dɪndam.»

¹² Piyeer n wuti an bra si, an ta yaa ra b'ɔ. Bi, k'a yaa zerga an dɪga yaa bi no ɔ bi, pɛera b'a a yi, an ni cɪntam. A n a wusigə, an doo. A n zε kədə ho k'a ba bi to ma.

Emayuus karɪndanyɪno
(Marki 16.12-13)

¹³ Hinni bi do ɔ, karɪndanyɪno huɪyoo i tam ko ko n n'a birm Emayuus b'ɔ. Tara bi, a ga ko ɔ a ba cilo buereedeem kan Zerizalem ki.

¹⁴ Ŋ nyunta, ηn'i mim k'a ba bi dɪndam kan ko ki.

¹⁵ Ko η ni mim bi dɪndam, ηn'i bɪsi kam kan ko ki bi, Yeezuu bi η ku, an ni zum ko ɔ kan η ki.

¹⁶ Bo a ko ɔ, i ɔ: Ho y'a ka η mɪm la, η n a do ko nka ni y.

¹⁷ Yeezuu n η lar, a ɔ: «Bo bɪsi awoo ka an ni tare?» Ŋ n a gaa, ηni jum kan heerzarle ki.

¹⁸ Ŋ goaa deem ko n n'a birm Kleopas b'a nyi bo no, a ɔ: «Ibu y'i deem i goota Zerizalem no ɔ naa ɔ, ibu n mim k'a ba domunno noon duro ɔ bi do ra?»

¹⁹ Yeezuu n η lar, a ɔ: «Bo i ba?» Ŋ n a nyi bo ɔ, η ɔ: «Nazarɛti Yeezuu k'a nyunta wosolesinnɪsorazaa, a zibəə paŋŋa nyunta ɔ kan a meerbaa ki Woso taa bi, kan goaa haay ki taa so bi,

20 wosocemannibønno jittanno kan wɔɔ cinno ki y'a nyasɔ, ηn'a dɔdɔ ka, η ɔ: A a ga zε m. N n a wɔ godarkɔra ma.

21 Wɔɔ y'ɔ hɔɔn dam, ɔ ɔ: A n nɪ zεm k'a bɪ Israyel bɔmbɔ. Bɪ, an lɛ da bɪ, minno nɔɔn duro ba η y'a ɔ, a dɔmɪm kaakɔ hɔ m her.

22 Sɪra m, lannɔ gɔsɪnnɔ kɔ η nɪ wɔɔ barla rɔ wɔɔ a ka wɔɔ n zε kɛdɛ. Ta η y'a ɔ yaa ra b'ɔ wutigɔta m,

23 N n aa a gɛr bɪ yɪ y, ηn'a bɔ ηnɪ b'a hɪ, η ɔ: Malɛkarɔ y'a hɪnka awɔɔ m, ηn'a hɪ, η ɔ, Yeezuu mɪsɪr.

24 Wɔɔ gɔɔɔ gɔsɪnnɔ ta yaa ra b'ɔ, ηn'a hɔ haay bɪ yɪ amba lannɔ wɔɔ a hɪ bɪ m, bɪ η n a mɪηja yɪ y.»

25 Bɪ Yeezuu a hɪ, a ɔ: «Hɔɔn poore zannɔ n'awɔɔ m, awɔɔ bɪr yem an nɪ hɔ kɔ wosolesinnɪsorazannɔ a hɪ awɔɔ m haay bɪ mim sim zɔɔ y.

26 Pakra m kan Krista kɪ, k'an fir yɪ ncɪnaaɔ, k'an bɔkare an gasɔ a lɛbɔɔrɛ nɔ ɔ.»

27 A n a sɪηηɪda sa, an nɪ hɔ kɔ Wosoci a hɪ a mɪnto bɪ jɪ hɪrɛ η nɪ. A n a sa Moyiisi ma kan wosolesinnɪsorazannɔ haay kɔ η y'a mim gɔrsɪra ba rɔ wɔɔ kɪ.

28 Kɔ η y'a zɔ tara kɔ η nɪ tan ɔ bɪ ma bɪ, Yeezuu n a hɔ ba ɪ ɔ, a hɪ a ɔ k'a cem η han.

29 N n yu ra, η ɔ: «Gɔɔta kan wɔɔ kɪ, woso lɛ y'a zom.» Yeezuu n gasɔ k'a gɔɔta kan η kɪ.

30 K'a nyɪnta an nɪ hɔ bɪm kan η kɪ bɪ, a bur sa an a barka da ɔ an bɔkare an a zɪnzɛ ra, an a ka η ɔ.

³¹ Bɪ ma bɪ, ɲ mɪm zɛr; ɲnɪ Yeezuu dɔ, bɪ Yeezuu nyaam ɲ lɛɛ.

³² Ɲ n'a hɪm kɔ m, ɲ ɔ: «Sɪra m, dɔmɪm nɪɲɲɔ k'a nyɪnta an nɪ Wosoci bɔmbɔm wɔɔ m kɔ zi, ɔ nɪ tam bɪ, wɔɔ heer yɪ nyɪnta gɔta.»

³³ Ɲ n a bɔ lɛɛm, ɲnɪ ta Zerizalem ɔ, ɲn'a karɪndanyɪnɔ bueredeenno wɔɔ yɪ, ɲn'a so kɔ ma kan a muno kɪ.

³⁴ Karɪndanyɪnɔ wɔɔ duro n'a hɪrɛ ɲ nɪ, ɲ ɔ: «Sɪra m, Zuuba a mɪm bɔ ɔ! A a hɪnka Sɪmɔɔn m.»

³⁵ Gɔɔɔ hɪyɔɔ wɔɔ n hɔ k'a ba zaa bire ɔ bɪ hɪ, ɲn'a hɪ sɔ, ɲ ɔ: «Yeezuu k'a bɔr an nɪ bur bɪ zɪnzɛm la bɪ dɔmɪm ɔ wɔɔ b'a dɔ ma, ɔ ɔ, a mɪɲɲa m.»

Yeezuu a hɪnka a karɪndanyɪnɔ m

(Matiyee 28.16-20; Markɪ 16.14-18; Zaan 20.19-23; Zibɛɛzannɔ Ci 1.6-8)

³⁶ Kɔ ɲ gɔɔta, ɲn'ɪ meer bam kan kɔ kɪ bɪ, Yeezuu bɔr ɲ bire ɔ, an a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Laafɪ n bɪr kan awɔɔ kɪ.»

³⁷ Ɲ da n bɔ ɔ, nyibɛɛ gɔta n gasɔ ɲ ɔ. Ɲ hɔɔn ɔ bɪ, zɪnɛ awɔɔ yɪ naa.

³⁸ A n a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Bɔ da bɔ ɔ n ta awɔɔ nɪ? Bɔ hɔɔndare n ta awɔɔ heer ɔ?»

³⁹ K'a dɪga mɔɔ wɔrɔ ma kan mɔɔ gannɔ kɪ. Mɔɔ mɪɲɲa m bala! K'a wɔ da mɔɔ ma, a dɪga a. Zɪnɛ mesim ba ɔ, b'a yaa ba ɔ, amba awɔɔ mɔɔ yɪ mɔɔ m ta m naa nɪ y.»

⁴⁰ K'a naa hɪ bɪ, a a wɔrɔ hɪnka kan a gannɔ kɪ.

⁴¹ Heernyɔɔ gɔta nyɪnta ɲ ɔ, ɲ n zɛ kɛdɛ. Bɪ y'a ka ɲ b'a dam ma ɲn'a si y. Yeezuu n a hɪ ɲ nɪ: «Hɔbɪrɛ y'awɔɔ ɔ naa ɔ ra?»

42 N̄ n zɔdɔsɛɛɛ sa, ɲn'a ka ɔ.

43 A n a si, an a sɔ ɲ mɪnyaa m.

44 A n bɔkare, an a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Kɔ mɔɔ nyɪnta kan awɔɔ kɪ bɪ, hɔ kɔ mɔɔ hɪ awɔɔ m bɪ ba n na: Pakra m kɔ hɔ haay kɔ n y'a gɔrsɪra ba mɔɔ minto, Moyiisi lɛrɔ ci nɔ ɔ kan wosolɛsɪnnɪsorazannɔ ciro kɪ nɔ ɔ, kan laarɔ kɪ nɔ ɔ bɪ n kɔ yɪ.»

45 Bɪ kur bɪ, Yeezuu n ɲ hɔɔn gu, kɔ ɲ nɪ Wosoci bɪ jɪ dɔ.

46 A n a hɪ ɲ nɪ, a ɔ: «Ba hɔ kɔ n y'a gɔrsɪra ba bɪ n na: Pakra m kɔ Krista n fir yɪ, k'an a mɪm bɔ ɔ gæno bire ɔ a dɔmɪm kaako hinni ɔ.

47 Bɪ, a tɔ ma bɪ, a a ga m kɔ n n'a pa da durnya gɔɔ m, kɔ n n'a mɪsɪrbaa lɔr, kɔ n n'a mɪmbɔnyaarɔ sugur yɪ, bɪ a sɪɲɲɪda an n'a sam Zerizalɛm ma.

48 Mɔɔ kasetɪzannɔ n'awɔɔ m.

49 Bɪ, mɔɔ ganwɔrɛ kɔ mɔɔ Zɪ a ler bɔ bɪ nyɔɔrɛ awɔɔ m. B'awɔɔ, k'a gɔɔta tara nɔ ɔ naa ɔ, an ta an dɔmɪm kɔ paɲɲa k'a n'a tom brama, an zer awɔɔ mɪm ɔ bɪ ku.»

Yeezuu ɪ derm arzana ɔ

(Marki 16.19-20; Zibæzannɔ Ci 1.9-11)

50 Bɪ Yeezuu ɲ gaa, an bɔ ɲ nɪ tara bɪ nɔ ɔ, an ta ɲ nɪ Betanii zeezi. B'ɔ bɪ, a a wɔ busu, an ɲ barka da ɔ.

51 K'a nɪ ɲ barka dan ɔ bɪ, a a gɔ ɲ ma, an der arzana ɔ.

52 Karɪndanyɪnɔ wɔɔ n Yeezuu da ɔ, ɲnɪ bɔkare ɲn'a wusigɔ Zerizalɛm ɔ kan heernyɔɔ gɔta kɪ.

⁵³ Bɪ ŋ tɪr ta Wosoɛ ɔ dɔmɪm haay ŋɪ bɪr a
lɛ bɔm Woso ɔ.

Bissa

Bisa: Wosoci Gaaastababaa Daa New Testament

copyright © 2001 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Bissa

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

All rights reserved.

2025-04-26

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 26 Apr 2025 from source
files dated 26 Apr 2025

b9a8abe9-82bd-5507-a45a-13023081ebc2